Republika e Kosovës
Republika Kosova-Republic of Kosovo

Qeveria - Vlada - Government

Ministria e Mjedisit dhe Planifikimit Hapësinor
Ministarstvo Životne Sredine i Prostornog Planiranja
Ministry of Environment and Spatial Planning

AGJENCIA PËR MBROJTJEN E MJEDISIT TE KOSOVËS | KOSOVSKA AGENCIJA ZA ZAŠTITU SREDINE | KOSOVO ENVIRONMENTAL PROTECTION AGENCY

INSTITUTI I KOSOVËS PËR MBROJTJEN E NATYRËS

ELABORAT:

STUDIMI PËR ARSYESHMËRINË PROFESIONALE PËR MARRJEN NËN MBROJTJE TË VLERËS SË NATYRËS: QARRI *(Quercus cerris)* NË FSHATIN VLASHNJË TË PRIZRENIT SI MONUMENT I NATYRËS

Prishtinë,
Qershor 2023

Në përgatitjen e këtij elaborati morrën pjesë:

Udhëheqës i punëve:

Dr. sc. Sami Behrami – Udhëheqës i sektorit të zonave të mbrojtura

Hulumtimi në terren:

Dr. sc. Sami Behrami – Udhëheqës i sektorit të zonave të mbrojtura

Bsc. Shkurte Selimi – Praktikante IKMN

Bsc. Vjollca Hajredini – Praktikante IKMN

Bashkëpunëtor të jashtëm:

Muhamet Bajrami– Udhëheqës i sektorit për mjedis dhe menaxhim të mbeturinave

Galip Belallari– Bashkëpuntor profesional në sektorin e mjedisit dhe mbeturinave

Parathënie

Instituti i Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës është trashëgimtar i Entit të Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës i themeluar me vendimin mbi ndarjen e Seksionit për Mbrojtjen e Natyrës nga Enti i Kosovës për Mbrojtjen e Monumenteve të Kulturës, (GZ. 42/74) dhe ka vazhduar punën me të njëjtin emër sipas ligjit mbi Entin e Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës (GZ. 15/81).

Në vitin 1988 Kuvendi i Kosovës nxjerrë ligjin për Mbrojtjen dhe zhvillimin e vlerave natyrore dhe të vlerave të krijuara me punë të ambientit të njeriut ("GZK"39/88) ku në nenin 78 paragrafi 2 të këtij ligji është përcaktuar veprimtaria e Entit. Në bazë të këtij ligji një vit më vonë Kuvendi i Kosovës nxjerrë Ligjin për Entin e Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës dhe Mjedisit ("GZK"nr. 38/89).

Pas luftës në Kosovë, në vitin 2000 ish Enti i Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës dhe Mjedisit regjistrohet në Administratën e Përkohshme civile të OKB-se me emërtim "Instituti për Mbrojtjen e Natyrës dhe Ambientit të Kosovës".

Nga maji i vitit 2000, Instituti i Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës ka vepruar ne kuadër të Departamenti për Mbrojtjen e Mjedisit, ndërsa pas zgjedhjeve të përgjithshme (2001) dhe formimit të organeve qeverisëse të Kosovës, vepron në kuadër të Ministrisë së Mjedisit dhe Planifikimit Hapësinor (Rreg. 2001/19 dhe 2002/5).

Aktualisht IKMN, vepron në kuadër të Agjencisë së Kosovës për Mbrojtjen e Mjedisit e cila është themeluar duke u bazuar në Ligjin për Mbrojtjen e Mjedisit. (Rreg. 2003/9).

Instituti i Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës[1] në kuadër të veprimtarisë së vetë kryen punët profesionale në mbrojtjen e natyrës që kanë të bëjnë me:

- mbledhjen dhe përpunimin e shënimeve lidhur me mbrojtjen e natyrës
- monitorimin e gjendjes së larmisë biologjike dhe peizazhore dhe propozon masat për mbrojtjen e tyre

[1] Ligji për Mbrojtjen e Natyrës nr. 03/L-233

- hartimin e bazave afatgjata profesionale të mbrojtjes për llojet e bimëve, kërpudhave dhe shtazëve, tipave të vendbanimeve, ekosistemeve dhe peizazheve
- përgatitjen e bazave profesionale për mbrojtjen dhe ruajtjen e pjesëve të natyrës, përkatësisht vlerave të natyrës
- hartimin e bazave profesionale për nevojat e përcaktimit të kushteve për mbrojtjen e natyrës, menaxhimin me zonat e mbrojtura dhe shfrytëzimin e të mirave të natyrës
- kryerjen e analizave statistikore dhe unifikimin e rezultateve si dhe hartimin e raportit për gjendjen dhe mbrojtjen e natyrës
- pjesëmarrje në zbatimin e akteve ndërkombëtare në mbrojtjen e natyrës

Gjatë pranverës së vitit 2019, IKMN në kuadër të aktiviteteve të tij ka bërë njohjen dhe evidentimin e vlerave të natyrës në territorin e Komunës së Prizrenit. Në vitin 2019, IKMN i ka propozuar Kuvendit Komunal të Prizrenit iniciativën për shpalljen e vlerave të natyrës nën mbrojtje.

Gjatë periudhës Mars - Qershor 2023, IKMN ka grumbulluar të dhënat e nevojshme për hartimin e bazës profesionale për vënien në mbrojte të vlerave të natyrës në territorin e Komunës së Prizrenit.

Instituti i Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës si organ qendror për mbrojtjen e natyrës, ka përgatitur Elaboratin: **Studimi për arsyeshmërinë profesionale për marrjen në mbrojtje të vlerës së natyrës Qarri *(Quercus cerris)* në fshatin Vlashnjë të Prizrenit si Monument i Natyrës.**

Përmbajtja

1. Baza profesionale dhe dokumentimi për marrjen në mbrojtje të vlerës natyrore
    - 1.1. Emërtimi i vlerës natyrore
    - 1.2. Lloji i monumentit
    - 1.3. Kategoria e mbrojtjes
    - 1.4. Klasifikimi sipas IUCN-së
    - 1.5. Pozita
    - 1.6. Kufijtë
    - 1.7. Sipërfaqja
    - 1.8. Përshkrimi i vlerës natyrore
        - 1.8.1. Karakteristikat natyrore
        - *1.8.2.* Karakteristikat biologjike të llojit *Quercus cerris*
        - 1.8.3. Karakteristikat tjera
        - 1.8.4. Karakteristikat bazë të vlerës së mbrojtur natyrore
    - 1.9. Shkalla e rrezikimit
    - 1.10. Historiku i Mbrojtjes
    - 1.11. Konceptet bazë për mbrojtje, zhvillim dhe rregullim
    - 1.12. Organet përgjegjëse për mbrojtje
    - 1.13. Regjimi dhe masat mbrojtëse
    - 1.14. Arsyetimi i Propozimit për Kategorizim
    - 1.15. Propozimi i Kategorisë
2. Shtojcat
    - 2.1. Dokumentacioni grafik
        - 2.1.1. Harta e vlerës natyrore
        - 2.1.2. Ekstrakti nga fleteposedimi
        - 2.1.3. Kopja e Planit
    - 2.2. Dokumentacioni Fotografik

Referencat

1. BAZA PROFESIONALE DHE DOKUMENTIMI PËR MARRJEN NË MBROJTJE LIGJORE TË VLERËS NATYRORE

Foto 1

1.1. Emërtimi i vlerës natyrore

Qarri *(Quercus cerris*) në fshatin Vlashnjë të Prizrenit.

1.2. Lloji i monumentit

Monument natyror me karakter botanik.

1.3. Kategoria e mbrojtjes

Kategoria e tretë e mbrojtjes (III) – Monument i Natyrës

1. Monumenti i natyrës është pjesë ose tërësi e pjesëve të pandryshuara të natyrës së gjallë ose të vdekur i cili ka vlerë ekologjike, shkencore, estetike ose kulturo-historike dhe/ose vlera turistike.
2. Monumenti i natyrës mundet me qenë gjeologjik - paleontologjik, mineralogjik, hidrologjik, strukturë gjeologjike, sediment etj, gjeomorfologjik - shpella, humnera, muret shkëmbore, hidrologjik - burime, ujë rrjedhë, ujëvarë, liqe, botanik - ekzemplarë të rrallë ose të rëndësishëm të botës bimore për një lokalitet, lokalitet i vogël botanik ose zoologjik i rëndësishëm për vlerat e tij shkencore.

(Ligji për Mbrojtjen e Natyrës, (Nr. 03/L-233) Neni 14.

1.4. Klasifikimi sipas IUCN-së

Kategoria e tretë (III).
Monument natyror (Natural Monument/Natural Landmark)
("Korniza për klasifikimin e zonave te mbrojtura tokësore dhe detare, IUCN, 1990)

1.5. Pozita

Monumenti natyror Qarri *(Quercus cerris)*, gjendet në mes të lagjeve Hoxhaj dhe Germizaj, , zona kadastrale Vlashnjë, nr. P-71813006-00356-0, me sipërfaqe 7979 m2 në pronësi shoqërore, e regjistruar si pronësi e Kuvendit të Komunës së Prizrenit (Drejtoria për Kadastër, Gjeodezi dhe Pronësi, K. K. Prizrenit) dhe karakterizohet me gjendje të mirë natyrore.

Sipas matjeve me GPS trungu ndodhet në koordinatat:
X = 0471432
Y = 4671823
Lartësia mbidetare = 316 l.m.d

1.6. Kufijtë

Sipërfaqja ku ndodhet Qarri *(Quercus cerris)* në fshatin Vlashnjë të komunës së Prizrenit, gjendet në mes të lagjeve Hoxhaj dhe Germizaj , zona kadastrale Vlashnjë, nr. P-71813006-00356-0, me sipërfaqe 7979m^2, e regjistruar si pronësi shoqërore- parcelë bujqësore, Kuvendit të Komunës së Prizrenit (Drejtoria për Kadastër, Gjeodezi dhe Pronësi, K. K. Prizren).

Si kufi për Monumentin e Natyrës – Qarri *(Quercus cerris)* në fshatin Vlashnjë të merret diametri i rrezes rreth 12.5 metra nga kërcelli i trungut në të gjitha anët (S = 500m^2).

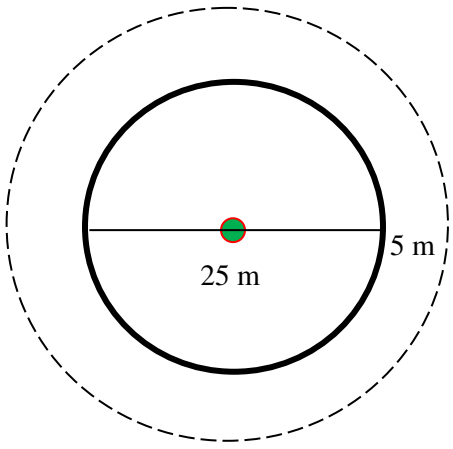

1.7. Sipërfaqja

Sipërfaqja e Monumentit natyror përfshinë hapësirën të cilën e mbulon trungu si dhe hapësirën përreth.
Propozohet për mbrojtje sipërfaqja prej 5 ari.

1.8 Përshkrimi i vlerave

1.8.1 Karakteristikat natyrore

Qarri *(Quercus cerris)* në fshatin Vlashnjë, gjendet në mes të lagjeve Hoxhaj dhe Germizaj . Trungu ka vlera natyrore dhe shkencore. Trashësia e trungut, vjetërsia e tij, si dhe përmasat e kurorës janë vlera natyrore të këtij monumenti.

Qarri *(Quercus cerris)* i ka këto karakteristika dendrometrike:
Lartësia e kërcellit ..... rreth 30 m
Perimetri i trungut ..... rreth 3.5 m
Diametri i kurorës..... rreth 25 m
Vjetërsia e trungut ..... mbi 200 vite

Gjendja natyrore e trungut është e mirë.

1.8.2. Karakteristikat biologjike të llojit

Karakteristikat e llojit *Quercus cerris*

Qarri është një dru monoik gjetherënës me jetëgjatësi të madhe, i cili karakterizohet nga një rritje e shpejtë dhe intensive fillestare deri në moshën 40–50 vjeçare. Lulëzimi i tij ndodh gjatë pranverës (prill–maj), ku lulet mashkullore kryejnë pjalmimin me anë të erës (anemofiili). Biologjia riprodhuese e qarrit është specifike, pasi frytet (lendet) kanë një cikël zhvillimi dyvjeçar, duke u pjekur plotësisht vetëm në vjeshtën e vitit të dytë pas lulëzimit. Ky lloj shfaq një mbarësi të lartë prodhimi çdo 3–5 vite, duke siguruar një aftësi të mirë mbirëse të farës (60–70%) që lehtëson ripërtëritjen e tij natyrore. Falë sistemit rrënjor të fuqishëm dhe xhiratës së mirë, qarri ka një kapacitet të lartë vegjetativ, gjë që rrit qëndrueshmërinë e tij biologjike në ekosistemet pyjore.

1.8.3. Karakteristikat tjera

Përtej rëndësisë së tij biologjike, ky ekzemplar mbart një potencial të lartë peizazhor, estetik dhe edukativo-turistik. Përmasat e trungut, struktura e degëzimit dhe arkitektura e gjerë e kurorës krijojnë një pamje madhështore me ndikim të lartë vizual në mjedisin rrethues. Këto veçori estetike dhe dekorative e shndërrojnë këtë individ në një pikë interesi dhe objekt mjaft atraktiv për vizitorët, hulumtuesit e natyrës dhe zhvillimin e ekoturizmit lokal.

1.8.4. Karakteristikat bazë të vlerës së mbrojtur natyrore

(*Quercus cerris*) në fshatin Vlashnjë përfaqëson një trung me vlera të rralla dendrometrike për këtë rajon. Vjetërsia e tij e madhe, shkalla e vitalitetit (shëndetit të pemës), si dhe përmasat e jashtëzakonshme të kërcellit dhe kurorës, dëshmojnë se ky ekzemplar gëzon statusin e një dëshmitari natyror me vlera të rëndësishme shkencore, trashëgimore dhe edukative.
Mbi bazën e këtyre karakteristikave unike dhe me qëllim parandalimin e çdo dëmtimi apo degradimi të mundshëm, ky trung propozohet të shpallet zonë e mbrojtur e natyrës në kategorinë: **Monument i Natyrës me karakter botanik**.

1.9. Shkalla e rrezikimit

Në afërsi të trungut nuk ka ndonjë burim të ndotjes që do të mund ta rrezikonte në mënyrë të drejtpërdrejte atë. Gjendja aktuale natyrore e trungut është e mirë, ndërsa në pjesën e kurorës së trungut nuk vërehet ndonjë degë e tharë.

1.10. Historiku i mbrojtjes

Në vitit 2019 IKMN, gjatë njohjes dhe evidentimit të vlerave natyrore në Komunën e Prizrenit ka evidentuar Trungut i qarrit *(Quercus cerris)* në fshatin Vlashnjë, si monument me vlera natyrore. Trungu daton qysh nga kohërat e lashta.
Gjatë periudhës Mars – Qershor 2023, IKMN ka grumbulluar të dhënat e nevojshme për hartimin e bazës profesionale për vënien nën mbrojtje të këtij monumenti të natyrës.

1.11. Konceptet bazë për mbrojtje, zhvillim dhe rregullim

Sipas Ligjit për Mbrojtjen e Natyrës (Nr. 03/L-233) Neni 19. paragrafi 3, Monumentet e natyrës i shpallë kuvendi i komunës në territorin e të cilës gjendet, pas marrjes paraprake të pëlqimit nga Ministria.

1.12. Organet përgjegjëse për mbrojtje

(Ligjit për Mbrojtjen e Natyrës; Nenit 19, 77, 143 paragrafi 1 dhe 2)

1. Punët administrative dhe profesionale në mbrojtjen e natyrës i kryen Ministria, përveç atyre punëve të cilat me këtë ligj ose ligj tjetër ju kanë besuar organit kompetent drejtues, Institutit ose komunës.
2. Komunat në pajtim me këtë ligj, strategjinë, programin e mbrojtjes së natyrës dhe dokumentet e rregullimit hapësinor janë të detyruara që të:
   - 2.1. kujdesen për ruajtjen e larmisë biologjike dhe peizazhore për territorin e vet
   - 2.2. shpallin zonat e mbrojtura për të cilat janë kompetente
   - 2.3. sigurojnë kushtet për mbrojtjen dhe ruajtjen e zonave të mbrojtura për të cilat janë kompetente
   - 2.4. marrin pjesë në procedurën e shpalljes të zonave të mbrojtura të cilat i shpallë Qeveria ose Kuvendi
   - 2.5. marrin pjesë në hartimin e planeve të menaxhimit me zonat e mbrojtura për të cilat janë kompetente
   - 2.6. kujdesen për promovimin e mbrojtjes së natyrës dhe japin mbështetje dhe kujdesen për shoqatat, veprimtaria e të cilave është mbrojtja e natyrës
   - 2.7. përcjellin gjendjen e ruajtjes së natyrës dhe për atë Ministrisë dhe Institutit i paraqesin raport
   - 2.8. mbajnë regjistrat për shënimet të rëndësishme për mbrojtjen e natyrës
   - 2.9. informojnë publikun për gjendjen e natyrës në territorin e vetë dhe për masat e ndërmarra për mbrojtjen dhe ruajtjen e sajë
   - 2.10. ofrojnë ndihmë profesionale dhe ndihmë tjetër organeve të pushtetit lokal në mbrojtjen e natyrës në territorin e vetë
   - 2.11. kryejnë dhe punë të tjera të përcaktuara me këtë ligj dhe aktet nën ligjore të nxjerra prej tij

1.12. Regjimi dhe masat e mbrojtjes

Qarri *(Quercus cerris)* në fshatin Vlashnjë i takon kategorisë së tretë (III) sipas IUCN-së, si Monument i Natyrës. Për ruajtjen dhe përparimin e këtij monumenti të natyrës duhet respektuar këto masa mbrojtëse:

Ndalohet:

- Prerja e trungjeve, thyerja e degëve, mbledhja e gjetheve apo frutave, kositja e barit si dhe çfarëdo veprimtarie e cila ndryshon gjendjen e tanishme natyrore
- Ndezja e zjarrit në sipërfaqen e mbrojtur
- Mbjellja e bimëve me qëllim të gjelbërimit të sipërfaqes së mbrojtur
- Ndryshimi i pamjes së sipërfaqen së mbrojtur
- Grumbullimi i mbeturinave në sipërfaqen e mbrojtur
- Punimi (lëvrimi, shfrytëzimi) i tokës në sipërfaqen e mbrojtur dhe
- Aktivitetet tjera të cilat mund të shkaktojnë ndryshime ose dëmtime te monumentit

Lejohet:

- Të gjitha masat e mbrojtjes biologjike-teknike të Monumentit të Natyrës nën kushtet të cilat i përcakton Ligji për Mbrojtjen e Natyrës dhe në bazë të Projektit për sanimin e gjendjes së Monumentit të Natyrës si dhe punët teknike të cilat janë në funksion të mbrojtjes të Monumentit të Natyrës.

1.13. Arsyetimi i propozimit për kategorizim

Propozimi për marrjen nën mbrojtje ligjore të Qarrit *(Quercus cerris)* në fshatin Vlashnjë bazohet në vlerat natyrore të këtij trungu. Trungu është karakteristik për nga pamja estetike, trashësia, vjetërsia, vitaliteti dhe pozita shumë e mirë.

Duke u bazuar në faktet e lartpërmendura mund të përfundojmë se Qarri *(Quercus cerris)* i plotëson kushtet të merret nën mbrojtje ligjore si Monument Natyror me karakter botanik.

1.14. Propozimi i kategorisë

Në bazë të nenit 19. të Ligjit për Mbrojtjen e Natyrës, (Nr. 03/L-233**), Instituti Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës propozon që Monumenti i natyrës i karakterit botanik Qarri *(Quercus cerris)* të merret nën mbrojtje në kategorinë e tretë (III) si zonë e mbrojtur kryesisht për qëllime të konservimit të karakteristikave specifike natyrore.**

3. SHTOJCA

Foto 2

Foto 3

2.1. Dokumentacioni Grafik

2.1. 1. Harta e monumentit të natyrës

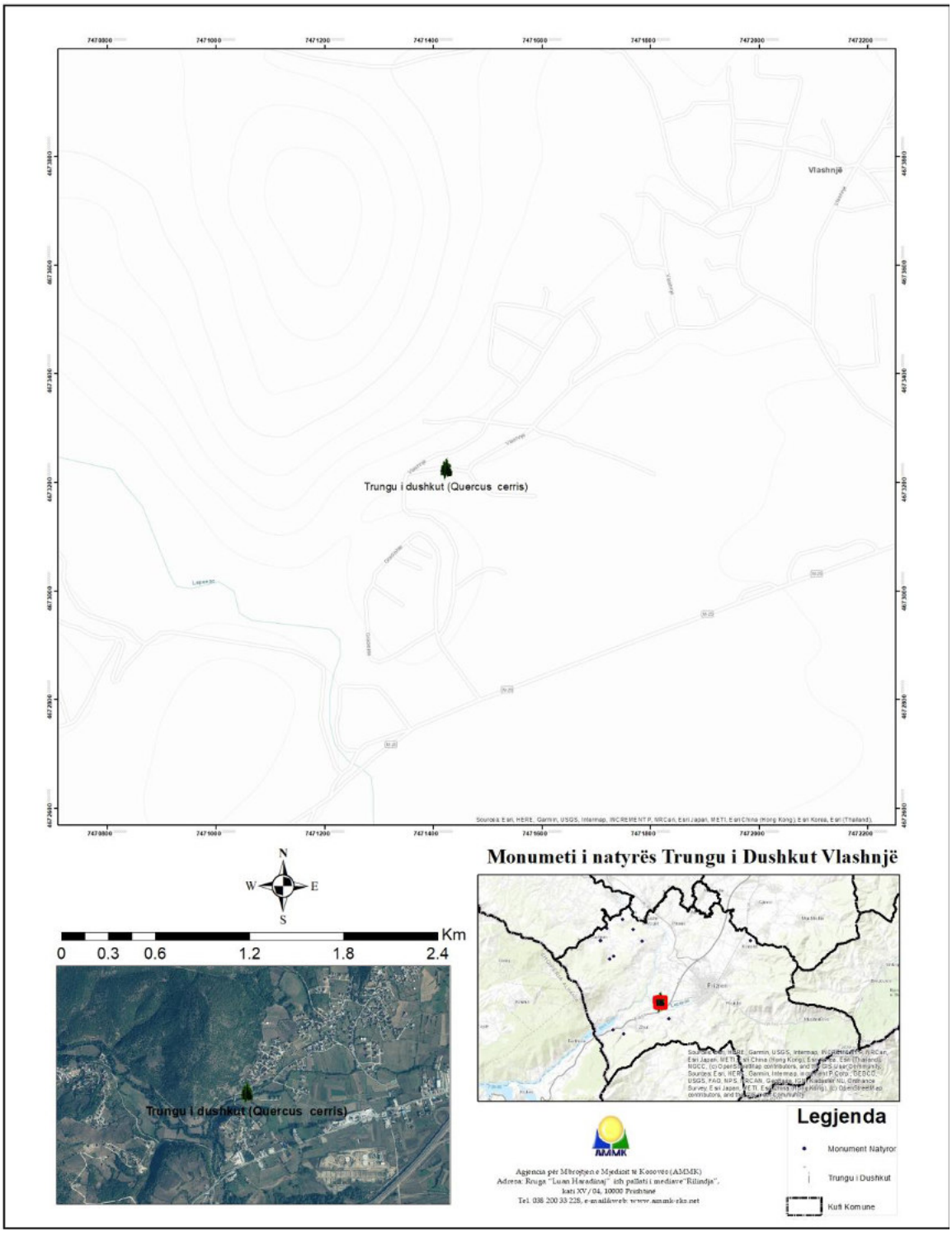

2.1.2. Ekstrakt nga fletë posedimi

Republika e Kosovës
Republika Kosova-Republic of Kosovo
Qeveria - Vlada - Government
Ministria e Mjedisit, Planifikimit Hapësinor dhe Infrastrukturës / Ministarstvo Životne Sredine, Prostornog Planiranja i Infrastrukture / Ministry of Environment, Spatial Planning and Infrastructure
AGJENCIA KADASTRALE E KOSOVËS / KATASTARSKA AGENCIJA KOSOVA / KOSOVO CADASTRAL AGENCY

CERTIFIKATË / CERTIFIKAT / CERTIFICATE

NJËSIA KADASTRALE / KATASTARSKA JEDINICA / CADASTRAL UNIT : P-71813006-00356-0

Numri i lëndës / Broj Predmet / Case Referent Number:	07-942-05/88663/
Data dhe koha e lëshimit / Datum i vreme izdavanja / Date and time of submission:	03.07.2023 - 15:40
Komuna / Opština / Municipality:	PRIZREN / PRIZREN / PRIZREN
Zona kadastrale / Katastarska Zona / Cadastral Zone:	Vlashnjë / Vlašnja / Vlashnje
Zyra Kadastrale Komunale / Opštinska Katastarska Kancelarija / Municipal Cadastral Office:	PRIZREN / PRIZREN / PRIZREN

A. TË DHËNAT PËR NJËSINË KADASTRALE / PODACI O KATASTARSKOJ JEDINICI / CADASTRAL UNIT DATA

Numri i njësisë kadastrale Broj katastarske jedinice Cad. Unit. No.	Lloji i njësisë Vrsta Jedinice Unit Type	Lloji i pronës Vrsta imovine Property Type	Zona U/R G/S U/R	Sipërfaqja Površina Area (m²)	Përshkrim Opis Description	Krijuar më datën Uradjeno na dan Created On	Azhuruar Ažurirano Updated
P-71813006-00356-0	PARCELË / PARCELA / PARCEL	Pronë shoqërore / Društvena Imovina / Socially owned Land		7979			

A.1 ADRESA E NJËSISË KADASTRALE / ADRESA KATASTARSKE JEDINICE /CADASTRAL UNIT ADDRESS

Vendi i quajtur Mesto zvano Called place	Kodi Postal Poštanski Kod Postal Code	Emri i rrugës Naziv ulice Street name	Krijuar më datën Uradjeno na dan Created On	Azhuruar Ažurirano Updated
GRADISHTE-GORICA				

Printuar nga / Odštampani od / Printed by: Deniz.Krasnic | P-71813006-00356-0 |

Zyrtari përgjegjës / Odgovorno lice / Official person

1 / 2

A.2 LLOJI I SHFRYTËZIMIT / VRSTA KORISCENJA / TYPE OF USE

Numri Broj Number	Lloji i shfrytëzimit të parcelës Vesta koriscenja parcele Parcel Type Of Use	Shfrytëzimi aktual i parcelës Trenutno koriscenje parcele Parcel Current Use	Kualiteti i klasës Kvalitet klase Quality Class	Sipërfaqja (m²) Površina (m²) Area (m²)
1	Bujqësor/Poljoprivredno/Agriculture	Kullosa/Pašnjaci/pasture	Kullosë E Klasës 4/Pasojak 4 Klase/4th Class Pesture	7979

B. PRONARI/POSEDUESI - VLASNIK/DRŽALAC - OWNER/POSSESSOR

Të drejtat Prava Rights	Emri Ime Name	Nr. personal Licni broj ID. No.	Vendbanimi Prebivalište Resident	Kodi postal Poštanski kod Postal code	Hollësitë e adresës Pojedinosti adrese Address details	Pjesa e pronës Deo imovine Share quota	Përshkrimi Opis Description	Azhurnar Ažurirano Updated
Posedim individual / Individualna Državina / Single possessor	**Komuna e Prizrenit**	600292057	/ /		ADEM JASHARI	1/1		

2.1.3. Kopje plani

REPUBLIKA E KOSOVËS / REPUBLIKA KOSOVA / REPUBLIC OF KOSOVO

QEVERIA E KOSOVËS / VLADA KOSOVA /GOVERNMENT OF KOSOVA

MINISTRIA E MJEDISIT, PLANIFIKIMIT HAPËSINOR DHE INFRASTRUKTURËS
MINISTARSTVO ŽIVOTNE SREDINE, PROSTORNOG PLANIRANJA I INFRASTRUKTURE
MINISTRY OF ENVIRONMENT, SPATIAL PLANNING AND INFRASTRUCTURE

AGJENCIA KADASTRALE E KOSOVËS/ KATASTARSKA AGENCIJA KOSOVA/ KOSOVA CADASTRAL AGENCY

KOPJA E PLANIT / KOPIJA PLANA / COPY PLAN

Zyra Kadastrale Komunale/ Opštinska Katastarska Kancelarija /Municipal Cadastral Office : PRIZREN
Zona Kadastrale / Katastarska Zona / Cadastral Zone: Vlashnjë

Njësia/Jedinica/Unit	Tipi/Vrsta/Type	Sipërfaqja/Površina/Area m²
P-71813006-00356-0	Parcelë / Parcela / Parcel	7979

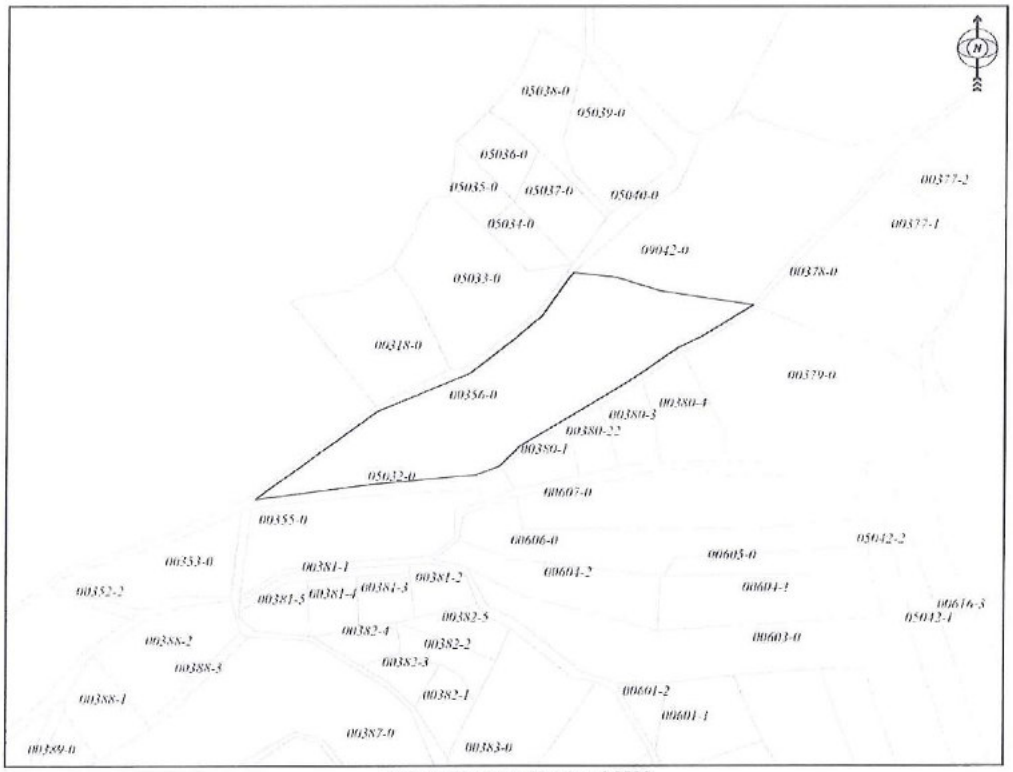

Shkalla/Razmera/Scale: 1:2500

Punoi/Obradio/Created:
Data/ Data/Date: 03.07.2023
Koha/ Vreme/ Time: 02:28:57
Nënshkrimi/Potpis/Signature:

Aprovoi/Usvojio/Aproved/Drejtori/Direktor/Director
Nënshkrimi/Potpis/Signature:

2.3. Dokumentacioni fotografik

Foto 4

Foto 4. Lënda e *Quercus cerris*

Përfundim

Kjo arsyeshmëri profesionale e hartuar nga Instituti i Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës paraqet vetëm një pjesë të punës profesionale të këtij instituticioni ne lëmin e mbrojtjes së natyrës. IKMN do të vazhdoje edhe me tutje të angazhohet në njohjen dhe evidentimin e vlerave të natyrës dhe do të marrë nën mbrojtje vlerat e veçanta natyrore, në monitorimin e vazhdueshëm të gjendjes së zonave të mbrojtura në territorin e Komunës suaj si dhe në dhënien e mendimeve profesionale në lëmin e mbrojtjes së natyrës.

IKMN–ja do të jetë gjithmonë e hapur për bashkëpunim edhe për të gjitha çështjet tjera me interes të mbrojtjes së natyrës dhe vlerave të saj.

Me kënaqësi do të pranojmë çdo sugjerim, vërejtje apo këshillë nga ana juaj lidhur me këtë elaborat duke ju sugjeruar që të merrni masa ligjore për mbrojtjen e këtyre vlerave natyrore.

Ju falënderojmë sinqerisht për bashkëpunimin e ofruar gjatë realizimit të punëve në terren dhe në sigurimin e dokumentacionit të nevojshëm.

Referencat:

- Ligji për Mbrojtjen e Natyrës, (Nr. 03/L-233)
- Dokumentacioni nga arkivi i IKMN-se
- Plani Zhvillimir Komunal për Prizrenin, komuna e Prizrenit
- Dokumentacioni nga Shërbimi Kadastral i KK Prizrenit
- Harta topografike e Kosovës 1 : 25000
- Atlas i Bimëve të Kosovës

Ministria e Mjedisit, Planifikimit Hapësinor dhe Infrastrukturës
Agjencia e Kosovës për Mbrojtjen e Mjedisit
Instituti i Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës

Rr. Luan Haradinaj, ish Rilindja, kati XIV nr. 1403/A
10 000 Prishtine, KOSOVË
Tel. 038 200 33 236
http://ammk-rks.net

Republika e Kosovës
Republika Kosova-Republic of Kosovo

Qeveria - Vlada - Government

Ministria e Mjedisit dhe Planifikimit Hapësinor
Ministarstvo Životne Sredine i Prostornog Planiranja
Ministry of Environment and Spatial Planning

AGJENCIA PËR MBROJTJEN E MJEDISIT TE KOSOVËS | KOSOVSKA AGENCIJA ZA ZAŠTITU SREDINE | KOSOVO ENVIRONMENTAL PROTECTION AGENCY

INSTITUTI I KOSOVËS PËR MBROJTJEN E NATYRËS

ELABORAT:

STUDIMI PËR ARSYESHMËRINË PROFESIONALE PËR MARRJEN NËN MBROJTJE TË VLERËS SË NATYRËS FORMACIONE GJEOMORFOLOGJIKE DHE SPELEOLOGJIKE NË FSHATIN SHKOZË TË PRIZRENIT SI MONUMENT I NATYRËS

Prishtinë,
Qershor 2023

Në përgatitjen e këtij elaborati morrën pjesë:

Udhëheqës i punëve:

Dr. sc. Sami Behrami – Udhëheqës i sektorit të zonave të mbrojtura

Hulumtimi në terren:

Dr. sc. Sami Behrami – Udhëheqës i sektorit të zonave të mbrojtura

Bsc. Shkurte Selimi – Praktikante IKMN

Bsc. Vjollca Hajredini – Praktikante IKMN

Bashkëpunëtor të jashtëm:

Muhamet Bajrami– Udhëheqës i sektorit për mjedis dhe menaxhim të mbeturinave

Galip Belallari– Bashkëpuntor profesional në sektorin e mjedisit dhe mbeturinave

Parathënie

Instituti i Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës është trashëgimtar i Entit të Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës i themeluar me vendimin mbi ndarjen e Seksionit për Mbrojtjen e Natyrës nga Enti i Kosovës për Mbrojtjen e Monumenteve të Kulturës, (GZ. 42/74) dhe ka vazhduar punën me të njëjtin emër sipas ligjit mbi Entin e Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës (GZ. 15/81).

Në vitin 1988 Kuvendi i Kosovës nxjerrë ligjin për Mbrojtjen dhe zhvillimin e vlerave natyrore dhe të vlerave të krijuara me punë të ambientit të njeriut ("GZK"39/88) ku në nenin 78 paragrafi 2 të këtij ligji është përcaktuar veprimtaria e Entit. Në bazë të këtij ligji një vit më vonë Kuvendi i Kosovës nxjerrë Ligjin për Entin e Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës dhe Mjedisit ("GZK"nr. 38/89).

Pas luftës në Kosovë, në vitin 2000 ish Enti i Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës dhe Mjedisit regjistrohet në Administratën e Përkohshme civile të OKB-se me emërtim "Instituti për Mbrojtjen e Natyrës dhe Ambientit të Kosovës".

Nga maji i vitit 2000, Instituti i Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës ka vepruar ne kuadër të Departamenti për Mbrojtjen e Mjedisit, ndërsa pas zgjedhjeve të përgjithshme (2001) dhe formimit të organeve qeverisëse të Kosovës, vepron në kuadër të Ministrisë së Mjedisit dhe Planifikimit Hapësinor (Rreg. 2001/19 dhe 2002/5).

Aktualisht IKMN, vepron në kuadër të Agjencisë së Kosovës për Mbrojtjen e Mjedisit e cila është themeluar duke u bazuar në Ligjin për Mbrojtjen e Mjedisit. (Rreg. 2003/9).

Instituti i Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës[1] në kuadër të veprimtarisë së vetë kryen punët profesionale në mbrojtjen e natyrës që kanë të bëjnë me:

- mbledhjen dhe përpunimin e shënimeve lidhur me mbrojtjen e natyrës
- monitorimin e gjendjes së larmisë biologjike dhe peizazhore dhe propozon masat për mbrojtjen e tyre

[1] Ligji për Mbrojtjen e Natyrës nr. 03/L-233

- hartimin e bazave afatgjata profesionale të mbrojtjes për llojet e bimëve, kërpudhave dhe shtazëve, tipave të vendbanimeve, ekosistemeve dhe peizazheve
- përgatitjen e bazave profesionale për mbrojtjen dhe ruajtjen e pjesëve të natyrës, përkatësisht vlerave të natyrës
- hartimin e bazave profesionale për nevojat e përcaktimit të kushteve për mbrojtjen e natyrës, menaxhimin me zonat e mbrojtura dhe shfrytëzimin e të mirave të natyrës
- kryerjen e analizave statistikore dhe unifikimin e rezultateve si dhe hartimin e raportit për gjendjen dhe mbrojtjen e natyrës
- pjesëmarrje në zbatimin e akteve ndërkombëtare në mbrojtjen e natyrës

Gjatë pranverës së vitit 2019, IKMN në kuadër të aktiviteteve të tij ka bërë njohjen dhe evidentimin e vlerave të natyrës në territorin e Komunës së Prizrenit. Në vitin 2019, IKMN i ka propozuar Kuvendit Komunal të Prizrenit iniciativën për shpalljen e vlerave të natyrës nën mbrojtje.

Gjatë periudhës Mars - Qershor 2023,, IKMN ka grumbulluar të dhënat e nevojshme për hartimin e bazës profesionale për vënien në mbrojte të vlerave të natyrës në territorin e Komunës së Prizrenit.

Instituti i Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës si organ qendror për mbrojtjen e natyrës, ka përgatitur Elaboratin: **Studimi për arsyeshmërinë profesionale për marrjen në mbrojtje të vlerës së natyrës Formacionet gjeomorfologjike dhe speleologjike në fshatin Shkozë të Prizrenit si Monument i Natyrës.**

Përmbajtja

1. Baza profesionale dhe dokumentimi për marrjen në mbrojtje të vlerës natyrore
    - 1.1. Emërtimi i vlerës natyrore
    - 1.2. Lloji i monumentit
    - 1.3. Kategoria e mbrojtjes
    - 1.4. Klasifikimi sipas IUCN-së
    - 1.5. Pozita
    - 1.6. Kufijtë
    - 1.7. Sipërfaqja
    - 1.8. Përshkrimi i vlerës natyrore
        - 1.8.1. Karakteristikat natyrore
        - 1.8.2. Karakteristikat tjera
        - 1.8.3. Karakteristikat bazë të vlerës së mbrojtur natyrore
    - 1.9. Shkalla e rrezikimit
    - 1.10. Historiku i Mbrojtjes
    - 1.11. Konceptet bazë për mbrojtje, zhvillim dhe rregullim
    - 1.12. Organet përgjegjëse për mbrojtje
    - 1.13. Regjimi dhe masat mbrojtëse
    - 1.14. Arsyetimi i Propozimit për Kategorizim
    - 1.15. Propozimi i Kategorisë
2. Shtojcat
    - 2.1. Dokumentacioni grafik
        - 2.1.1. Harta e vlerës natyrore
        - 2.1.2. Ekstrakti nga fleteposedimi
        - 2.1.3. Kopja e Planit
    - 2.2. Dokumentacioni Fotografik

Referencat

1. BAZA PROFESIONALE DHE DOKUMENTIMI PËR MARRJEN NË MBROJTJE LIGJORE TË VLERËS NATYRORE

Foto 1

1.1. Emërtimi i vlerës natyrore

Formacionet gjeomorfologjike dhe speleologjike në fshatin Shkozë të Prizrenit.

1.2. Lloji i monumentit

Monument natyror me karakter speleologjik.

1.3. Kategoria e mbrojtjes

Kategoria e tretë e mbrojtjes (III) – Monument i Natyrës

1. Monumenti i natyrës është pjesë ose tërësi e pjesëve të pandryshuara të natyrës së gjallë ose të vdekur i cili ka vlerë ekologjike, shkencore, estetike ose kulturo-historike dhe/ose vlera turistike.
2. Monumenti i natyrës mundet me qenë gjeologjik - paleontologjik, mineralogjik, hidrologjik, strukturë gjeologjike, sediment etj, gjeomorfologjik - shpella, humnera, muret shkëmbore, hidrologjik - burime, ujë rrjedhë, ujëvarë, liqe, botanik - ekzemplarë të rrallë ose të rëndësishëm të botës bimore për një lokalitet, lokalitet i vogël botanik ose zoologjik i rëndësishëm për vlerat e tij shkencore.

(Ligji për Mbrojtjen e Natyrës, (Nr. 03/L-233) Neni 14.

1.4. Klasifikimi sipas IUCN-së

Kategoria e tretë (III).
Monument natyror (Natural Monument/Natural Landmark)
("Korniza për klasifikimin e zonave te mbrojtura tokësore dhe detare, IUCN, 1990)

1.5. Pozita

Monumenti natyror Formacionet gjeomorfologjike dhe speleologjike gjenden në fshatin Shkozë në pronësi shoqërore , të Komunës së Prizrenit dhe janë në gjendje relativisht e mirë.
Sipas matjeve me GPS ndodhet në koordinatat:
X = 0466490
Y = 4667615
Lartësia mbidetare = 479 l.m.d

1.6. Kufijtë

Sipërfaqja ku ndodhen Formacionet gjeomorfologjike dhe speleologjike në fshatin Shkozë shtrihen fshatin Shkozë të komunës së Prizrenit, gjendet ne Shkozë, zona kadastrale Zhur, nr. P-71813026-04940-0 me sipërfaqe 25755m^2, e regjistruar si pronë shoqërore e Komunes së Prizrenit (Drejtoria për Kadastër, Gjeodezi dhe Pronë, K. K. Prizren).

Si kufi për Monumentet e Natyrës – "Formacionet gjeomorfologjike dhe speleologjike" të merret kufiri i zonës kadastrale

1.7. Sipërfaqja

Sipërfaqja e Monumentit natyror përfshinë hapësirën të cilën e mbulojnë hapësirën përreth, si para zonë mbrojtëse (Zonë buferike).
Propozohet për mbrojtje sipërfaqja prej S = 2.5 ha

1.8 Përshkrimi i vlerave

1.8.1 Karakteristikat natyrore

Monumenti natyror Formacionet gjeomorfologjike dhe speleologjike gjenden në fshatin Shkozë.
Formacionet gjeomorfologjike dhe speleologjike - në fshatin Shkozë në një areal të vogël të gëlqerorëve janë zhvilluar disa forma interesante gjeomorfologjiek dhe karstike.
Monumenti paraqet një tërsi gjeomorfologjike- speleologjike të materialit të eroduar i cili me kalimin e kohës është kompaktsuar duke krijuar forma relevore interesante duke përfshir edhe zbraztira nëntoksore në formë të shpellave.
Shpellat kanë vlera natyrore të karakterit gjomorfologjik, speleologjik dhe shkencore.

1.8.2. Karakteristikat tjera

Përveç vlerave natyrore dhe speleologjike shpellat kanë edhe vlera tjera të rëndësishme gjeomorfologjike, turistike etj.

1.8.3. Karakteristikat bazë të vlerës së mbrojtur natyrore

Formacionet gjeomorfologjike dhe speleologjike në fshatin Shkozë është monument me vlera të rralla speleologjike, vlera shkencore, turistike etj. Duke marrë për bazë këto karakteristika Formacionet gjeomorfologjike dhe speleologjike propozohen për mbrojte si Monument i Natyrës me karakter gjeomorfologjik- speleologjik.

1.9. Shkalla e rrezikimit

Në afërsi të monumetit gjeomorfologjik- speleologjik në fshatin Shkozë nuk ka ndonjë burim të ndotjes që do të mund ta rrezikonte në mënyrë të drejtpërdrejte atë. Gjendja aktuale natyrore e formacioneve është e mirë perveq mbeturinave të grumbulluara në hyrje të kompleksit.

1.10. Historiku i mbrojtjes

Në vitit 2019 IKMN, gjatë njohjes dhe evidentimit të vlerave natyrore në Komunën e Prizrenit ka evidentuar Formacionet gjeomorfologjike dhe speleologjike në fshatin Shkozë, si monument me vlera të rralla natyrore. Gjatë periudhës Mars – Qershor 2023, IKMN ka grumbulluar të dhënat e nevojshme për hartimin e bazës profesionale për vënien nën mbrojtje të këtij monumenti të natyrës.

1.11. Konceptet bazë për mbrojtje, zhvillim dhe rregullim

Sipas Ligjit për Mbrojtjen e Natyrës (Nr. 03/L-233) Neni 19. paragrafi 3, Monumentet e natyrës i shpallë kuvendi i komunës në territorin e të cilës gjendet, pas marrjes paraprake të pëlqimit nga Ministria.

1.12. Organet përgjegjëse për mbrojtje

(Ligji për Mbrojtjen e Natyrës; Neni 19, 77, 143 paragrafi 1 dhe 2)

1. Punët administrative dhe profesionale në mbrojtjen e natyrës i kryen Ministria, përveç atyre punëve të cilat me këtë ligj ose ligj tjetër ju kanë besuar organit kompetent drejtues, Institutit ose komunës.
2. Komunat në pajtim me këtë ligj, strategjinë, programin e mbrojtjes së natyrës dhe dokumentet e rregullimit hapësinor janë të detyruara që të:
   - 2.1. kujdesen për ruajtjen e larmisë biologjike dhe peizazhore për territorin e vet
   - 2.2. shpallin zonat e mbrojtura për të cilat janë kompetente
   - 2.3. sigurojnë kushtet për mbrojtjen dhe ruajtjen e zonave të mbrojtura për të cilat janë kompetente
   - 2.4. marrin pjesë në procedurën e shpalljes të zonave të mbrojtura të cilat i shpallë Qeveria ose Kuvendi
   - 2.5. marrin pjesë në hartimin e planeve të menaxhimit me zonat e mbrojtura për të cilat janë kompetente
   - 2.6. kujdesen për promovimin e mbrojtjes së natyrës dhe japin mbështetje dhe kujdesen për shoqatat, veprimtaria e të cilave është mbrojtja e natyrës
   - 2.7. përcjellin gjendjen e ruajtjes së natyrës dhe për atë Ministrisë dhe Institutit i paraqesin raport
   - 2.8. mbajnë regjistrat për shënimet të rëndësishme për mbrojtjen e natyrës
   - 2.9. informojnë publikun për gjendjen e natyrës në territorin e vetë dhe për masat e ndërmarra për mbrojtjen dhe ruajtjen e sajë
   - 2.10. ofrojnë ndihmë profesionale dhe ndihmë tjetër organeve të pushtetit lokal në mbrojtjen e natyrës në territorin e vetë
   - 2.11. kryejnë dhe punë të tjera të përcaktuara me këtë ligj dhe aktet nën ligjore të nxjerra prej tij

1.12. Regjimi dhe masat e mbrojtjes

Formacionet gjeomorfologjike dhe speleologjike në fshatin Shkozë i takojnë kategorisë së tretë (III) sipas IUCN-së, si Monument i Natyrës. Për ruajtjen dhe përparimin e këtij monumenti të natyrës duhet respektuar këto masa mbrojtëse:

Ndalohet:

- Hyrja e personave të pa autorizuar në shpellë
- Ndryshimi i pamjes së sipërfaqen së mbrojtur
- Grumbullimi i mbeturinave në sipërfaqen e mbrojtur
- Nderhyrjet në sipërfaqen e mbrojtur të cilat mundë të rrezikojnë vlerat e shpellës dhe
- Aktivitetet tjera të cilat mund të shkaktojnë ndryshime ose dëmtime te monumentit
- Ndezja e zjarrit në sipërfaqen e mbrojtur
- Ndryshimi i pamjes së sipërfaqen së mbrojtur

Lejohet:

- Të gjitha masat e mbrojtjes biologjike-teknike të Monumentit të Natyrës nën kushtet të cilat i përcakton Ligji për Mbrojtjen e Natyrës dhe në bazë të Projektit për sanimin e gjendjes së Monumentit të Natyrës si dhe punët teknike të cilat janë në funksion të mbrojtjes të Monumentit të Natyrës.

1.13. Arsyetimi i propozimit për kategorizim

Propozimi për marrjen nën mbrojtje ligjore të Formacioneve gjeomorfologjike dhe speleologjike në fshatin Shkozë bazohet në vlerat natyrore të këtyre objekteve speleologjike. Karakterizohen për nga pamja estetike, vjetërsi, rëndësi gjeomorfologjike dhe speleoleologjike, zhvillime karstike dhe pozita shumë e mirë.

Duke u bazuar në faktet e lartpërmendura mund të përfundojmë se Formacionet gjeomorfologjike dhe speleologjike në fshatin Shkozë i plotësojnë kushtet të merret nën mbrojtje ligjore si Monument Natyror me karakter speleologjik.

1.14. Propozimi i kategorisë

Në bazë të nenit 19. të Ligjit për Mbrojtjen e Natyrës, (Nr. 03/L-233), **Instituti Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës propozon që Monumenti i natyrës i karakterit gjeomorfologjik-speleologjik: "Formacionet gjeomorfologjike dhe speleologjike" të merren nën mbrojtje në kategorinë e tretë (III) si zonë e mbrojtur kryesisht për qëllime të konservimit të karakteristikave specifike natyrore.**

3. SHTOJCA

Foto 2

Foto 3

Foto 4

Foto 5

Foto 6

2.1. Dokumentacioni Grafik

2.1. 1. Harta e monumentit të natyrës

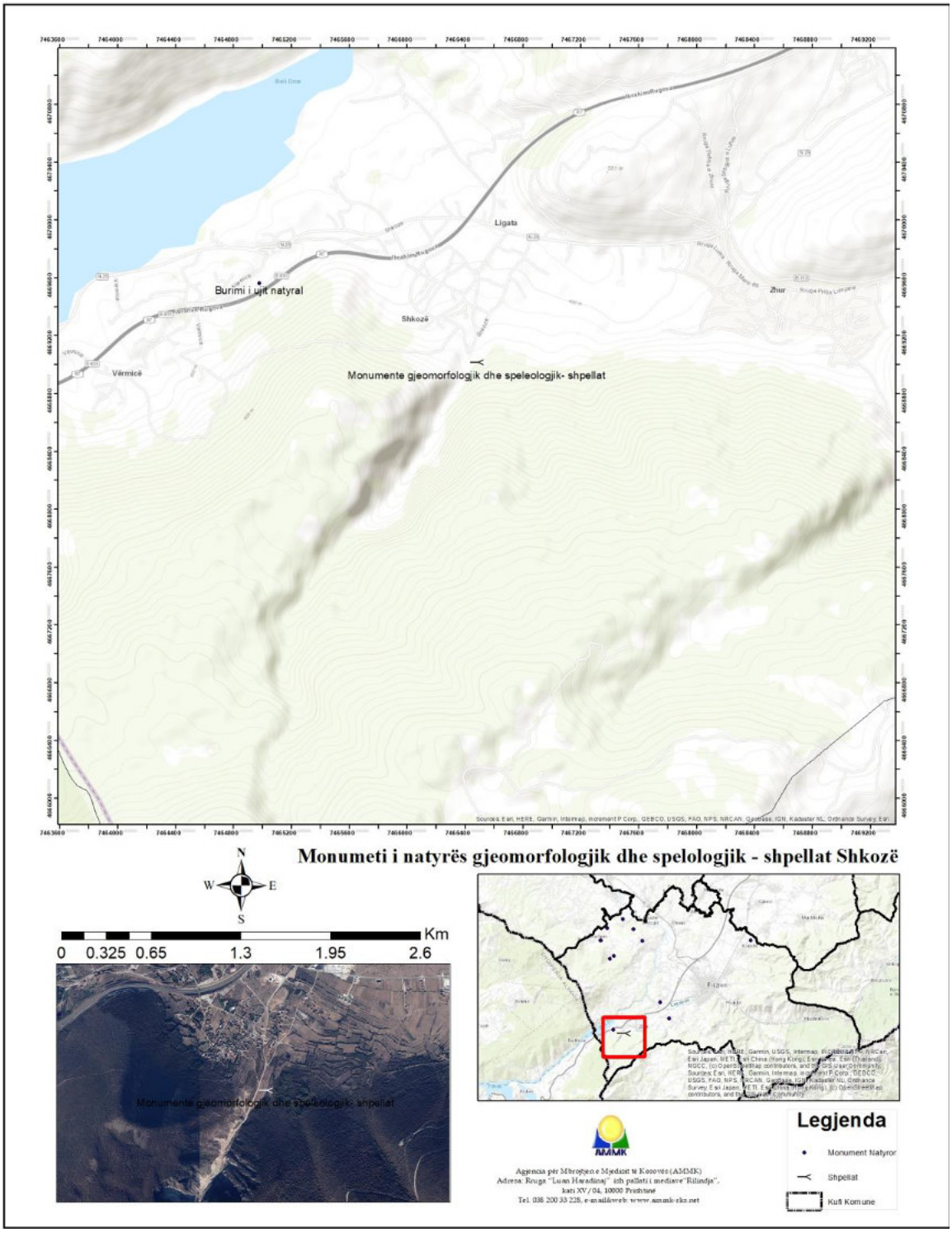

2.1.2. Ekstrakt nga fletë posedimi

Republika e Kosovës
Republika Kosova-Republic of Kosovo
Qeveria - Vlada - Government
Ministria e Mjedisit, Planifikimit Hapësinor dhe Infrastrukturës / Ministarstvo Životne Sredine, Prostornog Planiranja i Infrastrukture / Ministry of Environment, Spatial Planning and Infrastructure
AGJENCIA KADASTRALE E KOSOVËS / KATASTARSKA AGENCIJA KOSOVA / KOSOVO CADASTRAL AGENCY

CERTIFIKATË / CERTIFIKAT / CERTIFICATE

NJËSIA KADASTRALE / KATASTARSKA JEDINICA / CADASTRAL UNIT : P-71813026-04940-0

Numri i lëndës / Broj Predmet / Case Referent Number:	07-942-05/88663/Ç
Data dhe koha e lëshimit / Datum i vreme izdavanja / Date and time of submission:	07.07.2023 - 11:44
Komuna / Opština / Municipality:	PRIZREN / PRIZREN / PRIZREN
Zona kadastrale / Katastarska Zona / Cadastral Zone:	Zhur / Žur / Zhur
Zyra Kadastrale Komunale / Opštinska Katastarska Kancelarija / Municipal Cadastral Office:	PRIZREN / PRIZREN / PRIZREN

A. TË DHËNAT PËR NJËSINË KADASTRALE / PODACI O KATASTARSKOJ JEDINICI / CADASTRAL UNIT DATA

Numri i njësisë kadastrale Broj katastarske jedinice Cad. Unit. No.	Lloji i njësisë Vrsta Jedinice Unit Type	Lloji i pronës Vrsta imovine Property Type	Zona U/R G/S U/R	Sipërfaqja Površina Area (m²)	Përshkrim Opis Description	Krijuar më datën Uradjeno na dan Created On	Azhuruar Ažurirano Updated
P-71813026-04940-0	PARCELË / PARCELA / PARCEL	Pronë shoqërore / Drushtvena Imovina / Socially owned Land		25755			

A.1 ADRESA E NJËSISË KADASTRALE / ADRESA KATASTARSKE JEDINICE /CADASTRAL UNIT ADDRESS

Vendi i quajtur Mesto zvano Called place	Kodi Postal Poštanski Kod Postal Code	Emri i rrugës Naziv ulice Street name	Krijuar më datën Uradjeno na dan Created On	Azhuruar Ažurirano Updated
BOQISHTE-BOĆISHTE				

Printuar nga / Odštampani od / Printed by: Deniz.Krasnic | P-71813026-04940-0 |

Zyrtari përgjegjës / Odgovorno lice / Official person

1 / 2

A.2 LLOJI I SHFRYTËZIMIT / VRSTA KORISCENJA / TYPE OF USE

Numri Broj Number	Lloji i shfrytëzimit të parcelës Vrsta koriscenja parcele Parcel Type Of Use	Shfrytëzimi aktual i parcelës Trenutno koriscenje parcele Parcel Current Use	Kualiteti i klasës Kvalitet klase Quality Class	Sipërfaqja (m²) Površina (m²) Area (m²)
1	Bujqësore/Poljoprivredno/Agriculture	Kullosat/Pašnjaci/pasture	Kullosë E Klasës 6/Pasnjak 6 Klase/6th Class Pasture	25755

B. PRONARI/POSEDUESI - VLASNIK/DRŽALAC - OWNER/POSSESSOR

Të drejtat Prava Rights	Emri Ime Name	Nr. personal Licni broj ID. No.	Vendbanimi Prebivaliste Resident	Kodi postal Poštanski kod Postal code	Hollësitë e adresës Pojedinosti adrese Address details	Pjesa e pronës Deo imovine Share quota	Pershkrimi Opis Description	Azhuruar Ažurirano Updated
Posedim individual / Individualna Drzavina / Single possessor	**PASURI SHOQRORE OP E PYLLTARISË SHARR PRISHTINË OTHPB EKONOMIA E PYJEVE**	KCID1807535	PRIZREN / PRIZREN / PRIZREN /		BAJRAM CURI	1/1		

2.1.3. Kopje plani

REPUBLIKA E KOSOVËS / REPUBLIKA KOSOVA / REPUBLIC OF KOSOVO

QEVERIA E KOSOVËS / VLADA KOSOVA /GOVERNMENT OF KOSOVA

MINISTRIA E MJEDISIT, PLANIFIKIMIT HAPËSINOR DHE INFRASTRUKTURËS
MINISTARSTVO ŽIVOTNE SREDINE, PROSTORNOG PLANIRANJA I INFRASTRUKTURE
MINISTRY OF ENVIRONMENT, SPATIAL PLANNING AND INFRASTRUCTURE

AGJENCIA KADASTRALE E KOSOVËS/ KATASTARSKA AGENCIJA KOSOVA/ KOSOVA CADASTRAL AGENCY

KOPJA E PLANIT / KOPIJA PLANA / COPY PLAN

Zyra Kadastrale Komunale/ Opštinska Katastarska Kancelarija /Municipal Cadastral Office : PRIZREN
Zona Kadastrale / Katastarska Zona / Cadastral Zone: Zhur

Njësia/Jedinica/Unit	Tipi/Vrsta/Type	Sipërfaqja/Površina/Area m²
P-71813026-04940-0	Parcelë / Parcela / Parcel	25755

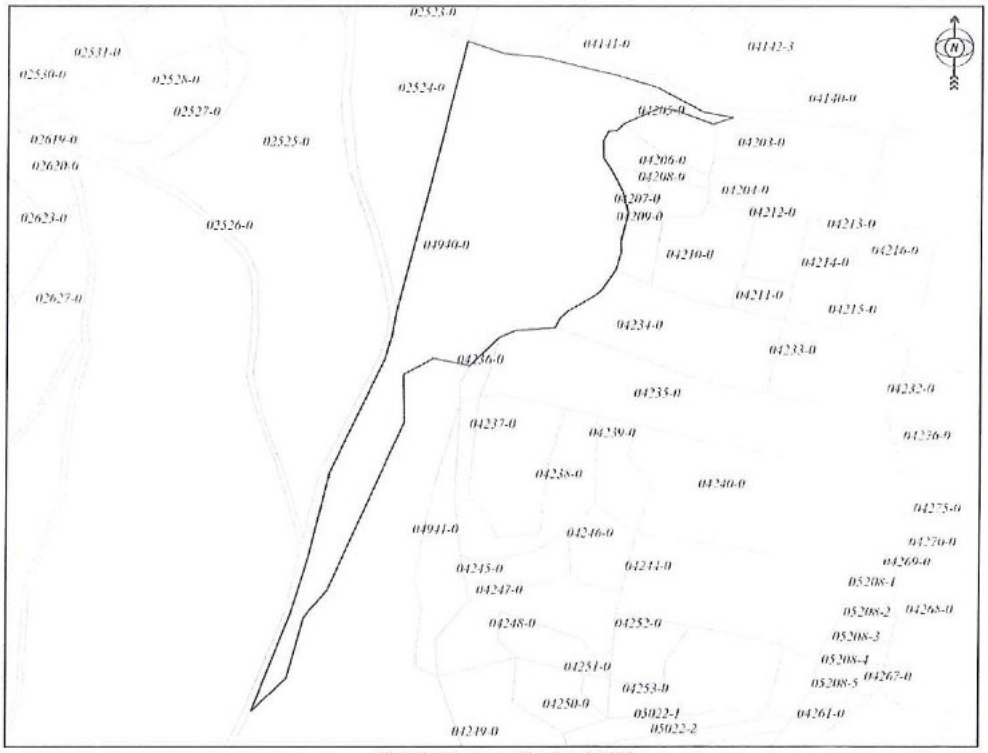

Shkalla/Razmera/Scale: 1:3272

Punoi/Obradio/Created:
Data/ Data/Date: 07.07.2023
Koha/ Vreme/ Time: 11:13:23
Nënshkrimi/Potpis/Signature:
Shënim/Beleška/Note:

Aprovoi/Usvojio/Aproved: Drejtori/Direktor/Director
Nënshkrimi/Potpis/Signature:

Përfundim

Kjo arsyeshmëri profesionale e hartuar nga Instituti i Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës paraqet vetëm një pjesë të punës profesionale të këtij instituticioni ne lëmin e mbrojtjes së natyrës. IKMN do të vazhdoje edhe me tutje të angazhohet në njohjen dhe evidentimin e vlerave të natyrës dhe do të marrë nën mbrojtje vlerat e veçanta natyrore, në monitorimin e vazhdueshëm të gjendjes së zonave të mbrojtura në territorin e Komunës suaj si dhe në dhënien e mendimeve profesionale në lëmin e mbrojtjes së natyrës.

IKMN–ja do të jetë gjithmonë e hapur për bashkëpunim edhe për të gjitha çështjet tjera me interes të mbrojtjes së natyrës dhe vlerave të saj.

Me kënaqësi do të pranojmë çdo sugjerim, vërejtje apo këshillë nga ana juaj lidhur me këtë elaborat duke ju sugjeruar që të merrni masa ligjore për mbrojtjen e këtyre vlerave natyrore.

Ju falënderojmë sinqerisht për bashkëpunimin e ofruar gjatë realizimit të punëve në terren dhe në sigurimin e dokumentacionit të nevojshëm.

Referencat:

- Ligji për Mbrojtjen e Natyrës, (Nr. 03/L-233)
- Dokumentacioni nga arkivi i IKMN-se
- Plani Zhvillimor Komunal për Prizrenin, komuna e Prizrenit
- Dokumentacioni nga Shërbimi Kadastral i KK Prizren
- Harta topografike e Kosovës 1 : 25000
- Atlas i Bimëve të Kosovës

Ministria e Mjedisit, Planifikimit Hapësinor dhe Infrastruktures
Agjencia e Kosovës për Mbrojtjen e Mjedisit
Instituti i Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës

Rr. Luan Haradinaj, ish Rilindja, kati XIV nr. 1403/A
10 000 Prishtine, KOSOVË
Tel. 038 200 33 236
http://ammk-rks.net

Republika e Kosovës
Republika Kosova-Republic of Kosovo

Qeveria - Vlada - Government

Ministria e Mjedisit dhe Planifikimit Hapësinor
Ministarstvo Životne Sredine i Prostornog Planiranja
Ministry of Environment and Spatial Planning

AGJENCIA PËR MBROJTJEN E MJEDISIT TE KOSOVËS	KOSOVSKA AGENCIJA ZA ZAŠTITU SREDINE	KOSOVO ENVIRONMENTAL PROTECTION AGENCY

INSTITUTI I KOSOVËS PËR MBROJTJEN E NATYRËS

ELABORAT:

STUDIMI PËR ARSYESHMËRINË PROFESIONALE PËR MARRJEN NËN MBROJTJE TË VLERËS SË NATYRËS: BURIMI NATYRAL I UJIT NË FSHATIN VËRMICË TË PRIZRENIT SI MONUMENT I NATYRËS

Prishtinë,
Qershor 2023

Në përgatitjen e këtij elaborati morrën pjesë:

Udhëheqës i punëve:

Dr. sc. Sami Behrami – Udhëheqës i sektorit të zonave të mbrojtura

Hulumtimi në terren:

Dr. sc. Sami Behrami – Udhëheqës i sektorit të zonave të mbrojtura

Bsc. Shkurte Selimi – Praktikante IKMN

Bsc. Vjollca Hajredini – Praktikante IKMN

Bashkëpunëtor të jashtëm:

Muhamet Bajrami– Udhëheqës i sektorit për mjedis dhe menaxhim të mbeturinave

Galip Belallari– Bashkëpuntor profesional në sektorin e mjedisit dhe mbeturinave

Parathënie

Instituti i Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës është trashëgimtar i Entit të Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës i themeluar me vendimin mbi ndarjen e Seksionit për Mbrojtjen e Natyrës nga Enti i Kosovës për Mbrojtjen e Monumenteve të Kulturës, (GZ. 42/74) dhe ka vazhduar punën me të njëjtin emër sipas ligjit mbi Entin e Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës (GZ. 15/81).

Në vitin 1988 Kuvendi i Kosovës nxjerrë ligjin për Mbrojtjen dhe zhvillimin e vlerave natyrore dhe të vlerave të krijuara me punë të ambientit të njeriut ("GZK"39/88) ku në nenin 78 paragrafi 2 të këtij ligji është përcaktuar veprimtaria e Entit. Në bazë të këtij ligji një vit më vonë Kuvendi i Kosovës nxjerrë Ligjin për Entin e Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës dhe Mjedisit ("GZK"nr. 38/89).

Pas luftës në Kosovë, në vitin 2000 ish Enti i Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës dhe Mjedisit regjistrohet në Administratën e Përkohshme civile të OKB-se me emërtim "Instituti për Mbrojtjen e Natyrës dhe Ambientit të Kosovës".

Nga maji i vitit 2000, Instituti i Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës ka vepruar ne kuadër të Departamenti për Mbrojtjen e Mjedisit, ndërsa pas zgjedhjeve të përgjithshme (2001) dhe formimit të organeve qeverisëse të Kosovës, vepron në kuadër të Ministrisë së Mjedisit dhe Planifikimit Hapësinor (Rreg. 2001/19 dhe 2002/5).

Aktualisht IKMN, vepron në kuadër të Agjencisë së Kosovës për Mbrojtjen e Mjedisit e cila është themeluar duke u bazuar në Ligjin për Mbrojtjen e Mjedisit. (Rreg. 2003/9).

Instituti i Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës[1] në kuadër të veprimtarisë së vetë kryen punët profesionale në mbrojtjen e natyrës që kanë të bëjnë me:

- mbledhjen dhe përpunimin e shënimeve lidhur me mbrojtjen e natyrës
- monitorimin e gjendjes së larmisë biologjike dhe peizazhore dhe propozon masat për mbrojtjen e tyre

[1] Ligji për Mbrojtjen e Natyrës nr. 03/L-233

- hartimin e bazave afatgjata profesionale të mbrojtjes për llojet e bimëve, kërpudhave dhe shtazëve, tipave të vendbanimeve, ekosistemeve dhe peizazheve
- përgatitjen e bazave profesionale për mbrojtjen dhe ruajtjen e pjesëve të natyrës, përkatësisht vlerave të natyrës
- hartimin e bazave profesionale për nevojat e përcaktimit të kushteve për mbrojtjen e natyrës, menaxhimin me zonat e mbrojtura dhe shfrytëzimin e të mirave të natyrës
- kryerjen e analizave statistikore dhe unifikimin e rezultateve si dhe hartimin e raportit për gjendjen dhe mbrojtjen e natyrës
- pjesëmarrje në zbatimin e akteve ndërkombëtare në mbrojtjen e natyrës

Gjatë pranverës së vitit 2019, IKMN në kuadër të aktiviteteve të tij ka bërë njohjen dhe evidentimin e vlerave të natyrës në territorin e Komunës së Prizrenit. Në vitin 2019, IKMN i ka propozuar Kuvendit Komunal të Prizrenit iniciativën për shpalljen e vlerave të natyrës nën mbrojtje.

Gjatë periudhës Mars - Qershor 2023, IKMN ka grumbulluar të dhënat e nevojshme për hartimin e bazës profesionale për vënien në mbrojte të vlerave të natyrës në territorin e Komunës së Prizrenit.

Instituti i Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës si organ qendror për mbrojtjen e natyrës, ka përgatitur Elaboratin: **Studimi për arsyeshmërinë profesionale për marrjen në mbrojtje të vlerës së natyrës Burimi natyral i ujit në fshatin Vërmicë të Prizrenit si Monument i Natyrës.**

Përmbajtja

1. Baza profesionale dhe dokumentimi për marrjen në mbrojtje të vlerës natyrore
    - 1.1. Emërtimi i vlerës natyrore
    - 1.2. Lloji i monumentit
    - 1.3. Kategoria e mbrojtjes
    - 1.4. Klasifikimi sipas IUCN-së
    - 1.5. Pozita
    - 1.6. Kufijtë
    - 1.7. Sipërfaqja
    - 1.8. Përshkrimi i vlerës natyrore
        - 1.8.1. Karakteristikat natyrore
        - 1.8.2. Karakteristikat bazë të vlerës së mbrojtur natyrore
    - 1.9. Shkalla e rrezikimit
    - 1.10. Historiku i Mbrojtjes
    - 1.11. Konceptet bazë për mbrojtje, zhvillim dhe rregullim
    - 1.12. Organet përgjegjëse për mbrojtje
    - 1.13. Regjimi dhe masat mbrojtëse
    - 1.14. Arsyetimi i Propozimit për Kategorizim
    - 1.15. Propozimi i Kategorisë
2. Shtojcat
    - 2.1. Dokumentacioni grafik
        - 2.1.1. Harta e vlerës natyrore
        - 2.1.2. Ekstrakti nga fleteposedimi
        - 2.1.3. Kopja e Planit
    - 2.2. Dokumentacioni Fotografik

Referencat

1. BAZA PROFESIONALE DHE DOKUMENTIMI PËR MARRJEN NË MBROJTJE LIGJORE TË VLERËS NATYRORE

Foto 1

1.1. Emërtimi i vlerës natyrore

Burimi natyral i ujit në fshatin Vërmicë të Prizrenit.

1.2. Lloji i monumentit

Monument natyror me karakter hidrologjik.

1.3. Kategoria e mbrojtjes

Kategoria e tretë e mbrojtjes (III) – Monument i Natyrës

1. Monumenti i natyrës është pjesë ose tërësi e pjesëve të pandryshuara të natyrës së gjallë ose të vdekur i cili ka vlerë ekologjike, shkencore, estetike ose kulturo-historike dhe/ose vlera turistike.
2. Monumenti i natyrës mundet me qenë gjeologjik - paleontologjik, mineralogjik, hidrologjik, strukturë gjeologjike, sediment etj, gjeomorfologjik - shpella, humnera, muret shkëmbore, hidrologjik - burime, ujë rrjedhë, ujëvarë, liqe, botanik - ekzemplarë të rrallë ose të rëndësishëm të botës bimore për një lokalitet, lokalitet i vogël botanik ose zoologjik i rëndësishëm për vlerat e tij shkencore.

(Ligji për Mbrojtjen e Natyrës, (Nr. 03/L-233) Neni 14.

1.4. Klasifikimi sipas IUCN-së

Kategoria e tretë (III).
Monument natyror (Natural Monument/Natural Landmark)
("Korniza për klasifikimin e zonave te mbrojtura tokësore dhe detare, IUCN, 1990)

1.5. Pozita

Monumenti natyror Burimi natyral i ujit gjendet në fshatin Vërmicë në pronësi private të Shah Islamaj (Xhemali) të Komunës së Prizrenit dhe është në gjendje relativisht e mirë.

Sipas matjeve me GPS burimi ndodhet në koordinatat:
X = 0464987
Y = 4668164
Lartësia mbidetare = 381 l.m.d

1.6. Kufijtë

Sipërfaqja ku ndodhet Burimi natyral i ujit në fshatin Vërmicë, zona kadastrale Vërmicë, nr. P-71813008-01190-0, me sipërfaqe 4346m^2, e regjistruar si pronë private (Drejtoria për Kadastër, Gjeodezi dhe Pronë, K. K. Prizren).

Si kufi për Monumentin e Natyrës – Burimi natyral i ujit të merret kufiri i parcelës kadastrale me zonën buferike.

1.7. Sipërfaqja

Sipërfaqja e Monumentit natyror përfshinë hapësirën të cilën e mbulojnë dhe hapësirën përreth, si para zonë mbrojtëse (Zonë buferike).
Propozohet për mbrojtje sipërfaqja prej S = 10 ari

1.8 Përshkrimi i vlerave

1.8.1 Karakteristikat natyrore

Burimi natyror i ujit në Vërmicë ndodhet në territorin e fshatit Vërmicë, Komuna e Prizrenit, në shpatin verior të masivit malor të Koritnikut, në anën e majtë të luginës së lumit Drini i Bardhë, në një lartësi mbidetare prej 321 m. Ai formohet nga dalja natyrore e ujërave nëntokësore në kontaktin ndërmjet shkëmbinjve gëlqerorë të Koritnikut dhe sedimenteve të Rrafshit të Prizrenit.
Masivi gëlqeror i Koritnikut, i pasur me çarje, zgavra dhe kanale karstike, mundëson infiltrimin dhe akumulimin e ujërave nga reshjet atmosferike, të cilat filtrohen natyrshëm nëpër shkëmbinj dhe dalin në sipërfaqe në formën e këtij burimi. Zona e furnizimit të burimit vlerësohet të jetë rreth

27.63 km², ndërsa prurja e ujit është e konsiderueshme, duke kaluar 250 L/s, çka e rendit atë ndër burimet më të rëndësishme ujore të rajonit.
Matjet e kryera tregojnë se uji ka një temperaturë mesatare prej 9.4°C, pH 7.45, që tregon karakter neutral, dhe përçueshmëri elektrike prej 379 µS/cm, parametra që dëshmojnë për cilësi të mirë fiziko-kimike të ujit dhe stabilitet të tij.
Burimi ka rëndësi të madhe ekologjike dhe socio-ekonomike. Uji i tij përdoret për furnizim me ujë të pijshëm, përgatitjen e ushqimit, ujitje, nevoja blegtorale, peshkim dhe përdorime të tjera. Njëkohësisht, rrjedha e tij kontribuon në furnizimin me ujë të lumit Drini i Bardhë. Mjedisi përreth krijon kushte të favorshme për zhvillimin e bimësisë higrofile dhe organizmave të ndryshëm ujorë, duke pasuruar biodiversitetin lokal.

Gjendja natyrore e burimi të ujit është relativisht e mirë.

1.8.2. Karakteristikat bazë të vlerës së mbrojtur natyrore

Burimi natyral i ujit në fshatin Vërmicë karakterizohet me prurje të konsiderueshme të ujit. Burimi është natyral pa erë dhe përbërje natyrale.

Duke marrë për bazë këto karakteristika burimi i ujit propozohet për mbrojte si Monument i Natyrës me karakter hidrologjik.

1.9. Shkalla e rrezikimit

Pavarësisht vlerave të tij natyrore, burimi është i ekspozuar ndaj ndikimeve antropogjene, si depozitimi i mbeturinave, kullotja e pakontrolluar e bagëtive dhe rreziku potencial nga aktivitetet infrastrukturore në zonën përreth. Për këtë arsye, mbrojtja dhe menaxhimi i qëndrueshëm i tij janë të domosdoshme për ruajtjen e cilësisë së ujit dhe të ekosistemit natyror.

1.10. Historiku i mbrojtjes

Në vitit 2019 IKMN, gjatë njohjes dhe evidentimit të vlerave natyrore në Komunën e Prizrenit ka evidentuar burimin e ujit natyral në fshatin Vërmicë, si monument me vlera të rralla natyrore.

Gjatë periudhës Mars - Qershor 2023, IKMN ka grumbulluar të dhënat e nevojshme për hartimin e bazës profesionale për vënien nën mbrojtje të këtij monumenti të natyrës.

1.11. Konceptet bazë për mbrojtje, zhvillim dhe rregullim

Sipas Ligjit për Mbrojtjen e Natyrës (Nr. 03/L-233) Neni 19. paragrafi 3, Monumentet e natyrës i shpallë kuvendi i komunës në territorin e të cilës gjendet, pas marrjes paraprake të pëlqimit nga Ministria.

1.12. Organet përgjegjëse për mbrojtje

(Ligjit për Mbrojtjen e Natyrës; Nenet 19, 77, 143 paragrafi 1 dhe 2)

1. Punët administrative dhe profesionale në mbrojtjen e natyrës i kryen Ministria, përveç atyre punëve të cilat me këtë ligj ose ligj tjetër ju kanë besuar organit kompetent drejtues, Institutit ose komunës.
2. Komunat në pajtim me këtë ligj, strategjinë, programin e mbrojtjes së natyrës dhe dokumentet e rregullimit hapësinor janë të detyruara që të:
   - 2.1. kujdesen për ruajtjen e larmisë biologjike dhe peizazhore për territorin e vet
   - 2.2. shpallin zonat e mbrojtura për të cilat janë kompetente
   - 2.3. sigurojnë kushtet për mbrojtjen dhe ruajtjen e zonave të mbrojtura për të cilat janë kompetente
   - 2.4. marrin pjesë në procedurën e shpalljes të zonave të mbrojtura të cilat i shpallë Qeveria ose Kuvendi
   - 2.5. marrin pjesë në hartimin e planeve të menaxhimit me zonat e mbrojtura për të cilat janë kompetente
   - 2.6. kujdesen për promovimin e mbrojtjes së natyrës dhe japin mbështetje dhe kujdesen për shoqatat, veprimtaria e të cilave është mbrojtja e natyrës
   - 2.7. përcjellin gjendjen e ruajtjes së natyrës dhe për atë Ministrisë dhe Institutit i paraqesin raport
   - 2.8. mbajnë regjistrat për shënimet të rëndësishme për mbrojtjen e natyrës
   - 2.9. informojnë publikun për gjendjen e natyrës në territorin e vetë dhe për masat e ndërmarra për mbrojtjen dhe ruajtjen e sajë
   - 2.10. ofrojnë ndihmë profesionale dhe ndihmë tjetër organeve të

pushtetit lokal në mbrojtjen e natyrës në territorin e vetë

2.11. kryejnë dhe punë të tjera të përcaktuara me këtë ligj dhe aktet nën ligjore të nxjerra prej tij

1.12. Regjimi dhe masat e mbrojtjes

Burimi natyral i ujit në fshatin Vërmicë i takon kategorisë së tretë (III) sipas IUCN-së, si Monument i Natyrës. Për ruajtjen dhe përparimin e këtij monumenti të natyrës duhet respektuar këto masa mbrojtëse:

Ndalohet:

- Ndryshimi i pamjes së sipërfaqen së mbrojtur
- Grumbullimi i mbeturinave në sipërfaqen e mbrojtur
- Punimi (lëvrimi, shfrytëzimi) i tokës në sipërfaqen e mbrojtur dhe
- Aktivitetet tjera të cilat mund të shkaktojnë ndryshime ose dëmtime te monumentit

Lejohet:

- Të gjitha masat e mbrojtjes biologjike-teknike të Monumentit të Natyrës nën kushtet të cilat i përcakton Ligji për Mbrojtjen e Natyrës dhe në bazë të Projektit për sanimin e gjendjes së Monumentit të Natyrës si dhe punët teknike të cilat janë në funksion të mbrojtjes të Monumentit të Natyrës.

1.13. Arsyetimi i propozimit për kategorizim

Propozimi për marrjen nën mbrojtje ligjore të Burimit te ujit natyral në fshatin Vërmicë bazohet në vlerat natyrore të këtij burimi.
Duke u bazuar në faktet e lartpërmendura mund të përfundojmë se Burimit te ujit i plotëson kushtet të merret nën mbrojtje ligjore si Monument Natyror me karakter hidrologjik.

1.14. Propozimi i kategorisë

Në bazë të nenit 19. të Ligjit për Mbrojtjen e Natyrës, (Nr. 03/L-233), **Instituti Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës propozon që Monumenti i natyrës i karakterit hidrologjik Burimi natyral i ujit të merret nën mbrojtje në kategorinë e tretë (III) si zonë e mbrojtur kryesisht për qëllime të konservimit të karakteristikave specifike natyrore.**

3. SHTOJCA

Foto 2

Foto 3

2.1. Dokumentacioni Grafik

2.1. 1. Harta e monumentit të natyrës

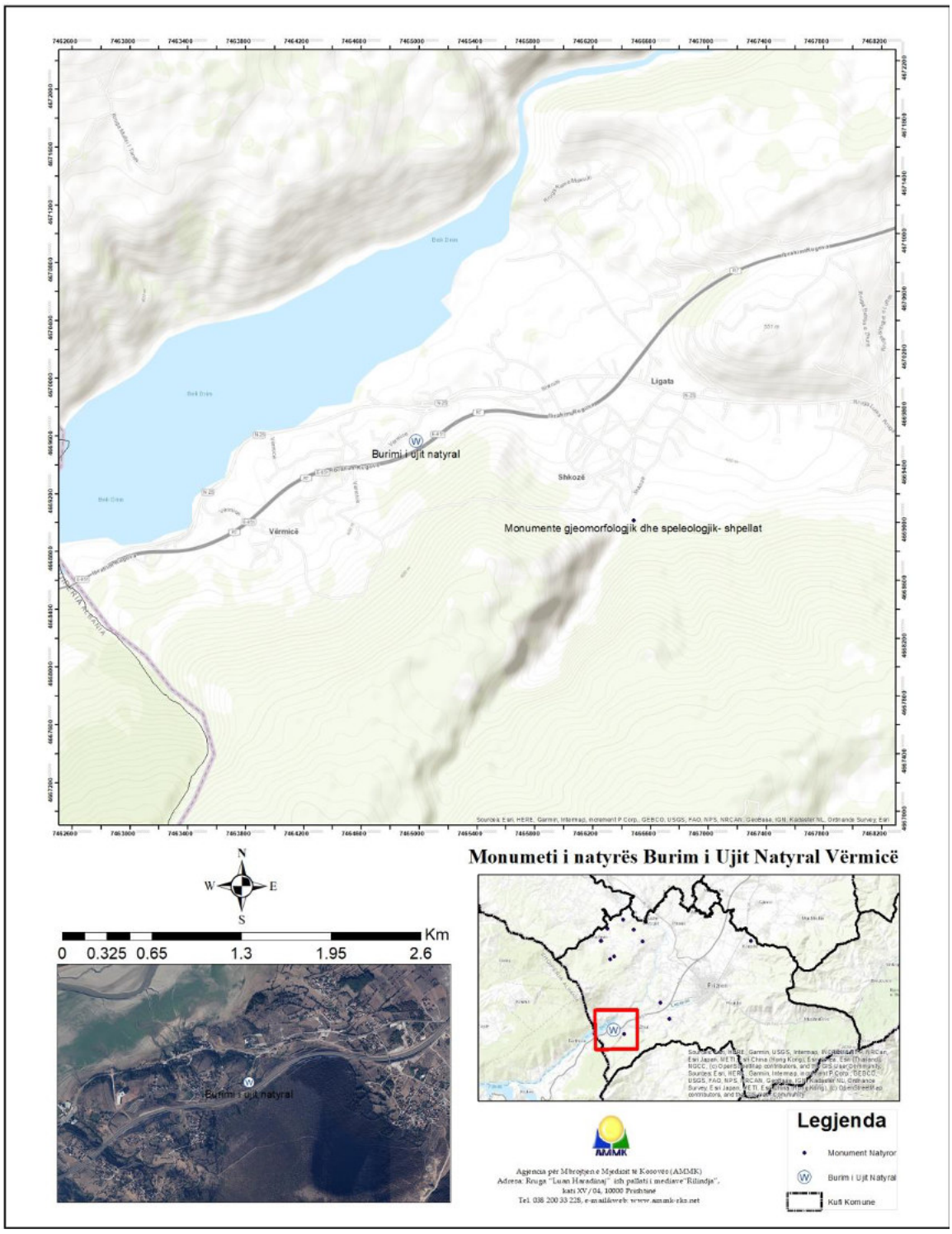

2.1.2. Ekstrakt nga fletë posedimi

Republika e Kosovës
Republika Kosova-Republic of Kosovo
Qeveria - Vlada - Government
Ministria e Mjedisit, Planifikimit Hapësinor dhe Infrastrukturës / Ministarstvo Životne Sredine, Prostornog Planiranja i Infrastrukture / Ministry of Environment, Spatial Planning and Infrastructure
AGJENCIA KADASTRALE E KOSOVËS / KATASTARSKA AGENCIJA KOSOVA / KOSOVO CADASTRAL AGENCY

CERTIFIKATË / CERTIFIKAT / CERTIFICATE

NJËSIA KADASTRALE / KATASTARSKA JEDINICA / CADASTRAL UNIT : P-71813008-01190-0

Numri i lëndës / Broj Predmet / Case Referent Number:	07-942-05/88663/
Data dhe koha e lëshimit / Datum i vreme izdavanja / Date and time of submission:	03.07.2023 - 15:40
Komuna / Opština / Municipality:	PRIZREN / PRIZREN / PRIZREN
Zona kadastrale / Katastarska Zona / Cadastral Zone:	Vërmicë / Vrbnica / Vërmicë
Zyra Kadastrale Komunale / Opštinska Katastarska Kancelarija / Municipal Cadastral Office:	PRIZREN / PRIZREN / PRIZREN

A. TË DHËNAT PËR NJËSINË KADASTRALE / PODACI O KATASTARSKOJ JEDINICI / CADASTRAL UNIT DATA

Numri i njësisë kadastrale Broj katastarske jedinice Cad. Unit. No.	Lloji i njësisë Vrsta Jedinice Unit Type	Lloji i pronës Vrsta imovine Property Type	Zona U/R G/S U/R	Sipërfaqja Površina Area (m²)	Përshkrim Opis Description	Krijuar më datën Uradjeno na dan Created On	Azhuruar Ažurirano Updated
P-71813008-01190-0	PARCELË / PARCELA / PARCEL	Pronë private / Privatna Imovina / Privatelly owned Land		4346	1-2001		

A.1 ADRESA E NJËSISË KADASTRALE / ADRESA KATASTARSKE JEDINICE /CADASTRAL UNIT ADDRESS

Vendi i quajtur Mesto zvano Called place	Kodi Postal Poštanski Kod Postal Code	Emri i rrugës Naziv ulice Street name	Krijuar më datën Uradjeno na dan Created On	Azhuruar Ažurirano Updated
VRBNICA-LIVALI GURES				

Printuar nga / Odštampani od / Printed by: Deniz.Krasnic | P-71813008-01190-0 |

Zyrtari përgjegjës / Odgovorno lice / Official person

1 / 2

A.2 LLOJI I SHFRYTËZIMIT / VRSTA KORISCENJA / TYPE OF USE

Numri Broj Number	Lloji I shfrytëzimit të parcelës Vrsta korisćenja parcele Parcel Type Of Use	Shfrytëzimi aktual i parcelës Trenutno korisćenje parcele Parcel Current Use	Kualiteti i klasës Kvalitet klase Quality Class	Sipërfaqja (m²) Površina (m²) Area (m²)
1	Bujqësore/Poljoprivredno/Agriculture	Livadhet/Livade/meadow	Livadh I Klasës 6/Livadaš Klase/6th Class Meadow	4346

B. PRONARI/POSEDUESI - VLASNIK/DRŽALAC - OWNER/POSSESSOR

Të drejtat Prava Rights	Emri Ime Name	Nr. personal Lični broj ID. No.	Vendbanimi Prebivalište Resident	Kodi postal Poštanski kod Postal code	Hollësitë e adresës Pojedinosti adrese Address details	Pjesa e pronës Deo imovine Share quota	Përshkrimi Opis Description	Azhurnuar Ažurirano Updated
Posedim individual / Individualne Državine / Single possesser	**Islamaj Shah (Xhemail)**	1007178905	/ / /		Shkozë	1/1	TRASHEGIMI LRP,NR. 9296/2021 REF.T.NR. 1146/2021 DT. 15.09.2021 NOTERI ALIRIZA BESHI RBGJ.NR 33/2021 07-463-04-142528	29.10.2021

Printuar nga / Odštampani od / Printed by: Deniz.Krasniq | P-71813008-01190-0 |

Zyrtari përgjegjës / Odgovorno lice / Official person

2 / 2

2.1.4. Kopje plani

REPUBLIKA E KOSOVËS / REPUBLIKA KOSOVA / REPUBLIC OF KOSOVO

QEVERIA E KOSOVËS / VLADA KOSOVA /GOVERNMENT OF KOSOVA

MINISTRIA E MJEDISIT, PLANIFIKIMIT HAPËSINOR DHE INFRASTRUKTURËS
MINISTARSTVO ŽIVOTNE SREDINE, PROSTORNOG PLANIRANJA I INFRASTRUKTURE
MINISTRY OF ENVIRONMENT, SPATIAL PLANNING AND INFRASTRUCTURE

AGJENCIA KADASTRALE E KOSOVËS/ KATASTARSKA AGENCIJA KOSOVA/ KOSOVA CADASTRAL AGENCY

KOPJA E PLANIT / KOPIJA PLANA / COPY PLAN

Zyra Kadastrale Komunale/ Opštinska Katastarska Kancelarija /Municipal Cadastral Office : PRIZREN
Zona Kadastrale / Katastarska Zona / Cadastral Zone: Vërmicë

Njësia/Jedinica/Unit	Tipi/Vrsta/Type	Sipërfaqja/Površina/Area m²
P-71813008-01190-0	Parcelë / Parcela / Parcel	4346

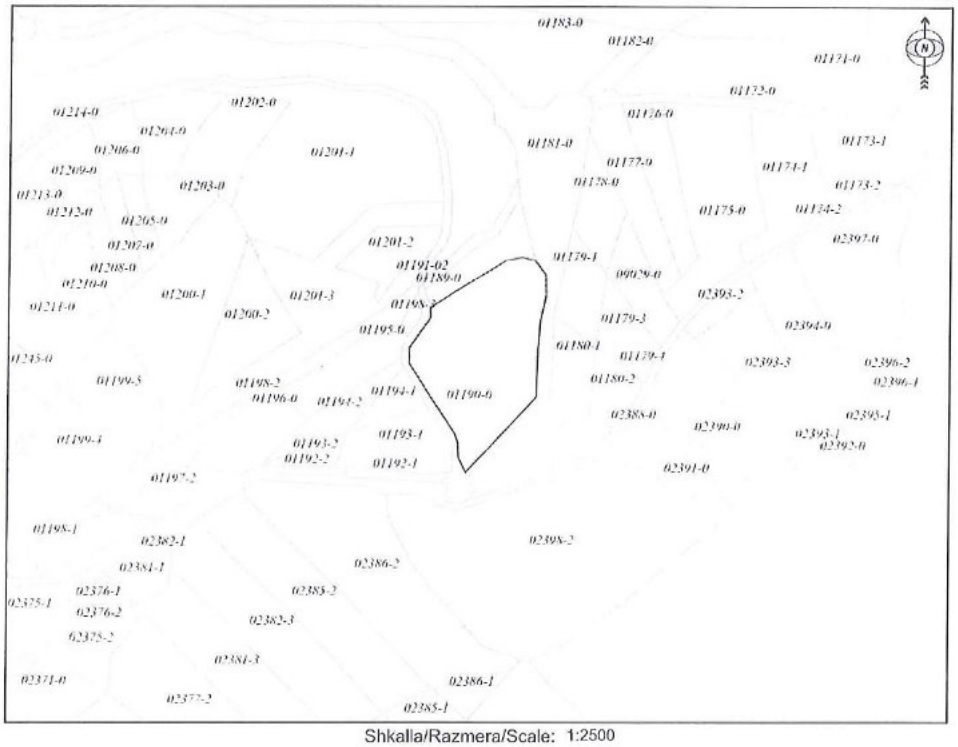

Shkalla/Razmera/Scale: 1:2500

Punoi/Obradio/Created:
Data/ Data/Date: 03.07.2023
Koha/ Vreme/ Time: 02:32:16
Nënshkrimi/Potpis/Signature:

Aprovoi/Usvojio/Aproved: Drejtori/Direktor/Director
Nënshkrimi/Potpis/Signature:

Përfundim

Kjo arsyeshmëri profesionale e hartuar nga Instituti i Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës paraqet vetëm një pjesë të punës profesionale të këtij instituticioni ne lëmin e mbrojtjes së natyrës. IKMN do të vazhdoje edhe me tutje të angazhohet në njohjen dhe evidentimin e vlerave të natyrës dhe do të marrë nën mbrojtje vlerat e veçanta natyrore, në monitorimin e vazhdueshëm të gjendjes së zonave të mbrojtura në territorin e Komunës suaj si dhe në dhënien e mendimeve profesionale në lëmin e mbrojtjes së natyrës.

IKMN–ja do të jetë gjithmonë e hapur për bashkëpunim edhe për të gjitha çështjet tjera me interes të mbrojtjes së natyrës dhe vlerave të saj.

Me kënaqësi do të pranojmë çdo sugjerim, vërejtje apo këshillë nga ana juaj lidhur me këtë elaborat duke ju sugjeruar që të merrni masa ligjore për mbrojtjen e këtyre vlerave natyrore.

Ju falënderojmë sinqerisht për bashkëpunimin e ofruar gjatë realizimit të punëve në terren dhe në sigurimin e dokumentacionit të nevojshëm.

Referencat:

- Ligji për Mbrojtjen e Natyrës, (Nr. 03/L-233)
- Dokumentacioni nga arkivi i IKMN-se
- Plani Zhvillimir Komunal për Prizrenin, komuna e Prizrenit
- Dokumentacioni nga Shërbimi Kadastral i KK Prizrenit
- Harta topografike e Kosovës 1 : 25000
- Atlas i Bimëve të Kosovës

Ministria e Mjedisit, Planifikimit Hapësinor dhe Infrastrukturës
Agjencia e Kosovës për Mbrojtjen e Mjedisit
Instituti i Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës

Rr. Luan Haradinaj, ish Rilindja, kati XIV nr. 1403/A
10 000 Prishtine, KOSOVË
Tel. 038 200 33 236
http://ammk-rks.net

Republika e Kosovës
Republika Kosova-Republic of Kosovo

Qeveria - Vlada - Government

Ministria e Mjedisit dhe Planifikimit Hapësinor
Ministarstvo Životne Sredine i Prostornog Planiranja
Ministry of Environment and Spatial Planning

AGJENCIA PËR MBROJTJEN E MJEDISIT TE KOSOVËS	KOSOVSKA AGENCIJA ZA ZAŠTITU SREDINE	KOSOVO ENVIRONMENTAL PROTECTION AGENCY

INSTITUTI I KOSOVËS PËR MBROJTJEN E NATYRËS

ELABORAT:

STUDIMI PËR ARSYESHMËRINË PROFESIONALE PËR MARRJEN NËN MBROJTJE TË VLERËS SË NATYRËS: BURIMI I UJIT NATYRAL NË FSHATIN POSLISHTË TË PRIZRENIT SI MONUMENT I NATYRËS

Prishtinë,
Qershor 2023

Në përgatitjen e këtij elaborati morrën pjesë:

Udhëheqës i punëve:

Dr. sc. Sami Behrami – Udhëheqës i sektorit të zonave të mbrojtura

Hulumtimi në terren:

Dr. sc. Sami Behrami – Udhëheqës i sektorit të zonave të mbrojtura

Bsc. Shkurte Selimi – Praktikante IKMN

Bsc. Vjollca Hajredini – Praktikante IKMN

Bashkëpunëtor të jashtëm:

Muhamet Bajrami– Udhëhqës i sektorit për mjedis dhe menaxhim të mbeturinave

Galip Belallari– Bashkëpuntor profesional në sektorin e mjedisit dhe mbeturinave

Parathënie

Instituti i Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës është trashëgimtar i Entit të Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës i themeluar me vendimin mbi ndarjen e Seksionit për Mbrojtjen e Natyrës nga Enti i Kosovës për Mbrojtjen e Monumenteve të Kulturës, (GZ. 42/74) dhe ka vazhduar punën me të njëjtin emër sipas ligjit mbi Entin e Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës (GZ. 15/81).

Në vitin 1988 Kuvendi i Kosovës nxjerrë ligjin për Mbrojtjen dhe zhvillimin e vlerave natyrore dhe të vlerave të krijuara me punë të ambientit të njeriut ("GZK"39/88) ku në nenin 78 paragrafi 2 të këtij ligji është përcaktuar veprimtaria e Entit. Në bazë të këtij ligji një vit më vonë Kuvendi i Kosovës nxjerrë Ligjin për Entin e Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës dhe Mjedisit ("GZK"nr. 38/89).

Pas luftës në Kosovë, në vitin 2000 ish Enti i Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës dhe Mjedisit regjistrohet në Administratën e Përkohshme civile të OKB-se me emërtim "Instituti për Mbrojtjen e Natyrës dhe Ambientit të Kosovës".

Nga maji i vitit 2000, Instituti i Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës ka vepruar ne kuadër të Departamenti për Mbrojtjen e Mjedisit, ndërsa pas zgjedhjeve të përgjithshme (2001) dhe formimit të organeve qeverisëse të Kosovës, vepron në kuadër të Ministrisë së Mjedisit dhe Planifikimit Hapësinor (Rreg. 2001/19 dhe 2002/5).

Aktualisht IKMN, vepron në kuadër të Agjencisë së Kosovës për Mbrojtjen e Mjedisit e cila është themeluar duke u bazuar në Ligjin për Mbrojtjen e Mjedisit. (Rreg. 2003/9).

Instituti i Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës[1] në kuadër të veprimtarisë së vetë kryen punët profesionale në mbrojtjen e natyrës që kanë të bëjnë me:

- mbledhjen dhe përpunimin e shënimeve lidhur me mbrojtjen e natyrës
- monitorimin e gjendjes së larmisë biologjike dhe peizazhore dhe propozon masat për mbrojtjen e tyre

[1] Ligji për Mbrojtjen e Natyrës nr. 03/L-233

- hartimin e bazave afatgjata profesionale të mbrojtjes për llojet e bimëve, kërpudhave dhe shtazëve, tipave të vendbanimeve, ekosistemeve dhe peizazheve
- përgatitjen e bazave profesionale për mbrojtjen dhe ruajtjen e pjesëve të natyrës, përkatësisht vlerave të natyrës
- hartimin e bazave profesionale për nevojat e përcaktimit të kushteve për mbrojtjen e natyrës, menaxhimin me zonat e mbrojtura dhe shfrytëzimin e të mirave të natyrës
- kryerjen e analizave statistikore dhe unifikimin e rezultateve si dhe hartimin e raportit për gjendjen dhe mbrojtjen e natyrës
- pjesëmarrje në zbatimin e akteve ndërkombëtare në mbrojtjen e natyrës

Gjatë pranverës së vitit 2019, IKMN në kuadër të aktiviteteve të tij ka bërë njohjen dhe evidentimin e vlerave të natyrës në territorin e Komunës së Prizrenit. Në vitin 2019, IKMN i ka propozuar Kuvendit Komunal të Prizrenit iniciativën për shpalljen e vlerave të natyrës nën mbrojtje.

Gjatë periudhës Mars - Qershor 2023, IKMN ka grumbulluar të dhënat e nevojshme për hartimin e bazës profesionale për vënien në mbrojte të vlerave të natyrës në territorin e Komunës së Prizrenit.

Instituti i Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës si organ qendror për mbrojtjen e natyrës, ka përgatitur Elaboratin: **Studimi për arsyeshmërinë profesionale për marrjen në mbrojtje të vlerës së natyrës Burimi i ujit natyral në fshatin Poslishtë të Prizrenit si Monument i Natyrës.**

Përmbajtja

1. Baza profesionale dhe dokumentimi për marrjen në mbrojtje të vlerës natyrore
    - 1.1. Emërtimi i vlerës natyrore
    - 1.2. Lloji i monumentit
    - 1.3. Kategoria e mbrojtjes
    - 1.4. Klasifikimi sipas IUCN-së
    - 1.5. Pozita
    - 1.6. Kufijtë
    - 1.7. Sipërfaqja
    - 1.8. Përshkrimi i vlerës natyrore
        - 1.8.1. Karakteristikat natyrore
        - 1.8.2. Karakteristikat tjera
        - 1.8.3. Karakteristikat bazë të vlerës së mbrojtur natyrore
    - 1.9. Shkalla e rrezikimit
    - 1.10. Historiku i Mbrojtjes
    - 1.11. Konceptet bazë për mbrojtje, zhvillim dhe rregullim
    - 1.12. Organet përgjegjëse për mbrojtje
    - 1.13. Regjimi dhe masat mbrojtëse
    - 1.14. Arsyetimi i Propozimit për Kategorizim
    - 1.15. Propozimi i Kategorisë
2. Shtojcat
    - 2.1. Dokumentacioni grafik
        - 2.1.1. Harta e vlerës natyrore
        - 2.1.2. Ekstrakti nga fleteposedimi
        - 2.1.3. Kopja e Planit
    - 2.2. Dokumentacioni Fotografik

Referencat

1. BAZA PROFESIONALE DHE DOKUMENTIMI PËR MARRJEN NË MBROJTJE LIGJORE TË VLERËS NATYRORE

Foto 1

1.1. Emërtimi i vlerës natyrore

Burimi i ujit natyral në fshatin Poslishtë të Prizrenit.

1.2. Lloji i monumentit

Monument natyror me karakter hidrologjik.

1.3. Kategoria e mbrojtjes

Kategoria e tretë e mbrojtjes (III) – Monument i Natyrës

1. Monumenti i natyrës është pjesë ose tërësi e pjesëve të pandryshuara të natyrës së gjallë ose të vdekur i cili ka vlerë ekologjike, shkencore, estetike ose kulturo-historike dhe/ose vlera turistike.
2. Monumenti i natyrës mundet me qenë gjeologjik - paleontologjik, mineralogjik, hidrologjik, strukturë gjeologjike, sediment etj, gjeomorfologjik - shpella, humnera, muret shkëmbore, hidrologjik - burime, ujë rrjedhë, ujëvarë, liqe, botanik - ekzemplarë të rrallë ose të rëndësishëm të botës bimore për një lokalitet, lokalitet i vogël botanik ose zoologjik i rëndësishëm për vlerat e tij shkencore.

(Ligji për Mbrojtjen e Natyrës, (Nr. 03/L-233) Neni 14.

1.4. Klasifikimi sipas IUCN-së

Kategoria e tretë (III).
Monument natyror (Natural Monument/Natural Landmark)
("Korniza për klasifikimin e zonave te mbrojtura tokësore dhe detare, IUCN, 1990)

1.5. Pozita

Monumenti natyror Burimi i ujit natyral gjendet në fshatin Poslishtë në pronësi shoqërore, Komunës së Prizrenit dhe është në gjendje relativisht e mirë edhe pse kohëve të fundit janë konstatuar nderhyrje deri në afërsi të burimit.

Sipas matjeve me GPS burimi ndodhet në koordinatat:
X = 0472657
Y = 4669598
Lartësia mbidetare = 346 l.m.d

1.6. Kufijtë

Sipërfaqja ku ndodhet Burimi i ujit natyral në fshatin Poslishtë, zona kadastrale Poslishte, nr. P-71813067-00732-0, me sipërfaqe 57185 m^2, e regjistruar si pronë shoqërore (Drejtoria për Kadastër, Gjeodezi dhe Pronë, K. K. Prizren).

Si kufi për Monumentin e Natyrës – Burimi i ujit natyral të merret kufiri i parcelës kadastrale me siperfaqe të pergjishem.

1.7. Sipërfaqja

Sipërfaqja e Monumentit natyror përfshinë hapësirën të cilën e mbulojnë dhe hapësirën përreth, si para zonë mbrojtëse (Zonë buferike).
Propozohet për mbrojtje sipërfaqja prej S = 50 ari

1.8 Përshkrimi i vlerave

1.8.1 Karakteristikat natyrore

Monumenti natyror Burimi i ujit natyral gjendet në fshatin Poslishtë. Burimi karstik i ujit natyral karakterizohet me prurje të konsiderueshme të ujit. Burimi është natyral pa erë dhe përbërje natyrale.
Karakterizohet me pamje impozante dhe gjëndje të mirë natyrore. Në gjëndje të mirë ndodhet edhe parku te burimi i cili ofron kushte për pushim për banorët vendas dhe banorët tjerë.

Burimi përfaqëson një shkarkim tipik karstik (limnokren), ku uji nëntokësor del nën presion në sipërfaqe duke formuar një pellg ose pishinë natyrore ujore statike përpara se të fillojë rrjedhën sipërfaqësore. Shtrati komunikon direkt me një formacion shkëmbor tektonik të thyer (gëlqerorë të makro-frakturuar). Bazamenti (shtrati) i pellgut përbëhet nga sedimente klastike aluviale (zhavorr dhe gurë të lëmuar) dhe depozitime karbonatike. Temperatura konstante të ulët krijon një mikroklimë të freskët dhe me lagështi të lartë relative (higrofite) në zonën rrethuese. Shpatet shkëmbore dhe dherat anësore mbulohen nga një vegjetacion ku dominojnë shkurret mbrojtëse, briofitet (myshqet e lagështisë) dhe bimësia drunore.

1.8.2. Karakteristikat tjera

Përveç vlerave natyrore burimi i ujit mineral ka edhe vlera tjera të rëndësishme si vlera hidrologjike, gjeomorfologjike, turistike etj.

1.8.3. Karakteristikat bazë të vlerës së mbrojtur natyrore

Monumenti natyror Burimi i ujit natyral në fshatin Poslishtë. Burimi karstik i ujit natyral karakterizohet me prurje të konsiderueshme të ujit. Burimi është natyral pa erë dhe përbërje natyrale.

Duke marrë për bazë këto karakteristika burimi i ujit mineral propozohet për mbrojte si Monument i Natyrës me karakter hidrologjik.

1.9. Shkalla e rrezikimit

Ekosistemi i "Gurrës së Poslishtit" ekspozohet ndaj ndikimit të vazhdueshëm njerëzor, ku si rreziqe potenciale identifikohen: fluksi i vizitorëve për shëtitje dhe rekreacion, ndotja nga mbetjet e ngurta, si dhe prania e infrastrukturës komerciale (restorantet dhe kafenetë) që shton rrezikun e infiltrimit të ujërave të ndotura direkt në burim.

1.10. Historiku i mbrojtjes

Në vitit 2019 IKMN, gjatë njohjes dhe evidentimit të vlerave natyrore në Komunën e Prizrenit ka evidentuar burimin e ujit natyral në fshatin Poslishtë, si monument me vlera të rralla natyrore.
Në vitin 2019 IKMN i ka propozuar Kuvendit Komunal të Prizrenit marrjen në mbrojte të këtij burimi (Iniciativë për shpalljen e vlerave të natyrës nën mbrojtje).
Gjatë periudhës Mars - Qershor 2023, IKMN ka grumbulluar të dhënat e nevojshme për hartimin e bazës profesionale për vënien nën mbrojtje të këtij monumenti të natyrës.

1.11. Konceptet bazë për mbrojtje, zhvillim dhe rregullim

Sipas Ligjit për Mbrojtjen e Natyrës (Nr. 03/L-233) Neni 19. paragrafi 3, Monumentet e natyrës i shpallë kuvendi i komunës në territorin e të cilës gjendet, pas marrjes paraprake të pëlqimit nga Ministria.

1.12. Organet përgjegjëse për mbrojtje

(Ligjit për Mbrojtjen e Natyrës; Nenet 19, 77, 143 paragrafi 1 dhe 2)

1. Punët administrative dhe profesionale në mbrojtjen e natyrës i kryen Ministria, përveç atyre punëve të cilat me këtë ligj ose ligj tjetër ju kanë besuar organit kompetent drejtues, Institutit ose komunës.
2. Komunat në pajtim me këtë ligj, strategjinë, programin e mbrojtjes së natyrës dhe dokumentet e rregullimit hapësinor janë të detyruara që të:
   - 2.1. kujdesen për ruajtjen e larmisë biologjike dhe peizazhore për territorin e vet
   - 2.2. shpallin zonat e mbrojtura për të cilat janë kompetente
   - 2.3. sigurojnë kushtet për mbrojtjen dhe ruajtjen e zonave të mbrojtura për të cilat janë kompetente
   - 2.4. marrin pjesë në procedurën e shpalljes të zonave të mbrojtura të cilat i shpallë Qeveria ose Kuvendi
   - 2.5. marrin pjesë në hartimin e planeve të menaxhimit me zonat e mbrojtura për të cilat janë kompetente
   - 2.6. kujdesen për promovimin e mbrojtjes së natyrës dhe japin

mbështetje dhe kujdesen për shoqatat, veprimtaria e të cilave është mbrojtja e natyrës

2.7. përcjellin gjendjen e ruajtjes së natyrës dhe për atë Ministrisë dhe Institutit i paraqesin raport

2.8. mbajnë regjistrat për shënimet të rëndësishme për mbrojtjen e natyrës

2.9. informojnë publikun për gjendjen e natyrës në territorin e vetë dhe për masat e ndërmarra për mbrojtjen dhe ruajtjen e sajë

2.10. ofrojnë ndihmë profesionale dhe ndihmë tjetër organeve të pushtetit lokal në mbrojtjen e natyrës në territorin e vetë

2.11. kryejnë dhe punë të tjera të përcaktuara me këtë ligj dhe aktet nën ligjore të nxjerra prej tij

1.12. Regjimi dhe masat e mbrojtjes

Burimi i ujit natyral në fshatin Poslishtë i takon kategorisë së tretë (III) sipas IUCN-së, si Monument i Natyrës. Për ruajtjen dhe përparimin e këtij monumenti të natyrës duhet respektuar këto masa mbrojtëse:

Ndalohet:

- Ndryshimi i pamjes së sipërfaqen së mbrojtur
- Grumbullimi i mbeturinave në sipërfaqen e mbrojtur
- Ndërhyrjet në sipërfaqen e mbrojtur dhe
- Aktivitetet tjera të cilat mund të shkaktojnë ndryshime ose dëmtime te monumentit

Lejohet:

- Të gjitha masat e mbrojtjes biologjike-teknike të Monumentit të Natyrës nën kushtet të cilat i përcakton Ligji për Mbrojtjen e Natyrës dhe në bazë të Projektit për sanimin e gjendjes së Monumentit të Natyrës si dhe punët teknike të cilat janë në funksion të mbrojtjes të Monumentit të Natyrës.

1.13. Arsyetimi i propozimit për kategorizim

Propozimi për marrjen nën mbrojtje ligjore të Burimit te ujit natyral në fshatin Poslisht bazohet në vlerat natyrore të këtij burimi.
Duke u bazuar në faktet e lartpërmendura mund të përfundojmë se Burimit te ujit i plotëson kushtet të merret nën mbrojtje ligjore si Monument Natyror me karakter hidrologjik.

1.14. Propozimi i kategorisë

Në bazë të nenit 19. të Ligjit për Mbrojtjen e Natyrës, (Nr. 03/L-233), **Instituti Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës propozon që Monumenti i natyrës i karakterit hidrologjik Burimi i ujit natyral të merret nën mbrojtje në kategorinë e tretë (III) si zonë e mbrojtur kryesisht për qëllime të konservimit të karakteristikave specifike natyrore.**

SHTOJCA

Foto 2

Foto 3

Foto 4

2.1. Dokumentacioni Grafik

2.1. 1. Harta e monumentit të natyrës

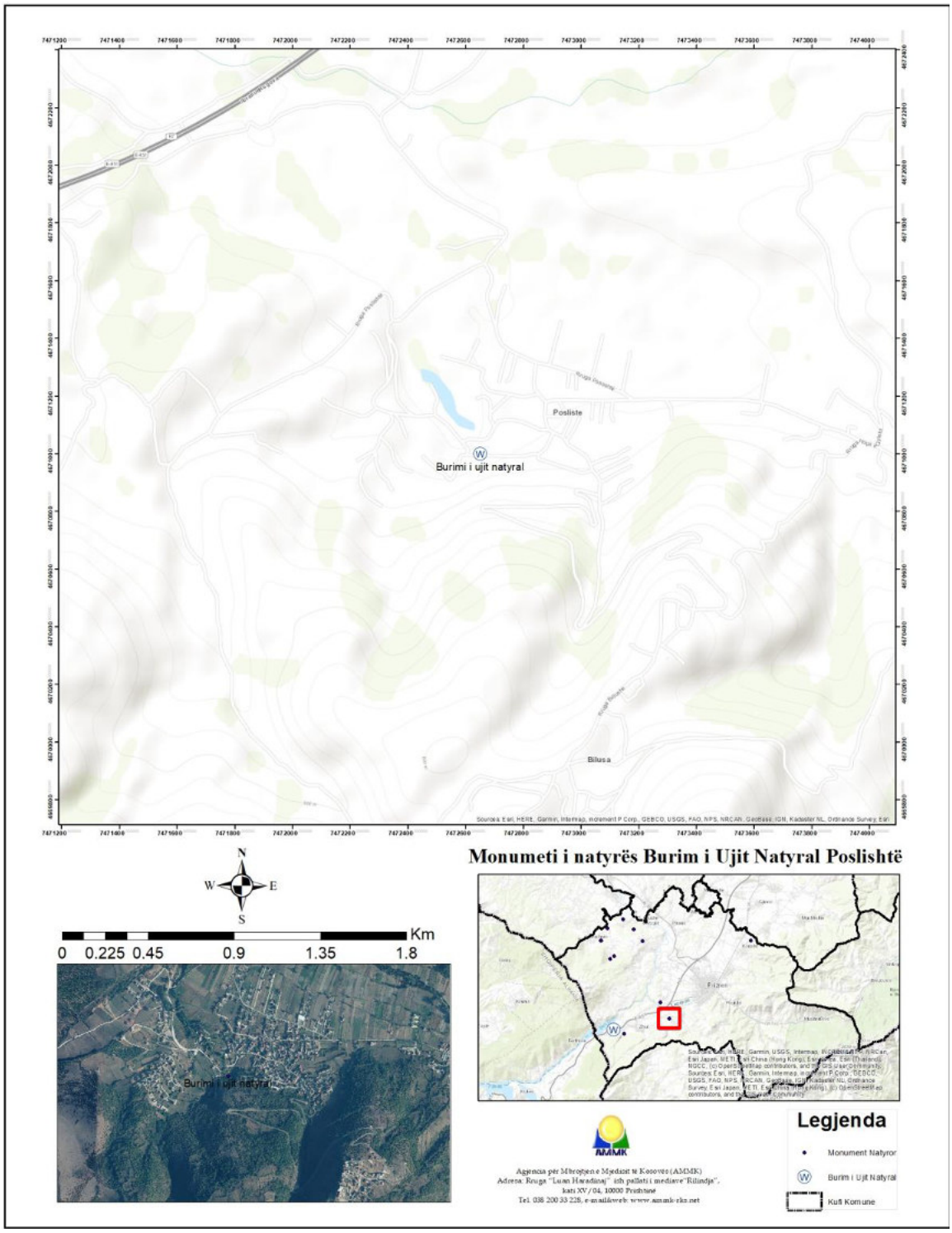

2.1.2. Ekstrakt nga fletë posedimi

Republika e Kosovës
Republika Kosova-Republic of Kosovo
Qeveria - Vlada - Government
Ministria e Mjedisit, Planifikimit Hapësinor dhe Infrastrukturës / Ministarstvo Životne Sredine, Prostornog Planiranja i Infrastrukture / Ministry of Environment, Spatial Planning and Infrastructure
AGJENCIA KADASTRALE E KOSOVËS / KATASTARSKA AGENCIJA KOSOVA / KOSOVO CADASTRAL AGENCY

CERTIFIKATË / CERTIFIKAT / CERTIFICATE

NJËSIA KADASTRALE / KATASTARSKA JEDINICA / CADASTRAL UNIT : P-71813067-00732-0

Numri i lëndës / Broj Predmet / Case Referent Number:	07-942-05/88663/
Data dhe koha e lëshimit / Datum i vreme izdavanja / Date and time of submission:	05.07.2023 - 15:40
Komuna / Opština / Municipality:	PRIZREN / PRIZREN / PRIZREN
Zona kadastrale / Katastarska Zona / Cadastral Zone:	Poslishtë / Poslište / Poslishtë
Zyra Kadastrale Komunale / Opštinska Katastarska Kancelarija / Municipal Cadastral Office:	PRIZREN / PRIZREN / PRIZREN

A. TË DHËNAT PËR NJËSINË KADASTRALE / PODACI O KATASTARSKOJ JEDINICI / CADASTRAL UNIT DATA

Numri i njësisë kadastrale Broj katastarske jedinice Cad. Unit. No.	Lloji i njësisë Vrsta Jedinice Unit Type	Lloji i pronës Vrsta imovine Property Type	Zona U/R G/S U/R	Sipërfaqja Površina Area (m²)	Përshkrim Opis Description	Krijuar më datën Uradjeno na dan Created On	Azhuruar Ažurirano Updated
P-71813067-00732-0	PARCELË / PARCELA / PARCEL	Pronë shoqërore / Društvena Imovina / Socially owned Land		57185			

A.1 ADRESA E NJËSISË KADASTRALE / ADRESA KATASTARSKE JEDINICE /CADASTRAL UNIT ADDRESS

Vendi i quajtur Mesto zvano Called place	Kodi Postal Poštanski Kod Postal Code	Emri i rrugës Naziv ulice Street name	Krijuar më datën Uradjeno na dan Created On	Azhuruar Ažurirano Updated
RUDINA-RUDINA				

Printuar nga / Odštampani od / Printed by: Deniz.Krasnic | P-71813067-00732-0 | Zyrtari përgjegjës / Odgovorno lice / Official person | 1 / 2

A.2 LLOJI I SHFRYTËZIMIT / VRSTA KORISCENJA / TYPE OF USE

Numri Broj Number	Lloji i shfrytëzimit të parcelës Vrsta koriscenja parcele Parcel Type Of Use	Shfrytëzimi aktual i parcelës Trenutno koriscenje parcele Parcel Current Use	Kualiteti i klasës Kvalitet klase Quality Class	Sipërfaqja (m²) Površina (m²) Area (m²)
1	Bujqësore/Poljoprivredno/Agricultare	Kullosat/Pašnjaci/pasture	Kullosë E Klasës 5/Pasnjak 5 Klase/5th Class Pasture	57185

B. PRONARI/POSEDUESI - VLASNIK/DRŽALAC - OWNER/POSSESSOR

Të drejtat Prava Rights	Emri Ime Name	Nr. personal Licni broj ID. No.	Vendbanimi Prebivaliste Resident	Kodi postal Poštanski kod Postal code	Hollësitë e adresës Pojedinosti adrese Address details	Pjesa e pronës Deo imovine Share quota	Përshkrimi Opis Description	Azhuruar Ažurirano Updated
Posedim individual / Individualno Drzavina / Single possessor	**P.SH. PYLLTARIA PRIZREN**	KCID1815524	PRIZREN / PRIZREN / PRIZREN /		BAJRAM CURRI	1/1		

2.1.4. Kopje plani

REPUBLIKA E KOSOVËS / REPUBLIKA KOSOVA / REPUBLIC OF KOSOVO

QEVERIA E KOSOVËS / VLADA KOSOVA /GOVERNMENT OF KOSOVA

MINISTRIA E MJEDISIT, PLANIFIKIMIT HAPËSINOR DHE INFRASTRUKTURËS
MINISTARSTVO ŽIVOTNE SREDINE, PROSTORNOG PLANIRANJA I INFRASTRUKTURE
MINISTRY OF ENVIRONMENT, SPATIAL PLANNING AND INFRASTRUCTURE

AGJENCIA KADASTRALE E KOSOVËS/ KATASTARSKA AGENCIJA KOSOVA/ KOSOVA CADASTRAL AGENCY

KOPJA E PLANIT / KOPIJA PLANA / COPY PLAN

Zyra Kadastrale Komunale/ Opštinska Katastarska Kancelarija /Municipal Cadastral Office : PRIZREN
Zona Kadastrale / Katastarska Zona / Cadastral Zone: Poslishtë

Njësia/Jedinica/Unit	Tipi/Vrsta/Type	Sipërfaqja/Površina/Area m²
P-71813067-00732-0	Parcelë / Parcela / Parcel	57185

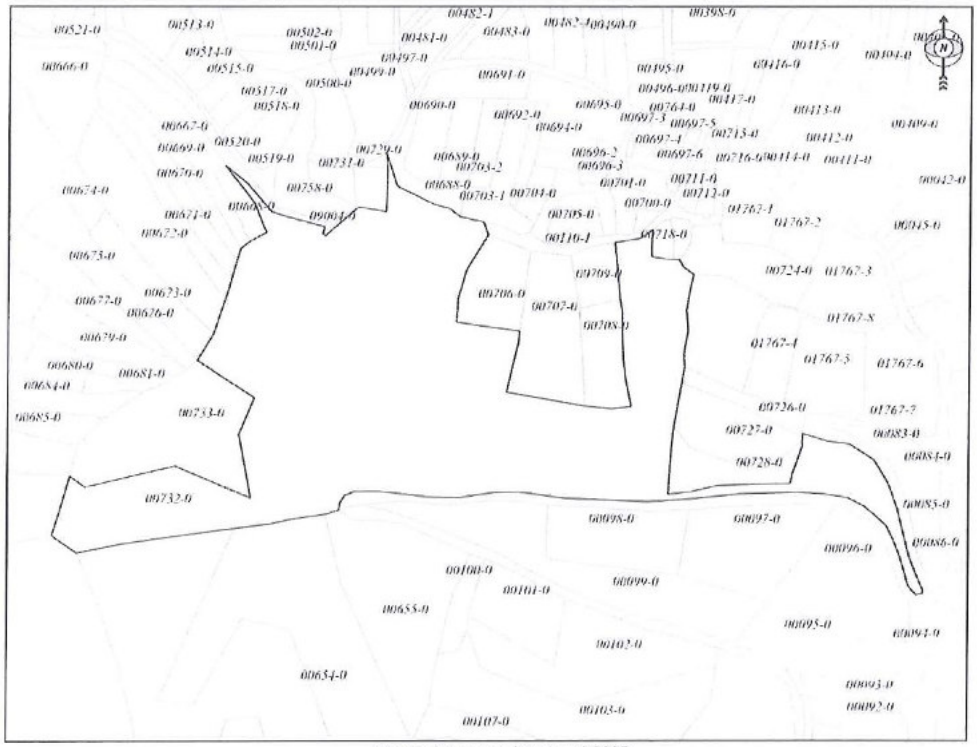

Shkalla/Razmera/Scale: 1:3605

Punoi/Obradio/Created:
Data/ Data/Date: 03.07.2023
Koha/ Vreme/ Time: 02:37:07
Nënshkrimi/Potpis/Signature:

Aprovoi/Usvojio/Aproved: p.s. Drejtori/Direktor/Director
Nënshkrimi/Potpis/Signature:

Përfundim

Kjo arsyeshmëri profesionale e hartuar nga Instituti i Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës paraqet vetëm një pjesë të punës profesionale të këtij instituticioni ne lëmin e mbrojtjes së natyrës. IKMN do të vazhdoje edhe me tutje të angazhohet në njohjen dhe evidentimin e vlerave të natyrës dhe do të marrë nën mbrojtje vlerat e veçanta natyrore, në monitorimin e vazhdueshëm të gjendjes së zonave të mbrojtura në territorin e Komunës suaj si dhe në dhënien e mendimeve profesionale në lëmin e mbrojtjes së natyrës.

IKMN–ja do të jetë gjithmonë e hapur për bashkëpunim edhe për të gjitha çështjet tjera me interes të mbrojtjes së natyrës dhe vlerave të saj.

Me kënaqësi do të pranojmë çdo sugjerim, vërejtje apo këshillë nga ana juaj lidhur me këtë elaborat duke ju sugjeruar që të merrni masa ligjore për mbrojtjen e këtyre vlerave natyrore.

Ju falënderojmë sinqerisht për bashkëpunimin e ofruar gjatë realizimit të punëve në terren dhe në sigurimin e dokumentacionit të nevojshëm.

Referencat:

- Ligji për Mbrojtjen e Natyrës, (Nr. 03/L-233)
- Dokumentacioni nga arkivi i IKMN-se
- Dokumentacioni nga Shërbimi Kadastral i KK Prizrenit
- Harta topografike e Kosovës 1 : 25000

Ministria e Mjedisit, Planifikimit Hapësinor dhe Infrastrukturës
Agjencia e Kosovës për Mbrojtjen e Mjedisit
Instituti i Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës

Rr. Luan Haradinaj, ish Rilindja, kati XIV nr. 1403/A
10 000 Prishtine, KOSOVË
Tel. 038 200 33 236
http://ammk-rks.net

Republika e Kosovës
Republika Kosova-Republic of Kosovo

Qeveria - Vlada - Government

Ministria e Mjedisit dhe Planifikimit Hapësinor
Ministarstvo Životne Sredine i Prostornog Planiranja
Ministry of Environment and Spatial Planning

AGJENCIA PËR MBROJTJEN E MJEDISIT TE KOSOVËS

KOSOVSKA AGENCIJA ZA ZAŠTITU SREDINE

KOSOVO ENVIRONMENTAL PROTECTION AGENCY

INSTITUTI I KOSOVËS PËR MBROJTJEN E NATYRËS

ELABORAT:

STUDIMI PËR ARSYESHMËRINË PROFESIONALE PËR MARRJEN NËN MBROJTJE TË VLERËS SË NATYRËS: KOMPLEKSI I PISHAVE (*Pinus nigra*) NË FSHATIN MALËSI E RE TË PRIZRENIT SI PEIZAZH I MBROJTUR

Prishtinë,
Qershor 2023

Në përgatitjen e këtij elaborati morrën pjesë:

Udhëheqës i punëve:

Dr. sc. Sami Behrami – Udhëheqës i sektorit të zonave të mbrojtura

Hulumtimi në terren:

Dr. sc. Sami Behrami – Udhëheqës i sektorit të zonave të mbrojtura

Bsc. Shkurte Selimi – Praktikante IKMN

Bsc. Vjollca Hajredini – Praktikante IKMN

Bashkëpunëtor të jashtëm:

Muhamet Bajrami– Udhëheqës i sektorit për mjedis dhe menaxhim të mbeturinave

Galip Belallari– Bashkëpuntor profesional në sektorin e mjedisit dhe mbeturinave

Parathënie

Instituti i Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës është trashëgimtar i Entit të Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës i themeluar me vendimin mbi ndarjen e Seksionit për Mbrojtjen e Natyrës nga Enti i Kosovës për Mbrojtjen e Monumenteve të Kulturës, (GZ. 42/74) dhe ka vazhduar punën me të njëjtin emër sipas ligjit mbi Entin e Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës (GZ. 15/81).

Në vitin 1988 Kuvendi i Kosovës nxjerrë ligjin për Mbrojtjen dhe zhvillimin e vlerave natyrore dhe të vlerave të krijuara me punë të ambientit të njeriut ("GZK"39/88) ku në nenin 78 paragrafi 2 të këtij ligji është përcaktuar veprimtaria e Entit. Në bazë të këtij ligji një vit më vonë Kuvendi i Kosovës nxjerrë Ligjin për Entin e Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës dhe Mjedisit ("GZK"nr. 38/89).

Pas luftës në Kosovë, në vitin 2000 ish Enti i Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës dhe Mjedisit regjistrohet në Administratën e Përkohshme civile të OKB-se me emërtim "Instituti për Mbrojtjen e Natyrës dhe Ambientit të Kosovës".

Nga maji i vitit 2000, Instituti i Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës ka vepruar ne kuadër të Departamenti për Mbrojtjen e Mjedisit, ndërsa pas zgjedhjeve të përgjithshme (2001) dhe formimit të organeve qeverisëse të Kosovës, vepron në kuadër të Ministrisë së Mjedisit dhe Planifikimit Hapësinor (Rreg. 2001/19 dhe 2002/5).

Aktualisht IKMN, vepron në kuadër të Agjencisë së Kosovës për Mbrojtjen e Mjedisit e cila është themeluar duke u bazuar në Ligjin për Mbrojtjen e Mjedisit. (Rreg. 2003/9).

Instituti i Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës[1] në kuadër të veprimtarisë së vetë kryen punët profesionale në mbrojtjen e natyrës që kanë të bëjnë me:

- mbledhjen dhe përpunimin e shënimeve lidhur me mbrojtjen e natyrës
- monitorimin e gjendjes së larmisë biologjike dhe peizazhore dhe propozon masat për mbrojtjen e tyre

[1] Ligji për Mbrojtjen e Natyrës nr. 03/L-233

- hartimin e bazave afatgjata profesionale të mbrojtjes për llojet e bimëve, kërpudhave dhe shtazëve, tipave të vendbanimeve, ekosistemeve dhe peizazheve
- përgatitjen e bazave profesionale për mbrojtjen dhe ruajtjen e pjesëve të natyrës, përkatësisht vlerave të natyrës
- hartimin e bazave profesionale për nevojat e përcaktimit të kushteve për mbrojtjen e natyrës, menaxhimin me zonat e mbrojtura dhe shfrytëzimin e të mirave të natyrës
- kryerjen e analizave statistikore dhe unifikimin e rezultateve si dhe hartimin e raportit për gjendjen dhe mbrojtjen e natyrës
- pjesëmarrje në zbatimin e akteve ndërkombëtare në mbrojtjen e natyrës

Gjatë pranverës së vitit 2019, IKMN në kuadër të aktiviteteve të tij ka bërë njohjen dhe evidentimin e vlerave të natyrës në territorin e Komunës së Prizrenit. Në vitin 2019, IKMN i ka propozuar Kuvendit Komunal të Prizrenit iniciativën për shpalljen e vlerave të natyrës nën mbrojtje.

Gjatë periudhës Mars - Qershor 2023, IKMN ka grumbulluar të dhënat e nevojshme për hartimin e bazës profesionale për vënien në mbrojte të vlerave të natyrës në territorin e Komunës së Prizrenit.

Instituti i Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës si organ qendror për mbrojtjen e natyrës, ka përgatitur Elaboratin: **Studimi për arsyeshmërinë profesionale për marrjen në mbrojtje të vlerës së natyrës Kompleksi i Pishave në fshatin Malësi e re të Prizrenit si Peizazh i Mbrojtur.**

Përmbajtja

1. Baza profesionale dhe dokumentimi për marrjen në mbrojtje të vlerës natyrore
    - 1.1. Emërtimi i vlerës natyrore
    - 1.2. Lloji i monumentit
    - 1.3. Kategoria e mbrojtjes
    - 1.4. Klasifikimi sipas IUCN-së
    - 1.5. Pozita
    - 1.6. Kufijtë
    - 1.7. Sipërfaqja
    - 1.8. Përshkrimi i vlerës natyrore
        - 1.8.1. Karakteristikat natyrore
        - 1.8.2. Karakteristikat tjera
        - 1.8.3. Karakteristikat bazë të vlerës së mbrojtur natyrore
    - 1.9. Shkalla e rrezikimit
    - 1.10. Historiku i Mbrojtjes
    - 1.11. Konceptet bazë për mbrojtje, zhvillim dhe rregullim
    - 1.12. Organet përgjegjëse për mbrojtje
    - 1.13. Regjimi dhe masat mbrojtëse
    - 1.14. Arsyetimi i Propozimit për Kategorizim
    - 1.15. Propozimi i Kategorisë
2. Shtojcat
    - 2.1. Dokumentacioni grafik
        - 2.1.1. Harta e vlerës natyrore
        - 2.1.2. Ekstrakti nga fleteposedimi
        - 2.1.3. Kopja e Planit
    - 2.2. Dokumentacioni Fotografik

Referencat

1. BAZA PROFESIONALE DHE DOKUMENTIMI PËR MARRJEN NË MBROJTJE LIGJORE TË VLERËS NATYRORE

Foto 1

1.1. Emërtimi i vlerës natyrore

Kompleksi i pishave *(Pinus nigra)* në fshatin Malësi e re të Prizrenit.

1.2. Lloji i monumentit

Peizazh i mbrojtur me karakter botanik.

1.3. Kategoria e mbrojtjes

Kategoria e pestë e mbrojtjes (V) – Peizazh i mbrojtur

Peizazhi i mbrojtur

1. Peizazhi i mbrojtur është zonë natyrore ose artificiale me vlerë të madhe peizazhore dhe larmi biologjike ose me vlerë kulturo-historike, ose peizazh me veçori të ruajtura unikale karakteristike për zonën e caktuar i dedikuar për pushim dhe rekreacion.

2. Në peizazhin e mbrojtur nuk lejohen ndërhyrjet dhe punët të cilat prishin karakteristikat për shkak të cilit është shpallë i mbrojtur.

(Ligji për Mbrojtjen e Natyrës, (Nr. 03/L-233) Neni 15.

1.4. Klasifikimi sipas IUCN-së

Kategoria e pestë (V).
Peizazh i mbrojtur (Protected landscape)
("Korniza për klasifikimin e zonave te mbrojtura tokësore dhe detare, IUCN, 1990)

1.5. Pozita

Peizazhi i mbrojtur Kompleksi i pishave përbëhet nga 15 ha te kultivuar me *(Pinus nigra)* dhe gjendet në fshatin Malesi e re, në pronësi shoqërore, Kuvendit të Komunës së Prizrenit dhe janë në gjendje të mirë.

Sipas matjeve me GPS trungjet ndodhen në koordinatat:
X = 0483853
Y = 4680265
Lartësia mbidetare = 467 l.m.d

1.6. Kufijtë

Sipërfaqja ku ndodhet Kompleksi i pishave *(Pinus nigra)* në fshatin Malësi të re të komunës së Prizrenit, zona kadastrale Korishe, nr. P-71813037-000800-1, me sipërfaqe 424134m^2, e regjistruar si pronësi te D.S.RAD.ORG.SHUMAR. SHARRI PRISHTINA OS.ORG.UDR.RADA SHUMSKO GAZDINISTVO- Kuvendit të Komunës së Prizrenit (Drejtoria për Kadastër, Gjeodezi dhe Pronësi, K. K. Prizrenit).

Si kufi për Peizazhit të mbrojtur – Kompleksi i pishës *(Pinus nigra)* në fshatin Malësi e re të merret siperfaqja e një pjese të parceles kadastrale.

1.7. Sipërfaqja

Sipërfaqja e Peizazhit të mbrojtur përfshinë hapësirën të cilën e mbulojnë Pisha dhe Dëllinja, si dhe hapësirën përreth.
Propozohet për mbrojtje sipërfaqja prej 15 ha.

1.8 Përshkrimi i vlerave

1.8.1 Karakteristikat natyrore

Kompleksi i pishave *(Pinus nigra)* gjendet në fshatin Malësi e re. Pishat e këtij kompleksi janë të kultivuara në vitet e 80-ta, me sipërfaqe 15 ha. Karakterizohen me pamje dhe gjendje të mirë dhe i takojnë llojit Pishë e Zezë *(Pinus nigra)* dhe Dëllinja *(Juniperus communis).*

Kompleksi i pishave *(Pinus nigra)* i kanë këto karakteristika dendrometrike:

Lartësia e kërcellit ..... nga 15 m
Perimetri i trungut ..... nga 2.0 deri 5.5 m
Diametri i kurorës..... nga 12 deri 25 m
Vjetërsia e trungut ..... nga 45 deri 55 vite

Gjendja natyrore e trungjeve është relativisht e mirë.

1.8.2. Karakteristikat tjera

Përveç vlerave natyrore pishat dhe dëllinjat kanë edhe vlera tjera të rëndësishme si vlera estetike, dekorative dhe turistike.
Madhësia, pamja estetike dhe dekorative e bënë këto pisha objekte shumë atraktive për vizitoret.

1.8.3. Karakteristikat bazë të vlerës së mbrojtur natyrore

Kompleksi i pishave *(Pinus nigra)* në fshatin Malësi e re janë pisha me vlera të rralla të këtij llojit që mund të gjendet në këtë rajon. Vjetërsia, vitaliteti dhe përmasat e kërcellit dhe kurorës i bëjnë këtë kompleks me pisha një monument me vlera të rralla natyrore, shkencore dhe turistike.
Duke marrë për bazë këto karakteristika këto trungje propozohet për mbrojte si Peizazhit të mbrojtur me karakter botanik.

1.9. Shkalla e rrezikimit

Në afërsi të kompleksit nuk ka ndonjë burim të ndotjes që do të mund ta rrezikonte në mënyrë të drejtpërdrejte atë. Gjendja aktuale natyrore e trungjeve është e mirë, ndërsa në pjesën e kurorës së trungut nuk vërehet ndonjë degë e tharë.

1.10. Historiku i mbrojtjes

Në vitit 2019 IKMN, gjatë njohjes dhe evidentimit të vlerave natyrore në Komunën e Prizrenit ka evidentuar Kompleksin e pishave (*Pinus nigra*) dhe dëllinjave (Juniperus communis) në fshatin Malësi e Re si monument me vlera të rralla natyrore.
Gjatë periudhës Mars - Qershor 2023, IKMN ka grumbulluar të dhënat e nevojshme për hartimin e bazës profesionale për vënien nën mbrojtje të këtij Peizazhit të mbrojtur.

1.11. Konceptet bazë për mbrojtje, zhvillim dhe rregullim

Sipas Ligjit për Mbrojtjen e Natyrës (Nr. 03/L-233) Neni 19. paragrafi 3, Peizazhet e mbrojtura i shpallë kuvendi i komunës në territorin e të cilës gjendet, pas marrjes paraprake të pëlqimit nga Ministria.

1.12. Organet përgjegjëse për mbrojtje

(Ligjit për Mbrojtjen e Natyrës; Nenet 19, 77, 143 paragrafi 1 dhe 2)

1. Punët administrative dhe profesionale në mbrojtjen e natyrës i kryen Ministria, përveç atyre punëve të cilat me këtë ligj ose ligj tjetër ju kanë besuar organit kompetent drejtues, Institutit ose komunës.
2. Komunat në pajtim me këtë ligj, strategjinë, programin e mbrojtjes së natyrës dhe dokumentet e rregullimit hapësinor janë të detyruara që të:
   2.1. kujdesen për ruajtjen e larmisë biologjike dhe peizazhore për territorin e vet
   2.2. shpallin zonat e mbrojtura për të cilat janë kompetente
   2.3. sigurojnë kushtet për mbrojtjen dhe ruajtjen e zonave të mbrojtura

për të cilat janë kompetente

2.4. marrin pjesë në procedurën e shpalljes të zonave të mbrojtura të cilat i shpallë Qeveria ose Kuvendi

2.5. marrin pjesë në hartimin e planeve të menaxhimit me zonat e mbrojtura për të cilat janë kompetente

2.6. kujdesen për promovimin e mbrojtjes së natyrës dhe japin mbështetje dhe kujdesen për shoqatat, veprimtaria e të cilave është mbrojtja e natyrës

2.7. përcjellin gjendjen e ruajtjes së natyrës dhe për atë Ministrisë dhe Institutit i paraqesin raport

2.8. mbajnë regjistrat për shënimet të rëndësishme për mbrojtjen e natyrës

2.9. informojnë publikun për gjendjen e natyrës në territorin e vetë dhe për masat e ndërmarra për mbrojtjen dhe ruajtjen e sajë

2.10. ofrojnë ndihmë profesionale dhe ndihmë tjetër organeve të pushtetit lokal në mbrojtjen e natyrës në territorin e vetë

2.11. kryejnë dhe punë të tjera të përcaktuara me këtë ligj dhe aktet nën ligjore të nxjerra prej tij

1.12. Regjimi dhe masat e mbrojtjes

Kompleksi i pishave (*Pinus nigra*) dhe dëllinjave (*Juniperus communis*) në fshatin Malësi e Rei takon kategorisë së pestë (V) sipas IUCN-së, si Peizazh i mbrojtur. Për ruajtjen dhe përparimin e këtij peizazhi natyror duhet respektuar këto masa mbrojtëse:

Ndalohet:

- Prerja e trungjeve, thyerja e degëve, mbledhja e gjetheve apo frutave, kositja e barit si dhe çfarëdo veprimtarie e cila ndryshon gjendjen e tanishme natyrore
- Ndezja e zjarrit në sipërfaqen e mbrojtur
- Mbjellja e bimëve me qëllim të gjelbërimit të sipërfaqes së mbrojtur
- Ndryshimi i pamjes së sipërfaqen së mbrojtur
- Grumbullimi i mbeturinave në sipërfaqen e mbrojtur
- Punimi (lëvrimi, shfrytëzimi) i tokës në sipërfaqen e mbrojtur dhe
- Aktivitetet tjera të cilat mund të shkaktojnë ndryshime ose dëmtime te monumentit

Lejohet:

- Të gjitha masat e mbrojtjes biologjike-teknike të Pizazhit të mbrojtur nën kushtet të cilat i përcakton Ligjit për Mbrojtjen e Natyrës dhe në bazë të Projektit për sanimin e gjendjes së Pizazhit të mbrojtur si dhe punët teknike të cilat janë në funksion të mbrojtjes të Pizazhit të mbrojtur.

1.13. Arsyetimi i propozimit për kategorizim

Propozimi për marrjen nën mbrojtje ligjore të Kompleksit të pishave (*Pinus nigra*) fshatin Malësi e Re bazohet në vlerat natyrore të trungjeve. Trungjet karakterizohen për nga pamja estetike, trashësia, vjetërsia, vitaliteti dhe pozita shumë e mirë.
Duke u bazuar në faktet e lartpërmendura mund të përfundojmë se Kompleksi i pishave *(Pinus nigra*) i plotëson kushtet të merret nën mbrojtje ligjore si Peizazh i mbrojtur me karakter botanik.

1.14. Propozimi i kategorisë

Në bazë të nenit 19. të Ligjit për Mbrojtjen e Natyrës, (Nr. 03/L-233**), Instituti Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës propozon që Pizazhi i mbrojtur i karakterit botanik Kompleksi i pishave (*Pinus nigra*) të merret nën mbrojtje në kategorinë e pestë (V) si zonë e mbrojtur kryesisht për qëllime të konservimit të karakteristikave specifike natyrore.**

SHTOJCA

Foto 1

Foto 2

Foto 3

Lënda e Pishës së zezë (Pinus nigra)

2.1. Dokumentacioni Grafik

2.1. 1. Harta e monumentit të natyrës

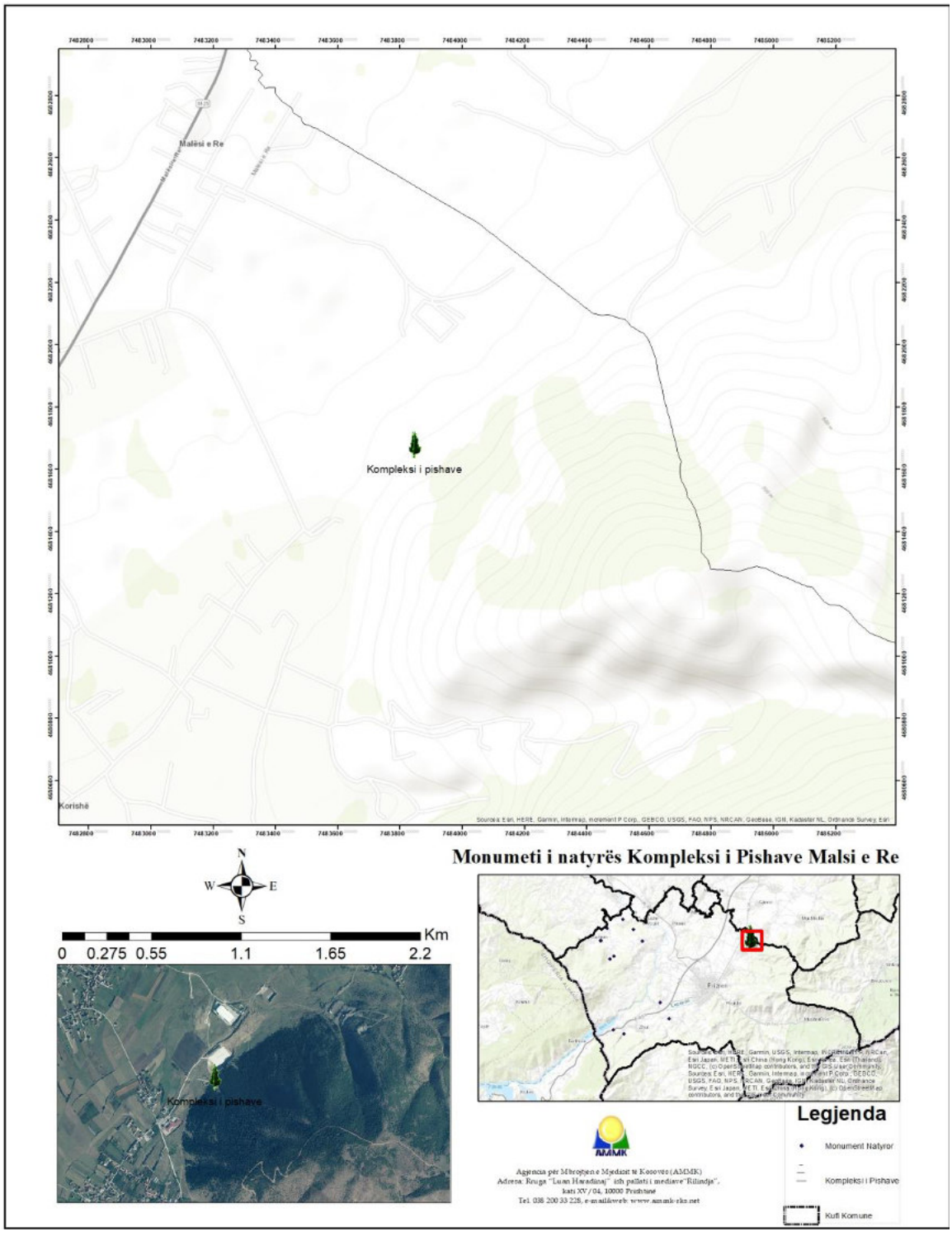

2.1.2. Ekstrakt nga fletë posedimi

Republika e Kosovës
Republika Kosova-Republic of Kosovo
Qeveria - Vlada - Government
Ministria e Mjedisit, Planifikimit Hapësinor dhe Infrastrukturës / Ministarstvo Životne Sredine, Prostornog Planiranja i Infrastrukture / Ministry of Environment, Spatial Planning and Infrastructure
AGJENCIA KADASTRALE E KOSOVËS / KATASTARSKA AGENCIJA KOSOVA / KOSOVO CADASTRAL AGENCY

CERTIFIKATË / CERTIFIKAT / CERTIFICATE

NJËSIA KADASTRALE / KATASTARSKA JEDINICA / CADASTRAL UNIT : P-71813037-00800-1

Numri i lëndës / Broj Predmet / Case Referent Number:	07-942-05/88663/
Data dhe koha e lëshimit / Datum i vreme izdavanja / Date and time of submission:	03.07.2023 - 15:41
Komuna / Opština / Municipality:	PRIZREN / PRIZREN / PRIZREN
Zona kadastrale / Katastarska Zona / Cadastral Zone:	Korishë / Koriša / Korishë
Zyra Kadastrale Komunale / Opštinska Katastarska Kancelarija / Municipal Cadastral Office:	PRIZREN / PRIZREN / PRIZREN

A. TË DHËNAT PËR NJËSINË KADASTRALE / PODACI O KATASTARSKOJ JEDINICI / CADASTRAL UNIT DATA

Numri i njësisë kadastrale Broj katastarske jedinice Cad. Unit. No.	Lloji i njësisë Vrsta Jedinice Unit Type	Lloji i pronës Vrsta imovine Property Type	Zona U/R G/S U/R	Sipërfaqja Površina Area (m²)	Përshkrim Opis Description	Krijuar më datën Uradjeno na dan Created On	Azhuruar Ažurirano Updated
P-71813037-00800-1	PARCELË / PARCELA / PARCEL	/ /	Rural	424134			

A.1 ADRESA E NJËSISË KADASTRALE / ADRESA KATASTARSKE JEDINICE /CADASTRAL UNIT ADDRESS

Vendi i quajtur Mesto zvano Called place	Kodi Postal Poštanski Kod Postal Code	Emri i rrugës Naziv ulice Street name	Krijuar më datën Uradjeno na dan Created On	Azhuruar Ažurirano Updated
BOKA-BOKA				

Printuar nga / Odštampani od / Printed by: Deriz.Krasnic | P-71813037-00800-1 |

Zyrtari përgjegjës / Odgovorno lice / Official person

1 / 2

A.2 LLOJI I SHFRYTËZIMIT / VRSTA KORISCENJA / TYPE OF USE

Numri Broj Number	Lloji i shfrytëzimit të parcelës Vrsta korisćenja parcele Parcel Type Of Use	Shfrytëzimi aktual i parcelës Trenutno korišćenje parcele Parcel Current Use	Kualiteri i klasës Kvalitet klase Quality Class	Sipërfaqja (m²) Površina (m²) Area (m²)
1	Bujqësore/Poljoprivredno/Agriculture	Kullosat/Pašnjaci/pasture	Kullosë E Klasës 6/Pašnjak 6 Klase/6th Class Pasture	424134

B. PRONARI/POSEDUESI - VLAŠNIK/DRŽALAC - OWNER/POSSESSOR

Të drejtat Prava Rights	Emri Ime Name	Nr. personal Lični broj ID. No.	Vendbanimi Prebivalište Resident	Kodi postal Poštanski kod Postal code	Hollësitë e adresës Pojedinosti adrese Address details	Pjesa e pronës Deo imovine Share quota	Përshkrimi Opis Description	Azhuruar Ažurirano Updated
Posedim individual / Individualna Državina / Single possessor	D.Š.RAD.ORG.SHUMAR. SHARI PRISHTINA OS.ORG.UDR.RADA SHUMSKO GAZDINSTVO	KCID1809554	PRIZREN / PRIZREN / PRIZREN /		UL.BAJRAM CURI	1/1		

Printuar nga / Odštampani od / Printed by: Deniz.Krasnić | F-71812037-00800-1

Zyrtari përgjegjës / Odgovorno lice / Official person

2 / 2

2.1.3. Kopje plani

REPUBLIKA E KOSOVËS / REPUBLIKA KOSOVA / REPUBLIC OF KOSOVO

QEVERIA E KOSOVËS / VLADA KOSOVA /GOVERNMENT OF KOSOVA

MINISTRIA E MJEDISIT, PLANIFIKIMIT HAPËSINOR DHE INFRASTRUKTURËS
MINISTARSTVO ŽIVOTNE SREDINE, PROSTORNOG PLANIRANJA I INFRASTRUKTURE
MINISTRY OF ENVIRONMENT, SPATIAL PLANNING AND INFRASTRUCTURE

AGJENCIA KADASTRALE E KOSOVËS/ KATASTARSKA AGENCIJA KOSOVA/ KOSOVA CADASTRAL AGENCY

KOPJA E PLANIT / KOPIJA PLANA / COPY PLAN

Zyra Kadastrale Komunale/ Opštinska Katastarska Kancelarija /Municipal Cadastral Office : PRIZREN

Zona Kadastrale / Katastarska Zona / Cadastral Zone: Korishë

Njësia/Jedinica/Unit	Tipi/Vrsta/Type	Sipërfaqja/Površina/Area m²
P-71813037-00800-1	Parcelë / Parcela / Parcel	424134

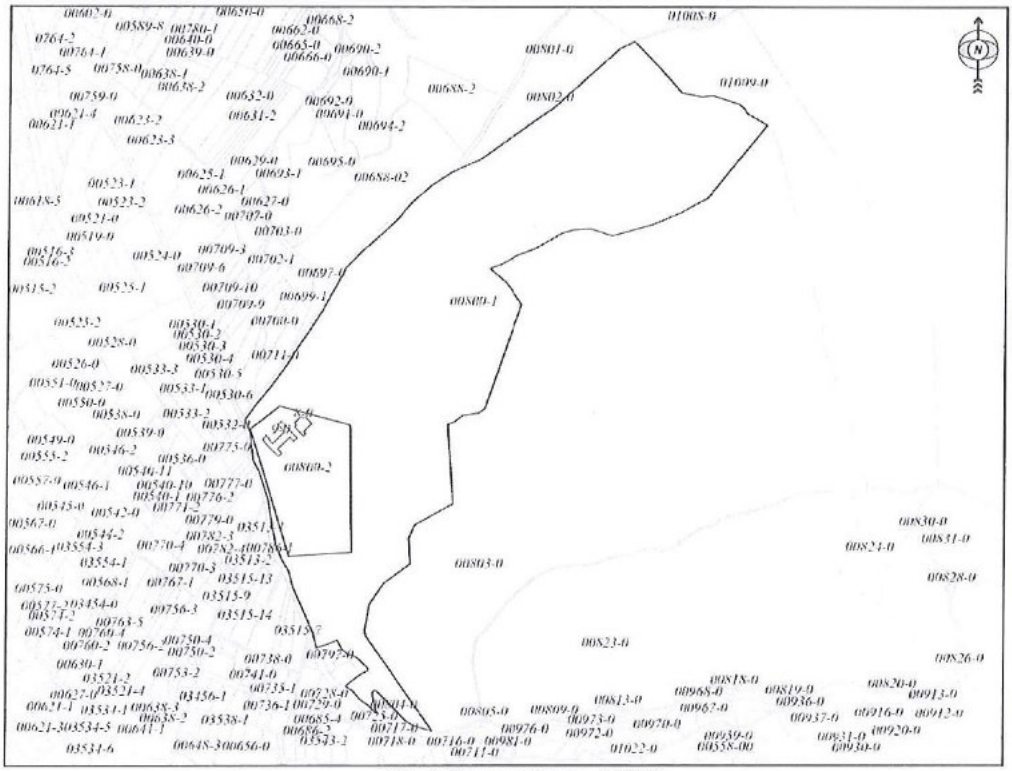

Shkalla/Razmera/Scale: 1:11289

Punoi/Obradio/Created:

Data/ Data/Date: 03.07.2023

Koha/ Vreme/ Time: 02:44:38

Nënshkrimi/Potpis/Signature:

Aprovoi/Usvojio/Aproved: Drejtori/Direktor/Director

Nënshkrimi/Potpis/Signature:

Përfundim

Kjo arsyeshmëri profesionale e hartuar nga Instituti i Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës paraqet vetëm një pjesë të punës profesionale të këtij instituticioni ne lëmin e mbrojtjes së natyrës. IKMN do të vazhdoje edhe me tutje të angazhohet në njohjen dhe evidentimin e vlerave të natyrës dhe do të marrë nën mbrojtje vlerat e veçanta natyrore, në monitorimin e vazhdueshëm të gjendjes së zonave të mbrojtura në territorin e Komunës suaj si dhe në dhënien e mendimeve profesionale në lëmin e mbrojtjes së natyrës.

IKMN–ja do të jetë gjithmonë e hapur për bashkëpunim edhe për të gjitha çështjet tjera me interes të mbrojtjes së natyrës dhe vlerave të saj.

Me kënaqësi do të pranojmë çdo sugjerim, vërejtje apo këshillë nga ana juaj lidhur me këtë elaborat duke ju sugjeruar që të merrni masa ligjore për mbrojtjen e këtyre vlerave natyrore.

Ju falënderojmë sinqerisht për bashkëpunimin e ofruar gjatë realizimit të punëve në terren dhe në sigurimin e dokumentacionit të nevojshëm.

Referencat:

- Ligji për Mbrojtjen e Natyrës, (Nr. 03/L-233)
- Dokumentacioni nga arkivi i IKMN-së
- Plani Zhvillimir Komunal për Prizrenin, komuna e Prizrenit
- Dokumentacioni nga Shërbimi Kadastral i KK Prizrenit
- Harta topografike e Kosovës 1 : 25000

Ministria e Mjedisit, Planifikimit Hapësinor dhe Infrastrukturës
Agjencia e Kosovës për Mbrojtjen e Mjedisit
Instituti i Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës

Rr. Luan Haradinaj, ish Rilindja, kati XIV nr. 1403/A
10 000 Prishtine, KOSOVË
Tel. 038 200 33 236
http://ammk-rks.net

Republika e Kosovës
Republika Kosova-Republic of Kosovo

Qeveria - Vlada - Government

Ministria e Mjedisit dhe Planifikimit Hapësinor
Ministarstvo Životne Sredine i Prostornog Planiranja
Ministry of Environment and Spatial Planning

AGJENCIA PËR MBROJTJEN E MJEDISIT TE KOSOVËS	KOSOVSKA AGENCIJA ZA ZAŠTITU SREDINE	KOSOVO ENVIRONMENTAL PROTECTION AGENCY

INSTITUTI I KOSOVËS PËR MBROJTJEN E NATYRËS

ELABORAT:

STUDIMI PËR ARSYESHMËRINË PROFESIONALE PËR MARRJEN NËN MBROJTJE TË VLERËS SË NATYRËS: HUMNERA NË LAGJEN GIGOLLAJ NË LUBIZHDË E HASIT TË PRIZRENIT SI MONUMENT I NATYRËS

Prishtinë,
Qershor 2023

Në përgatitjen e këtij elaborati morrën pjesë:

Udhëheqës i punëve:

Dr. sc. Sami Behrami – Udhëheqës i sektorit të zonave të mbrojtura

Hulumtimi në terren:

Dr. sc. Sami Behrami – Udhëheqës i sektorit të zonave të mbrojtura

Bsc. Shkurte Selimi – Praktikante IKMN

Bsc. Vjollca Hajredini – Praktikante IKMN

Bashkëpunëtor të jashtëm:

Muhamet Bajrami– Udhëheqës i sektorit për mjedis dhe menaxhim të mbeturinave

Galip Belallari– Bashkëpuntor profesional në sektorin e mjedisit dhe mbeturinave

Parathënie

Instituti i Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës është trashëgimtar i Entit të Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës i themeluar me vendimin mbi ndarjen e Seksionit për Mbrojtjen e Natyrës nga Enti i Kosovës për Mbrojtjen e Monumenteve të Kulturës, (GZ. 42/74) dhe ka vazhduar punën me të njëjtin emër sipas ligjit mbi Entin e Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës (GZ. 15/81).

Në vitin 1988 Kuvendi i Kosovës nxjerrë ligjin për Mbrojtjen dhe zhvillimin e vlerave natyrore dhe të vlerave të krijuara me punë të ambientit të njeriut ("GZK"39/88) ku në nenin 78 paragrafi 2 të këtij ligji është përcaktuar veprimtaria e Entit. Në bazë të këtij ligji një vit më vonë Kuvendi i Kosovës nxjerrë Ligjin për Entin e Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës dhe Mjedisit ("GZK"nr. 38/89).

Pas luftës në Kosovë, në vitin 2000 ish Enti i Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës dhe Mjedisit regjistrohet në Administratën e Përkohshme civile të OKB-se me emërtim "Instituti për Mbrojtjen e Natyrës dhe Ambientit të Kosovës".

Nga maji i vitit 2000, Instituti i Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës ka vepruar ne kuadër të Departamenti për Mbrojtjen e Mjedisit, ndërsa pas zgjedhjeve të përgjithshme (2001) dhe formimit të organeve qeverisëse të Kosovës, vepron në kuadër të Ministrisë së Mjedisit dhe Planifikimit Hapësinor (Rreg. 2001/19 dhe 2002/5).

Aktualisht IKMN, vepron në kuadër të Agjencisë së Kosovës për Mbrojtjen e Mjedisit e cila është themeluar duke u bazuar në Ligjin për Mbrojtjen e Mjedisit. (Rreg. 2003/9).

Instituti i Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës[1] në kuadër të veprimtarisë së vetë kryen punët profesionale në mbrojtjen e natyrës që kanë të bëjnë me:

- mbledhjen dhe përpunimin e shënimeve lidhur me mbrojtjen e natyrës
- monitorimin e gjendjes së larmisë biologjike dhe peizazhore dhe propozon masat për mbrojtjen e tyre

[1] Ligji për Mbrojtjen e Natyrës nr. 03/L-233

- hartimin e bazave afatgjata profesionale të mbrojtjes për llojet e bimëve, kërpudhave dhe shtazëve, tipave të vendbanimeve, ekosistemeve dhe peizazheve
- përgatitjen e bazave profesionale për mbrojtjen dhe ruajtjen e pjesëve të natyrës, përkatësisht vlerave të natyrës
- hartimin e bazave profesionale për nevojat e përcaktimit të kushteve për mbrojtjen e natyrës, menaxhimin me zonat e mbrojtura dhe shfrytëzimin e të mirave të natyrës
- kryerjen e analizave statistikore dhe unifikimin e rezultateve si dhe hartimin e raportit për gjendjen dhe mbrojtjen e natyrës
- pjesëmarrje në zbatimin e akteve ndërkombëtare në mbrojtjen e natyrës

Gjatë pranverës së vitit 2019, IKMN në kuadër të aktiviteteve të tij ka bërë njohjen dhe evidentimin e vlerave të natyrës në territorin e Komunës së Prizrenit. Në vitit 2019, IKMN i ka propozuar Kuvendit Komunal të Prizrenit iniciativën për shpalljen e vlerave të natyrës nën mbrojtje.

Gjatë periudhës Mars - Qershor 2023, IKMN ka grumbulluar të dhënat e nevojshme për hartimin e bazës profesionale për vënien në mbrojte të vlerave të natyrës në territorin e Komunës së Prizrenit.

Instituti i Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës si organ qendror për mbrojtjen e natyrës, ka përgatitur Elaboratin: **Studimi për arsyeshmërinë profesionale për marrjen në mbrojtje të vlerës së natyrës Humnera në lagjen Gigollaj në Lubizhdë e Hasit të Prizrenit si Monument i Natyrës.**

Përmbajtja

1. Baza profesionale dhe dokumentimi për marrjen në mbrojtje të vlerës natyrore
    - 1.1. Emërtimi i vlerës natyrore
    - 1.2. Lloji i monumentit
    - 1.3. Kategoria e mbrojtjes
    - 1.4. Klasifikimi sipas IUCN-së
    - 1.5. Pozita
    - 1.6. Kufijtë
    - 1.7. Sipërfaqja
    - 1.8. Përshkrimi i vlerës natyrore
        - 1.8.1. Karakteristikat natyrore
        - 1.8.2. Karakteristikat tjera
        - 1.8.3. Karakteristikat bazë të vlerës së mbrojtur natyrore
    - 1.9. Shkalla e rrezikimit
    - 1.10. Historiku i Mbrojtjes
    - 1.11. Konceptet bazë për mbrojtje, zhvillim dhe rregullim
    - 1.12. Organet përgjegjëse për mbrojtje
    - 1.13. Regjimi dhe masat mbrojtëse
    - 1.14. Arsyetimi i Propozimit për Kategorizim
    - 1.15. Propozimi i Kategorisë
2. Shtojcat
    - 2.1. Dokumentacioni grafik
        - 2.1.1. Harta e vlerës natyrore
        - 2.1.2. Ekstrakti nga fleteposedimi
        - 2.1.3. Kopja e Planit
    - 2.2. Dokumentacioni Fotografik

Referencat

1. BAZA PROFESIONALE DHE DOKUMENTIMI PËR MARRJEN NË MBROJTJE LIGJORE TË VLERËS NATYRORE

Foto 1

1.1. Emërtimi i vlerës natyrore

Humnera në lagjen Gigollaj në Lubizhdë e Hasit të Prizrenit.

1.2. Lloji i monumentit

Monument natyror me karakter speleologjik.

1.3. Kategoria e mbrojtjes

Kategoria e tretë e mbrojtjes (III) – Monument i Natyrës

1. Monumenti i natyrës është pjesë ose tërësi e pjesëve të pandryshuara të natyrës së gjallë ose të vdekur i cili ka vlerë ekologjike, shkencore, estetike ose kulturo-historike dhe/ose vlera turistike.
2. Monumenti i natyrës mundet me qenë gjeologjik - paleontologjik, mineralogjik, hidrologjik, strukturë gjeologjike, sediment etj, gjeomorfologjik - shpella, humnera, muret shkëmbore, hidrologjik - burime, ujë rrjedhë, ujëvarë, liqe, botanik - ekzemplarë të rrallë ose të rëndësishëm të botës bimore për një lokalitet, lokalitet i vogël botanik ose zoologjik i rëndësishëm për vlerat e tij shkencore.

(Ligji për Mbrojtjen e Natyrës, (Nr. 03/L-233) Neni 14.

1.4. Klasifikimi sipas IUCN-së

Kategoria e tretë (III).
Monument natyror (Natural Monument/Natural Landmark)
("Korniza për klasifikimin e zonave te mbrojtura tokësore dhe detare, IUCN, 1990)

1.5. Pozita

Monumenti natyror Humnera ne lagjen Gigollaj gjendet në fshatin Lubizhde e Hasit pronësi private te Zenun Gigollaj (Sakol) , Komunës së Prizrenit dhe karakterizohet me gjendje relativisht e mirë.

Sipas matjeve me GPS Humnera ndodhet në koordinatat:
X =065124
Y =4678196
Lartësia mbidetare = 474 l.m.d

1.6. Kufijtë

Sipërfaqja ku ndodhet Humnera në lagjen Gigollaj shtrihen në territorin e parcelës kadastrale: Lubizhde e Hasit. Nr i parcelës: P-71813047-01177-0, me sipërfaqe 2479 m² , e regjistruar si pronë private në pronësi të Zenun Gigollaj (Sakol).

Si kufi për Monumentin e Natyrës – Humnera në lagjen Gigollaj të merret pjesa e zonës kadastrale prej 5 ari.

1.7. Sipërfaqja

Sipërfaqja e Monumentit natyror përfshinë hapësirën të cilën e mbulojnë hapësirën përreth, si para zonë mbrojtëse (Zonë buferike).
Propozohet për mbrojtje sipërfaqja prej 5 ari.

1.8 Përshkrimi i vlerave

1.8.1 Karakteristikat natyrore

Monumenti natyror Humnera në lagjen Gigollaj gjendet në fshatin Lubizhdë e Hasit.
Paraqet në zbarstir nëtoksore me dimensione të mëdha por e cila nuk është e hulumtuar, prandaj është e nevojshme një hulumtim i humneres me qëllim të konstatimit të vlerave dhe karateristikave tjera speleologjike.

1.8.2. Karakteristikat tjera

Përveç vlerave natyrore Humnera në lagjen Gigolli ka edhe vlera tjera të rëndësishme speleologjike, gjeomorfologjike, hidrologjike, turistike etj.

1.8.3. Karakteristikat bazë të vlerës së mbrojtur natyrore

Humnera në lagjen Gigollaj në fshatin Lubizhdë e Hasit është monument me vlera të rralla speleologjike, vlera shkencore, turistike etj.
Duke marrë për bazë këto karakteristika Humnera në lagjen Gigollaj propozohet për mbrojte si Monument i Natyrës me karakter speleologjik.

1.9. Shkalla e rrezikimit

Në afërsi të Humnerës në Lagjen Gigollaj nuk ka ndonjë aktivitet i cili mundë të cenoj vlerat e humnerës.

1.10. Historiku i mbrojtjes

Në vitit 2019 IKMN, gjatë njohjes dhe evidentimit të vlerave natyrore në Komunën e Prizrenit ka evidentuar Humneren në lagjen Gigollaj, si monument me vlera të rralla natyrore.
Në vitin 2019 IKMN i ka propozuar Kuvendit Komunal të Prizrenit marrjen në mbrojte të kësaj humnere (Iniciativë për shpalljen e vlerave të natyrës nën mbrojtje).
Gjatë periudhës Mars – Qershor 2023, IKMN ka grumbulluar të dhënat e nevojshme për hartimin e bazës profesionale për vënien nën mbrojtje të këtij monumenti të natyrës.

1.11. Konceptet bazë për mbrojtje, zhvillim dhe rregullim

Sipas Ligjit për Mbrojtjen e Natyrës (Nr. 03/L-233) Neni 19. paragrafi 3, Monumentet e natyrës i shpallë kuvendi i komunës në territorin e të cilës gjendet, pas marrjes paraprake të pëlqimit nga Ministria.

1.12. Organet përgjegjëse për mbrojtje

(Ligji për Mbrojtjen e Natyrës; Nenet 19, 77, 143 paragrafi 1 dhe 2)

1. Punët administrative dhe profesionale në mbrojtjen e natyrës i kryen Ministria, përveç atyre punëve të cilat me këtë ligj ose ligj tjetër ju kanë besuar organit kompetent drejtues, Institutit ose komunës.
2. Komunat në pajtim me këtë ligj, strategjinë, programin e mbrojtjes së natyrës dhe dokumentet e rregullimit hapësinor janë të detyruara që të:
   - 2.1. kujdesen për ruajtjen e larmisë biologjike dhe peizazhore për territorin e vet
   - 2.2. shpallin zonat e mbrojtura për të cilat janë kompetente
   - 2.3. sigurojnë kushtet për mbrojtjen dhe ruajtjen e zonave të mbrojtura për të cilat janë kompetente
   - 2.4. marrin pjesë në procedurën e shpalljes të zonave të mbrojtura të cilat i shpallë Qeveria ose Kuvendi
   - 2.5. marrin pjesë në hartimin e planeve të menaxhimit me zonat e mbrojtura për të cilat janë kompetente
   - 2.6. kujdesen për promovimin e mbrojtjes së natyrës dhe japin mbështetje dhe kujdesen për shoqatat, veprimtaria e të cilave është mbrojtja e natyrës
   - 2.7. përcjellin gjendjen e ruajtjes së natyrës dhe për atë Ministrisë dhe Institutit i paraqesin raport
   - 2.8. mbajnë regjistrat për shënimet të rëndësishme për mbrojtjen e natyrës
   - 2.9. informojnë publikun për gjendjen e natyrës në territorin e vetë dhe për masat e ndërmarra për mbrojtjen dhe ruajtjen e sajë
   - 2.10. ofrojnë ndihmë profesionale dhe ndihmë tjetër organeve të pushtetit lokal në mbrojtjen e natyrës në territorin e vetë
   - 2.11. kryejnë dhe punë të tjera të përcaktuara me këtë ligj dhe aktet nën ligjore të nxjerra prej tij

1.12. Regjimi dhe masat e mbrojtjes

Humnera në lagjen Gigollaj, ne fshatin Lubizhdë e Hasit i takon kategorisë së tretë (III) sipas IUCN-së, si Monument i Natyrës. Për ruajtjen dhe përparimin e këtij monumenti të natyrës duhet respektuar këto masa mbrojtëse:

Ndalohet:

- Hyrja e personave të pa autorizuar në shpellë
- Ndryshimi i pamjes së sipërfaqen së mbrojtur
- Grumbullimi i mbeturinave në sipërfaqen e mbrojtur
- Nderhyrjet në sipërfaqen e mbrojtur të cilat mundë të rrezikojnë vlerat e shpellës dhe
- Aktivitetet tjera të cilat mund të shkaktojnë ndryshime ose dëmtime te monumentit
- Ndezja e zjarrit në sipërfaqen e mbrojtur
- Ndryshimi i pamjes së sipërfaqen së mbrojtur

Lejohet:

- Të gjitha masat e mbrojtjes biologjike-teknike të Monumentit të Natyrës nën kushtet të cilat i përcakton Ligji për Mbrojtjen e Natyrës dhe në bazë të Projektit për sanimin e gjendjes së Monumentit të Natyrës si dhe punët teknike të cilat janë në funksion të mbrojtjes të Monumentit të Natyrës.

1.13. Arsyetimi i propozimit për kategorizim

Propozimi për marrjen nën mbrojtje ligjore të Humneres në Lagjen Gigollaj ne fshatin Lubizhdë e Hasit, bazohet në vlerat natyrore të objektit speleologjik. Humnera në lagjen Gigollaj karakterizohet me hyrje me dimensione të mëdha ndërsa karakteristikat tjera do të jenë objekt i hulumtimeve të ardhshme.

Duke u bazuar në faktet e lartpërmendura mund të përfundojmë se Humnera në lagjen Gigollaj i plotësojnë kushtet të merret nën mbrojtje ligjore si Monument Natyror me karakter speleologjik.

1.14. Propozimi i kategorisë

Në bazë të nenit 19. të Ligjit për Mbrojtjen e Natyrës, (Nr. 03/L-233), **Instituti Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës propozon që Monumenti i natyrës i karakterit speleologjik Humnera në lagjen Gigollaj të merret nën mbrojtje në kategorinë e tretë (III) si zonë e mbrojtur kryesisht për qëllime të konservimit të karakteristikave specifike natyrore.**

3. SHTOJCA

Foto 2

Foto 3

2.1. Dokumentacioni Grafik

2.1. 1. Harta e monumentit të natyrës

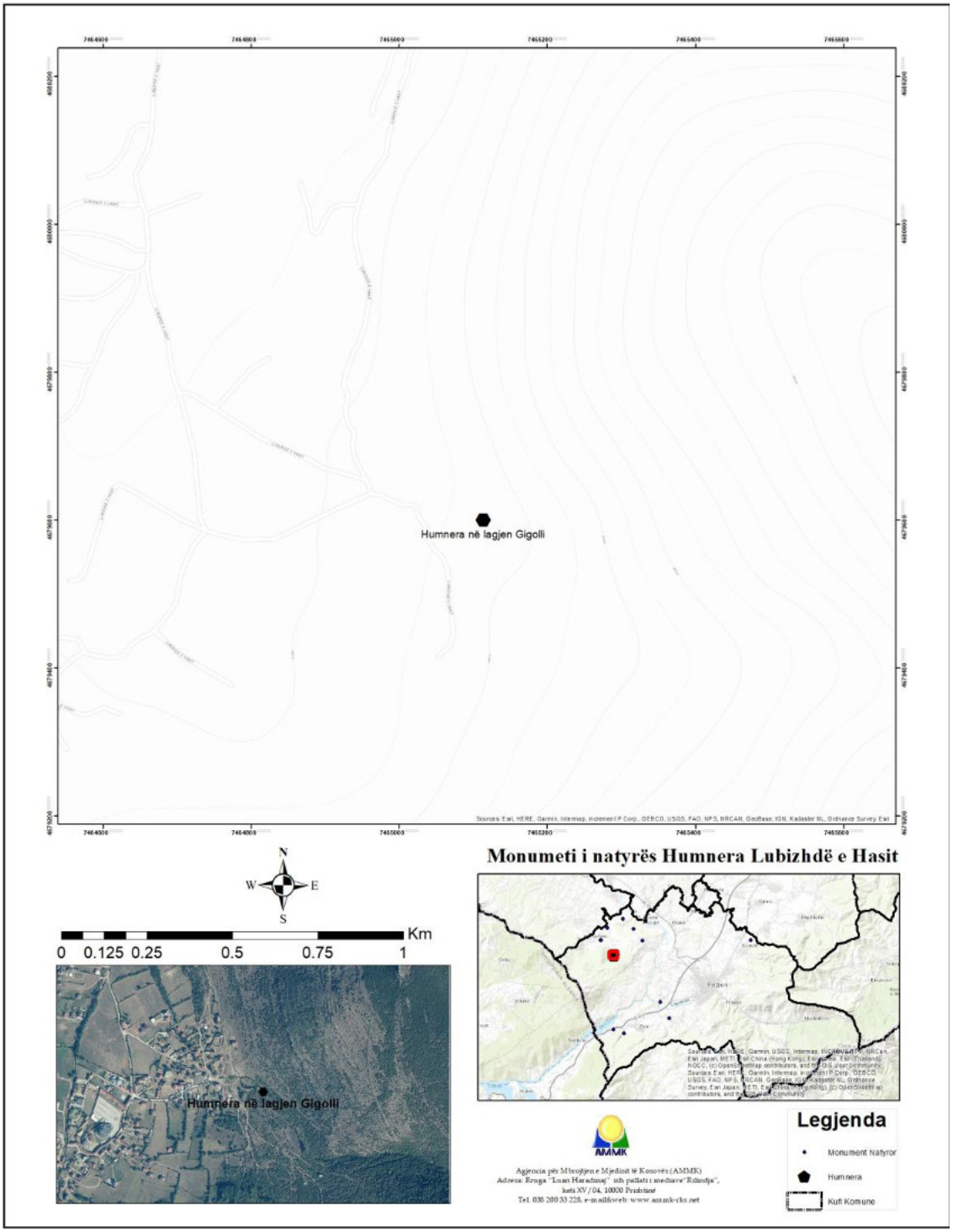

2.1.2. Ekstrakt nga fletë posedimi

Republika e Kosovës
Republika Kosova-Republic of Kosovo
Qeveria - Vlada - Government
Ministria e Mjedisit, Planifikimit Hapësinor dhe Infrastrukturës / Ministarstvo Životne Sredine, Prostornog Planiranja i Infrastrukture / Ministry of Environment, Spatial Planning and Infrastructure
AGJENCIA KADASTRALE E KOSOVËS / KATASTARSKA AGENCIJA KOSOVA / KOSOVO CADASTRAL AGENCY

CERTIFIKATË / CERTIFIKAT / CERTIFICATE

NJËSIA KADASTRALE / KATASTARSKA JEDINICA / CADASTRAL UNIT : P-71813047-01177-0

Numri i lëndës / Broj Predmet / Case Referent Number:	07-942-05/88663/
Data dhe koha e lëshimit / Datum i vreme izdavanja / Date and time of submission:	03.07.2023 - 15:39
Komuna / Opština / Municipality:	PRIZREN / PRIZREN / PRIZREN
Zona kadastrale / Katastarska Zona / Cadastral Zone:	Lubizhdë E Hasit I / Ljubižda Has / Lubizhdë E Hasit I
Zyra Kadastrale Komunale / Opštinska Katastarska Kancelarija / Municipal Cadastral Office:	PRIZREN / PRIZREN / PRIZREN

A. TË DHËNAT PËR NJËSINË KADASTRALE / PODACI O KATASTARSKOJ JEDINICI / CADASTRAL UNIT DATA

Numri i njësisë kadastrale Broj katastarske jedinice Cad. Unit. No.	Lloji i njësisë Vrsta Jedinice Unit Type	Lloji i pronës Vrsta imovine Property Type	Zona U/R G/S U/R	Sipërfaqja Površina Area (m²)	Përshkrim Opis Description	Krijuar më datën Uradjeno na dan Created On	Azhuruar Ažurirano Updated
P-71813047-01177-0	PARCELË / PARCELA / PARCEL	Pronë private / Privatna Imovina / Privatelly owned Land		2479			

A.1 ADRESA E NJËSISË KADASTRALE / ADRESA KATASTARSKE JEDINICE /CADASTRAL UNIT ADDRESS

Vendi i quajtur Mesto zvano Called place	Kodi Postal Poštanski Kod Postal Code	Emri i rrugës Naziv ulice Street name	Krijuar më datën Uradjeno na dan Created On	Azhuruar Ažurirano Updated
PASHTRIK-TRAFSH				

Printuar nga / Odštampani od / Printed by: Deniz.Krasnic | P-71813047-01177-0 |

Zyrtari përgjegjës / Odgovorno lice / Official person

1 / 2

A.2 LLOJI I SHFRYTËZIMIT / VRSTA KORISCENJA / TYPE OF USE

Numri Broj Number	Lloji i shfrytëzimit të parcelës Vrsta korisćenja parcele Parcel Type Of Use	Shfrytëzimi aktual i parcelës Trenutno korisćenje parcele Parcel Current Use	Kualiteti i klasës Kvalitet klase Quality Class	Sipërfaqja (m²) Površina (m²) Area (m²)
1	Bujqësore/Poljoprivredno/Agriculture	Kullosat/Pašnjaci/pasture	Kullosë E Klasës 6/Pasnjak 6 Klase/6th Class Pasture	2479

B. PRONARI/POSEDUESI - VLASNIK/DRŽALAC - OWNER/POSSESSOR

Të drejtat Prava Rights	Emri Ime Name	Nr. personal Licni broj ID. No.	Vendbanimi Prebivalište Resident	Kodi postal Poštanski kod Postal code	Hollësitë e adresës Pojedinosti adrese Address details	Pjesa e pronës Deo imovine Share quota	Përshkrimi Opis Description	Azhuruar Ažurirano Updated
Posedim individual / Individualna Državina / Single possessor	GIGOLLAJ ZENUN (SAKOL)	KCID1810703	LUBIZHDA HASIT I / LUBIZHDA HASIT I / LUBIZHDA HASIT I /		65	I/1		

2.1.3. Kopje plani

REPUBLIKA E KOSOVËS / REPUBLIKA KOSOVA / REPUBLIC OF KOSOVO

QEVERIA E KOSOVËS / VLADA KOSOVA /GOVERNMENT OF KOSOVA

MINISTRIA E MJEDISIT, PLANIFIKIMIT HAPËSINOR DHE INFRASTRUKTURËS
MINISTARSTVO ŽIVOTNE SREDINE, PROSTORNOG PLANIRANJA I INFRASTRUKTURE
MINISTRY OF ENVIRONMENT, SPATIAL PLANNING AND INFRASTRUCTURE

AGJENCIA KADASTRALE E KOSOVËS/ KATASTARSKA AGENCIJA KOSOVA/ KOSOVA CADASTRAL AGENCY

KOPJA E PLANIT / KOPIJA PLANA / COPY PLAN

Zyra Kadastrale Komunale/ Opštinska Katastarska Kancelarija /Municipal Cadastral Office : PRIZREN

Zona Kadastrale / Katastarska Zona / Cadastral Zone: Lubizhdë e Hasit I

Njësia/Jedinica/Unit	Tipi/Vrsta/Type	Sipërfaqja/Površina/Area m²
P-71813047-01177-0	Parcelë / Parcela / Parcel	2479

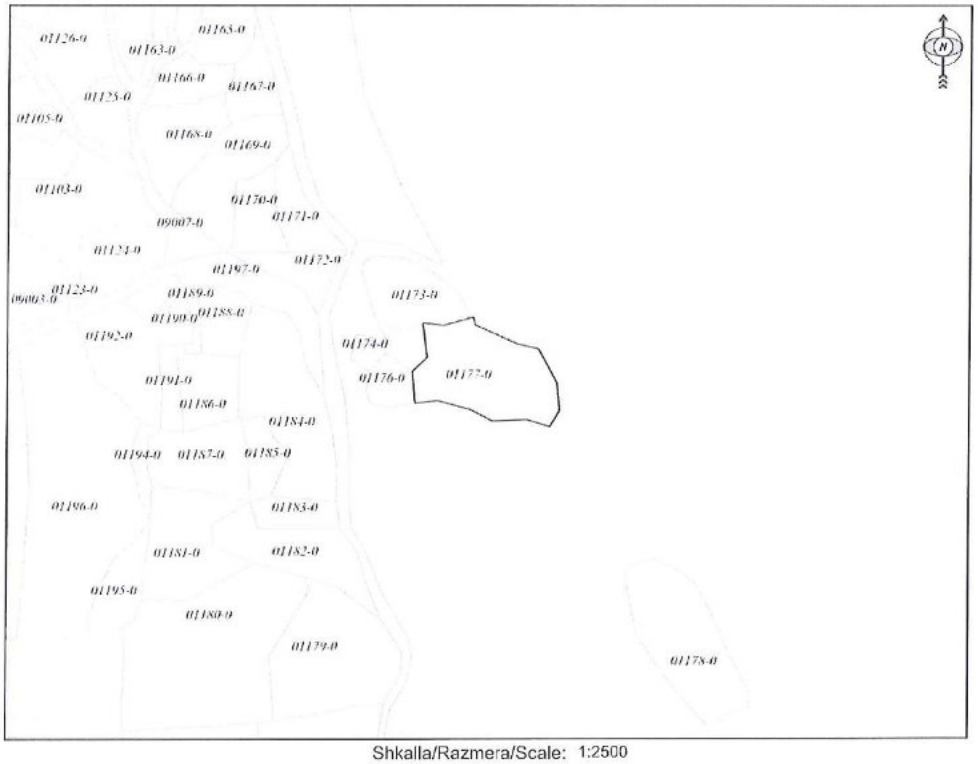

Shkalla/Razmera/Scale: 1:2500

Punoi/Obradio/Created:
Data/ Data/Date: 03.07.2023
Koha/ Vreme/ Time: 02:52:12
Nënshkrimi/Potpis/Signature:

Aprovoi/Usvojio/Aproved: Drejtori/Direktor/Director
Nënshkrimi/Potpis/Signature:

Përfundim

Kjo arsyeshmëri profesionale e hartuar nga Instituti i Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës paraqet vetëm një pjesë të punës profesionale të këtij instituticioni ne lëmin e mbrojtjes së natyrës. IKMN do të vazhdoje edhe me tutje të angazhohet në njohjen dhe evidentimin e vlerave të natyrës dhe do të marrë nën mbrojtje vlerat e veçanta natyrore, në monitorimin e vazhdueshëm të gjendjes së zonave të mbrojtura në territorin e Komunës suaj si dhe në dhënien e mendimeve profesionale në lëmin e mbrojtjes së natyrës.

IKMN–ja do të jetë gjithmonë e hapur për bashkëpunim edhe për të gjitha çështjet tjera me interes të mbrojtjes së natyrës dhe vlerave të saj.

Me kënaqësi do të pranojmë çdo sugjerim, vërejtje apo këshillë nga ana juaj lidhur me këtë elaborat duke ju sugjeruar që të merrni masa ligjore për mbrojtjen e këtyre vlerave natyrore.

Ju falënderojmë sinqerisht për bashkëpunimin e ofruar gjatë realizimit të punëve në terren dhe në sigurimin e dokumentacionit të nevojshëm.

Referencat:

- Ligji për Mbrojtjen e Natyrës, (Nr. 03/L-233)
- Dokumentacioni nga arkivi i IKMN-se
- Plani Zhvillimor Komunal për Prizrenin, komuna e Prizrenit
- Dokumentacioni nga Shërbimi Kadastral i KK Prizren
- Harta topografike e Kosovës 1 : 25000
- Atlas i Bimëve të Kosovës

Ministria e Mjedisit, Planifikimit Hapësinor dhe Infrastrukturës
Agjencia e Kosovës për Mbrojtjen e Mjedisit
Instituti i Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës

Rr. Luan Haradinaj, ish Rilindja, kati XIV nr. 1403/A
10 000 Prishtine, KOSOVË
Tel. 038 200 33 236
http://ammk-rks.net

Republika e Kosovës
Republika Kosova-Republic of Kosovo

Qeveria - Vlada - Government

Ministria e Mjedisit dhe Planifikimit Hapësinor
Ministarstvo Životne Sredine i Prostornog Planiranja
Ministry of Environment and Spatial Planning

AGJENCIA PËR MBROJTJEN E MJEDISIT TE KOSOVËS | KOSOVSKA AGENCIJA ZA ZAŠTITU SREDINE | KOSOVO ENVIRONMENTAL PROTECTION AGENCY

INSTITUTI I KOSOVËS PËR MBROJTJEN E NATYRËS

ELABORAT:

STUDIMI PËR ARSYESHMËRINË PROFESIONALE PËR MARRJEN NËN MBROJTJE TË VLERËS SË NATYRËS: VOJSA *(Sorbus domestica L.)* NË FSHATIN LUBIZHDË E HASIT TË PRIZRENIT SI MONUMENT I NATYRËS

Prishtinë,
Qershor 2023

Në përgatitjen e këtij elaborati morrën pjesë:

Udhëheqës i punëve:

Dr. sc. Sami Behrami – Udhëheqës i sektorit të zonave të mbrojtura

Hulumtimi në terren:

Dr. sc. Sami Behrami – Udhëheqës i sektorit të zonave të mbrojtura

Bsc. Shkurte Selimi – Praktikante IKMN

Bsc. Vjollca Hajredini – Praktikante IKMN

Bashkëpunëtor të jashtëm:

Muhamet Bajrami– Udhëheqës i sektorit për mjedis dhe menaxhim të mbeturinave

Galip Belallari– Bashkëpuntor profesional në sektorin e mjedisit dhe mbeturinave

Parathënie

Instituti i Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës është trashëgimtar i Entit të Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës i themeluar me vendimin mbi ndarjen e Seksionit për Mbrojtjen e Natyrës nga Enti i Kosovës për Mbrojtjen e Monumenteve të Kulturës, (GZ. 42/74) dhe ka vazhduar punën me të njëjtin emër sipas ligjit mbi Entin e Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës (GZ. 15/81).

Në vitin 1988 Kuvendi i Kosovës nxjerrë ligjin për Mbrojtjen dhe zhvillimin e vlerave natyrore dhe të vlerave të krijuara me punë të ambientit të njeriut ("GZK"39/88) ku në nenin 78 paragrafi 2 të këtij ligji është përcaktuar veprimtaria e Entit. Në bazë të këtij ligji një vit më vonë Kuvendi i Kosovës nxjerrë Ligjin për Entin e Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës dhe Mjedisit ("GZK"nr. 38/89).

Pas luftës në Kosovë, në vitin 2000 ish Enti i Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës dhe Mjedisit regjistrohet në Administratën e Përkohshme civile të OKB-se me emërtim "Instituti për Mbrojtjen e Natyrës dhe Ambientit të Kosovës".

Nga maji i vitit 2000, Instituti i Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës ka vepruar ne kuadër të Departamenti për Mbrojtjen e Mjedisit, ndërsa pas zgjedhjeve të përgjithshme (2001) dhe formimit të organeve qeverisëse të Kosovës, vepron në kuadër të Ministrisë së Mjedisit dhe Planifikimit Hapësinor (Rreg. 2001/19 dhe 2002/5).

Aktualisht IKMN, vepron në kuadër të Agjencisë së Kosovës për Mbrojtjen e Mjedisit e cila është themeluar duke u bazuar në Ligjin për Mbrojtjen e Mjedisit. (Rreg. 2003/9).

Instituti i Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës[1] në kuadër të veprimtarisë së vetë kryen punët profesionale në mbrojtjen e natyrës që kanë të bëjnë me:

- mbledhjen dhe përpunimin e shënimeve lidhur me mbrojtjen e natyrës
- monitorimin e gjendjes së larmisë biologjike dhe peizazhore dhe propozon masat për mbrojtjen e tyre

[1] Ligji për Mbrojtjen e Natyrës nr. 03/L-233

- hartimin e bazave afatgjata profesionale të mbrojtjes për llojet e bimëve, kërpudhave dhe shtazëve, tipave të vendbanimeve, ekosistemeve dhe peizazheve
- përgatitjen e bazave profesionale për mbrojtjen dhe ruajtjen e pjesëve të natyrës, përkatësisht vlerave të natyrës
- hartimin e bazave profesionale për nevojat e përcaktimit të kushteve për mbrojtjen e natyrës, menaxhimin me zonat e mbrojtura dhe shfrytëzimin e të mirave të natyrës
- kryerjen e analizave statistikore dhe unifikimin e rezultateve si dhe hartimin e raportit për gjendjen dhe mbrojtjen e natyrës
- pjesëmarrje në zbatimin e akteve ndërkombëtare në mbrojtjen e natyrës

Gjatë pranverës së vitit 2019, IKMN në kuadër të aktiviteteve të tij ka bërë njohjen dhe evidentimin e vlerave të natyrës në territorin e Komunës së Prizrenit. Në vitit 2019, IKMN i ka propozuar Kuvendit Komunal të Prizrenit iniciativën për shpalljen e vlerave të natyrës nën mbrojtje.

Gjatë periudhës Mars - Qershor 2023, IKMN ka grumbulluar të dhënat e nevojshme për hartimin e bazës profesionale për vënien në mbrojte të vlerave të natyrës në territorin e Komunës së Prizrenit.

Instituti i Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës si organ qendror për mbrojtjen e natyrës, ka përgatitur Elaboratin: **Studimi për arsyeshmërinë profesionale për marrjen në mbrojtje të vlerës së natyrës Vojsës *(Sorbus domestica L.)* në fshatin Lubizhdë e Hasit në Prizren si Monument i Natyrës.**

Përmbajtja

1. Baza profesionale dhe dokumentimi për marrjen në mbrojtje të vlerës natyrore
    - 1.1. Emërtimi i vlerës natyrore
    - 1.2. Lloji i monumentit
    - 1.3. Kategoria e mbrojtjes
    - 1.4. Klasifikimi sipas IUCN-së
    - 1.5. Pozita
    - 1.6. Kufijtë
    - 1.7. Sipërfaqja
    - 1.8. Përshkrimi i vlerës natyrore
        - 1.8.1. Karakteristikat natyrore
        - *1.8.2.* Karakteristikat biologjike të llojit *Sorbus domestica L.*
        - 1.8.3. Karakteristikat tjera
        - 1.8.4. Karakteristikat bazë të vlerës së mbrojtur natyrore
    - 1.9. Shkalla e rrezikimit
    - 1.10. Historiku i Mbrojtjes
    - 1.11. Konceptet bazë për mbrojtje, zhvillim dhe rregullim
    - 1.12. Organet përgjegjëse për mbrojtje
    - 1.13. Regjimi dhe masat mbrojtëse
    - 1.14. Arsyetimi i Propozimit për Kategorizim
    - 1.15. Propozimi i Kategorisë
2. Shtojcat
    - 2.1. Dokumentacioni grafik
        - 2.1.1. Harta e vlerës natyrore
        - 2.1.2. Ekstrakti nga fleteposedimi
        - 2.1.3. Kopja e Planit

Referencat

1. BAZA PROFESIONALE DHE DOKUMENTIMI PËR MARRJEN NË MBROJTJE LIGJORE TË VLERËS NATYRORE

Foto 1

1.1. Emërtimi i vlerës natyrore

Vojsa *(Sorbus domestica L.*) në fshatin Lubizhdë të Hasit në Prizren.

1.2. Lloji i monumentit

Monument natyror me karakter botanik (III).

1.3. Kategoria e mbrojtjes

Kategoria e tretë e mbrojtjes (III) – Monument i Natyrës

1. Monumenti i natyrës është pjesë ose tërësi e pjesëve të pandryshuara të natyrës së gjallë ose të vdekur i cili ka vlerë ekologjike, shkencore, estetike ose kulturo-historike dhe/ose vlera turistike.
2. Monumenti i natyrës mundet me qenë gjeologjik - paleontologjik, mineralogjik, hidrologjik, strukturë gjeologjike, sediment etj, gjeomorfologjik - shpella, humnera, muret shkëmbore, hidrologjik - burime, ujë rrjedhë, ujëvarë, liqe, botanik - ekzemplarë të rrallë ose të rëndësishëm të botës bimore për një lokalitet, lokalitet i vogël botanik ose zoologjik i rëndësishëm për vlerat e tij shkencore.

(Ligji për Mbrojtjen e Natyrës, (Nr. 03/L-233) Neni 14.

1.4. Klasifikimi sipas IUCN-së

Kategoria e tretë (III).
Monument natyror (Natural Monument/Natural Landmark)
("Korniza për klasifikimin e zonave te mbrojtura tokësore dhe detare, IUCN, 1990)

1.5. Pozita

Monumenti natyror Vojsa *(Sorbus domestica L.)* i njohur nga vendasit si "Vojsa" gjendet në lagjen Gjibegji,në pronësi private te Hisen Gjibixhi (Din), Kuvendit të Komunës së Prizrenit dhe është në gjendje të mirë.

Sipas matjeve me GPS trungu ndodhet në koordinatat:
X = 0464561
Y = 4677783
Lartësia mbidetare = 468 l.m.d

1.6. Kufijtë

Sipërfaqja ku ndodhet Vojsa *(Sorbus domestica L.)* në fshatin Lubizhdë e Hasit të komunës së Prizrenit, i njohur nga vendasit si Vojsa", gjendet në lagjen Gjibegji, zona kadastrale Lubizhde e Hasit, nr. P-71813047-01323-0, me sipërfaqe 8410 m^2, e regjistruar si pronësi private e Hisen Gjibixhi (Din), Kuvendit të Komunës së Prizrenit (Drejtoria për Kadastër, Gjeodezi dhe Pronësi, K. K. Prizrenit).

Si kufi për Monumentin e Natyrës – Vojsa *(Sorbus domestica L.)* në fshatin Lubizhdë e Hasit, të merret diametri i rrezes rreth 12.5 metra nga kërcelli i trungut në të gjitha anët (S = 500 m2).

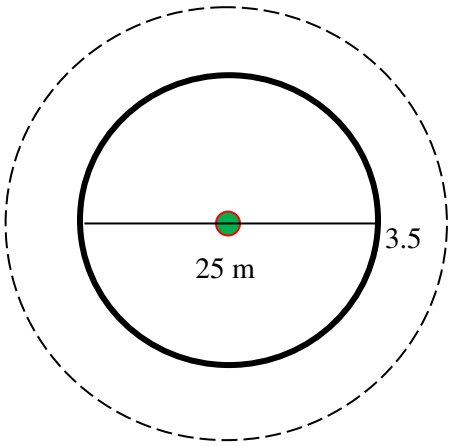

1.7. Sipërfaqja

Sipërfaqja e Monumentit natyror përfshinë hapësirën të cilën e mbulon trungu si dhe hapësirën përreth.
Propozohet për mbrojtje sipërfaqja prej 5 ari.

1.8 Përshkrimi i vlerave

1.8.1 Karakteristikat natyrore

Trungut i Vojsës *(Sorbus domestica L.)* në fshatin Lubizhdë e Hasit, i njohur nga vendasit si - "Vojsa", gjendet në lagjen Gjibegji. Trungu ka vlera natyrore dhe shkencore. Trashësia e trungut, vjetërsia e tij, si dhe përmasat e kurorës janë vlera natyrore të këtij monumenti.

Vojsa *(Sorbus domestica L.)* i ka këto karakteristika dendrometrike:
Lartësia e kërcellit ..... rreth 16 m
Perimetri i trungut ..... rreth 3.6 m
Diametri i kurorës..... rreth 18 m
Vjetërsia e trungut ..... mbi 300 deri 350 vite

Gjendja natyrore e trungut është e mirë.

1.8.2. Karakteristikat biologjike të llojit

Karakteristikat e llojit *Sorbus domestica L.*

Vojsa ose Vadhëza (*Sorbus domestica L.*) është një dru gjetherënës me jetëgjatësi të madhe, i cili mund të arrijë një lartësi deri në 15–20 metra. Trungu karakterizohet nga një lëvore e çarë në formë pllakash të vogla, ndërsa degët e reja mbajnë sytha karakteristikë: të shogët (pa qime), me ngjyrë jeshile në të murrme dhe shumë ngjitës (viskozë).
Gjethet janë të përbëra, me gjatësi 15–25 cm, të ndara në 11–17 gjethëza të vogla me formë gjatore-lansolate, me buzë të dhëmbëzuara mprehtë (përveç pjesës bazale e cila është e plotë).
Lulëzimi ndodh në pranverë (maj–qershor). Lulet e bardha, hermafrodite, janë të grumbulluara në lulesa të pasura në trajtë mburoje (korimbe

pushlore), ku secila lulesë mban zakonisht 20–40 lule me sepale trekëndëshe. Pjalmimi kryhet kryesisht përmes insekteve (entomofili).
Fryti është me formë ovoidale ose si dardhë e vogël, i cili gjatë pjekjes merr ngjyrë të verdhë në të kuqërremtë dhe më pas të murrme-purpur. Kur piqet plotësisht, fryti fiton një shije shumë të ëmbël në të athët, me aromë të këndshme. Ky lloj rritet në gjendje të egër në pyje të hapura dushku dhe shkorrete, por kultivohet gjerësisht edhe për vlerat e tij ushqyese (frytet) dhe ato dekorative.

1.8.3. Karakteristikat tjera

Përveç vlerave natyrore trungu ka edhe vlera tjera të rëndësishme si vlera estetike, dekorative dhe turistike.
Madhësia, pamja estetike dhe dekorative e bënë këto trung objekte shumë atraktive për vizitoret.

1.8.4. Karakteristikat bazë të vlerës së mbrojtur natyrore

Vojsa *(Sorbus domestica L.)* në fshatin Lubizhdë e Hasit është trung me vlera të rralla të këtij llojit që mund të gjendet në këtë rajon. Vjetërsia, vitaliteti dhe përmasat e kërcellit dhe kurorës e bëjnë këtë trung një monument me vlera të rralla natyrore, shkencore dhe turistike.
Duke marrë për bazë këto karakteristika ky trung propozohet për mbrojte si Monument i Natyrës me karakter botanik.

1.9. Shkalla e rrezikimit

Në afërsi të trungut nuk ka ndonjë burim të ndotjes që do të mund ta rrezikonte në mënyrë të drejtpërdrejte atë. Gjendja aktuale natyrore e trungut është e mirë, ndërsa në pjesën e kurorës së trungut nuk vërehet ndonjë degë e tharë.

1.10. Historiku i mbrojtjes

Në vitit 2019 IKMN, gjatë njohjes dhe evidentimit të vlerave natyrore në Komunën e Prizrenit ka evidentuar Trungut i Vojsës *(Sorbus domestica L.)* në fshatin Lubizhdë e Hasit, si monument me vlera natyrore. Trungu daton qysh nga kohërat e lashta.

Gjatë periudhës Mars – Qershor 2023, IKMN ka grumbulluar të dhënat e nevojshme për hartimin e bazës profesionale për vënien nën mbrojtje të këtij monumenti të natyrës.

1.11. Konceptet bazë për mbrojtje, zhvillim dhe rregullim

Sipas Ligjit për Mbrojtjen e Natyrës (Nr. 03/L-233) Neni 19. paragrafi 3, Monumentet e natyrës i shpallë kuvendi i komunës në territorin e të cilës gjendet, pas marrjes paraprake të pëlqimit nga Ministria.

1.12. Organet përgjegjëse për mbrojtje

(Ligjit për Mbrojtjen e Natyrës; Nenet 77, 143 paragrafi 1)

1. Punët administrative dhe profesionale në mbrojtjen e natyrës i kryen Ministria, përveç atyre punëve të cilat me këtë ligj ose ligj tjetër ju kanë besuar organit kompetent drejtues, Institutit ose komunës.
2. Komunat në pajtim me këtë ligj, strategjinë, programin e mbrojtjes së natyrës dhe dokumentet e rregullimit hapësinor janë të detyruara që të:
   - 2.1. kujdesen për ruajtjen e larmisë biologjike dhe peizazhore për territorin e vet
   - 2.2. shpallin zonat e mbrojtura për të cilat janë kompetente
   - 2.3. sigurojnë kushtet për mbrojtjen dhe ruajtjen e zonave të mbrojtura për të cilat janë kompetente
   - 2.4. marrin pjesë në procedurën e shpalljes të zonave të mbrojtura të cilat i shpallë Qeveria ose Kuvendi
   - 2.5. marrin pjesë në hartimin e planeve të menaxhimit me zonat e mbrojtura për të cilat janë kompetente
   - 2.6. kujdesen për promovimin e mbrojtjes së natyrës dhe japin mbështetje dhe kujdesen për shoqatat, veprimtaria e të cilave është mbrojtja e natyrës
   - 2.7. përcjellin gjendjen e ruajtjes së natyrës dhe për atë Ministrisë dhe Institutit i paraqesin raport
   - 2.8. mbajnë regjistrat për shënimet të rëndësishme për mbrojtjen e natyrës

2.9. informojnë publikun për gjendjen e natyrës në territorin e vetë dhe për masat e ndërmarra për mbrojtjen dhe ruajtjen e sajë
2.10. ofrojnë ndihmë profesionale dhe ndihmë tjetër organeve të pushtetit lokal në mbrojtjen e natyrës në territorin e vetë
2.11. kryejnë dhe punë të tjera të përcaktuara me këtë ligj dhe aktet nën ligjore të nxjerra prej tij

1.12. Regjimi dhe masat e mbrojtjes

Vojsa *(Sorbus domestica L.*) në fshatin Lubizhdë e Hasit i takon kategorisë së tretë (III) sipas IUCN-së, si Monument i Natyrës. Për ruajtjen dhe përparimin e këtij monumenti të natyrës duhet respektuar këto masa mbrojtëse:

Ndalohet:

- Prerja e trungjeve, thyerja e degëve, mbledhja e gjetheve apo frutave, kositja e barit si dhe çfarëdo veprimtarie e cila ndryshon gjendjen e tanishme natyrore
- Ndezja e zjarrit në sipërfaqen e mbrojtur
- Mbjellja e bimëve me qëllim të gjelbërimit të sipërfaqes së mbrojtur
- Ndryshimi i pamjes së sipërfaqen së mbrojtur
- Grumbullimi i mbeturinave në sipërfaqen e mbrojtur
- Punimi (lëvrimi, shfrytëzimi) i tokës në sipërfaqen e mbrojtur dhe
- Aktivitetet tjera të cilat mund të shkaktojnë ndryshime ose dëmtime te monumentit

Lejohet:

- Të gjitha masat e mbrojtjes biologjike-teknike të Monumentit të Natyrës nën kushtet të cilat i përcakton Ligji për Mbrojtjen e Natyrës dhe në bazë të Projektit për sanimin e gjendjes së Monumentit të Natyrës si dhe punët teknike të cilat janë në funksion të mbrojtjes të Monumentit të Natyrës.

1.13. Arsyetimi i propozimit për kategorizim

Propozimi për marrjen nën mbrojtje ligjore të Vojsa *(Sorbus domestica L.)* në fshatin Lubizhdë e Hasit bazohet në vlerat natyrore të këtij trungu. Trungu është karakteristik për nga pamja estetike, trashësia, vjetërsia, vitaliteti dhe pozita shumë e mirë.

Duke u bazuar në faktet e lartpërmendura mund të përfundojmë se Vojsa *(Sorbus domestica L.)* i plotëson kushtet të merret nën mbrojtje ligjore si Monument Natyror me karakter botanik.

1.14. Propozimi i kategorisë

Në bazë të nenit 19. të Ligjit për Mbrojtjen e Natyrës, (Nr. 03/L-233**), Instituti Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës propozon që Monumenti i natyrës i karakterit botanik Vojsa *(Sorbus domestica L.)* të merret nën mbrojtje në kategorinë e tretë (III) si zonë e mbrojtur kryesisht për qëllime të konservimit të karakteristikave specifike natyrore.**

3. SHTOJCA

Foto 1

Foto 2

Foto 3

2.1. Dokumentacioni Grafik

2.1. 1. Harta e monumentit të natyrës

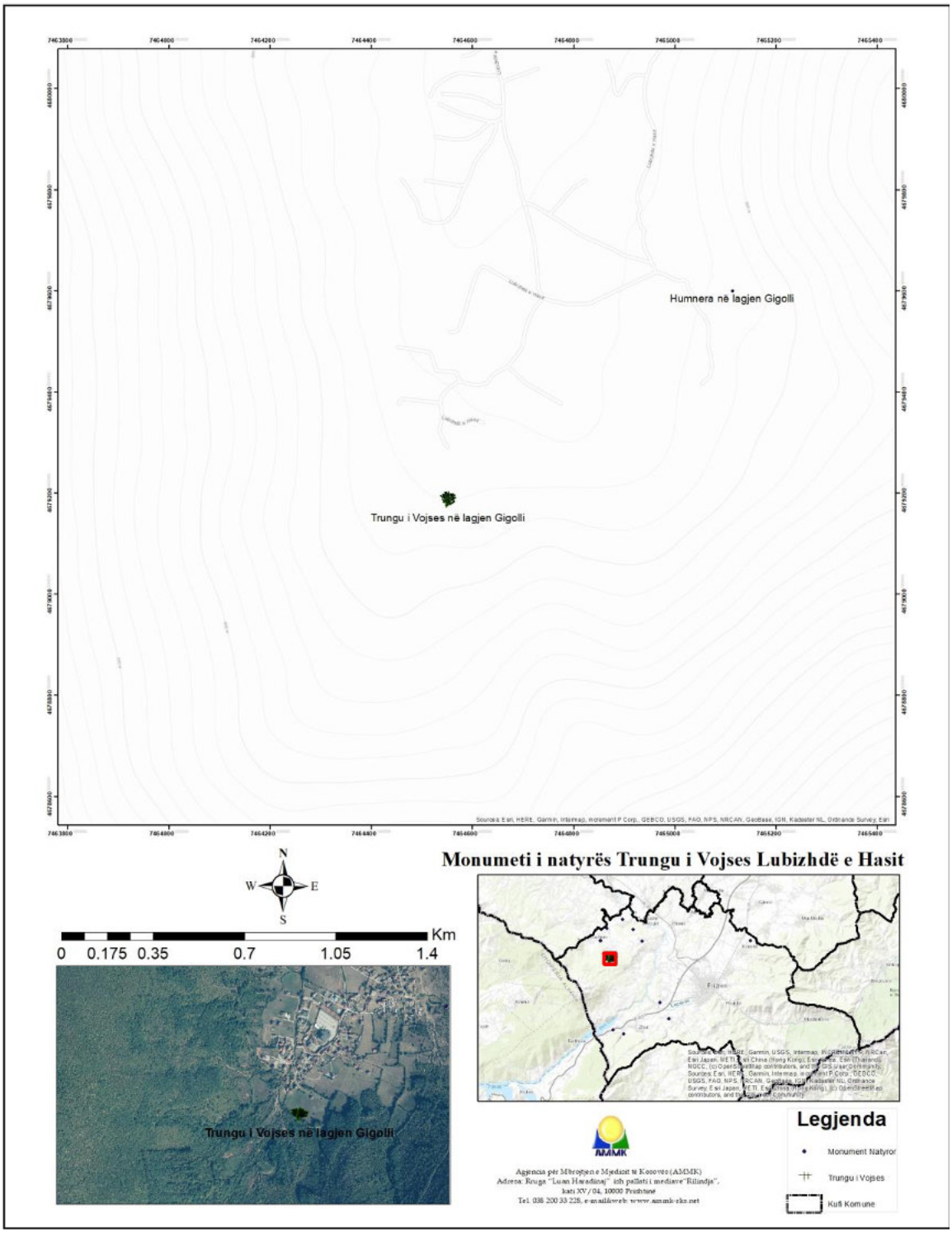

2.1.2. Ekstrakt nga fletë posedimi

Republika e Kosovës
Republika Kosova-Republic of Kosovo
Qeveria - Vlada - Government
Ministria e Mjedisit, Planifikimit Hapësinor dhe Infrastrukturës / Ministarstvo Životne Sredine, Prostornog Planiranja i Infrastrukture / Ministry of Environment, Spatial Planning and Infrastructure
AGJENCIA KADASTRALE E KOSOVËS / KATASTARSKA AGENCIJA KOSOVA / KOSOVO CADASTRAL AGENCY

CERTIFIKATË / CERTIFIKAT / CERTIFICATE

NJËSIA KADASTRALE / KATASTARSKA JEDINICA / CADASTRAL UNIT : P-71813047-01323-0

Numri i lëndës / Broj Predmet / Case Referent Number:	07-942-05/88663/
Data dhe koha e lëshimit / Datum i vreme izdavanja / Date and time of submission:	03.07.2023 - 15:39
Komuna / Opština / Municipality:	PRIZREN / PRIZREN / PRIZREN
Zona kadastrale / Katastarska Zona / Cadastral Zone:	Lubiždë E Hasit I / Ljubižda Has / Lubizhdë E Hasit I
Zyra Kadastrale Komunale / Opštinska Katastarska Kancelarija / Municipal Cadastral Office:	PRIZREN / PRIZREN / PRIZREN

A. TË DHËNAT PËR NJËSINË KADASTRALE / PODACI O KATASTARSKOJ JEDINICI / CADASTRAL UNIT DATA

Numri i njësisë kadastrale Broj katastarske jedinice Cad. Unit. No.	Lloji i njësisë Vrsta Jedinice Unit Type	Lloji i pronës Vrsta imovine Property Type	Zona U/R G/S U/R	Sipërfaqja Površina Area (m²)	Përshkrim Opis Description	Krijuar më datën Uradjeno na dan Created On	Azhuruar Ažurirano Updated
P-71813047-01323-0	PARCELË / PARCELA / PARCEL	Pronë private / Privatna Imovina / Privately owned Land		8410			

A.1 ADRESA E NJËSISË KADASTRALE / ADRESA KATASTARSKE JEDINICE /CADASTRAL UNIT ADDRESS

Vendi i quajtur Mesto zvano Called place	Kodi Postal Poštanski Kod Postal Code	Emri i rrugës Naziv ulice Street name	Krijuar më datën Uradjeno na dan Created On	Azhuruar Ažurirano Updated
ARA BABLE-ARA DIQIT				

Printuar nga / Odštampani od / Printed by: Deniz.Krasnic | P-71813047-01323-0 |

Zyrtari përgjegjës / Odgovorno lice / Official person

1 / 2

A.2 LLOJI I SHFRYTËZIMIT / VRSTA KORISCENJA / TYPE OF USE

Numri Broj Number	Lloji i shfrytëzimit të parcelës Vrsta koriscenja parcele Parcel Type Of Use	Shfrytëzimi aktual i parcelës Trenutno koriscenje parcele Parcel Current Use	Kualiteti i klasës Kvalitet klase Quality Class	Sipërfaqja (m²) Površina (m²) Area (m²)
1	Bujqësore/Poljoprivredno/Agriculture	Arat/Njive/Arable	Arë II Klasës 6/Njiva 6 Klase/6th Class Arable Land	8410

B. PRONARI/POSEDUESI - VLASNIK/DRŽALAC - OWNER/POSSESSOR

TË drejtat Prava Rights	Emri Ime Name	Nr. personal Licni broj ID. No.	Vendbanimi Prebivaliste Resident	Kodi postal Poštanski kod Postal code	Hollësitë e adresës Pojedinosti adrese Address details	Pjesa e pronës Deo imovine Share quota	Përshkrimi Opis Description	Azhuruar Ažurirano Updated
Posedim individual / Individualno Drzavino / Single possesor	**Gjibixhi Hisen (Din)**	2009861257	LUBIZHDË E HASIT I / LJUBIŽDA HAS / LUBIZHDË E HASIT I /		Lubizhdë E Hasit	1/1	aktvendim lrp nr 3923/2018 ref nr 702/2018 me 18.04.12018 bilgoip mazrikar rexh ndr 3/2018	27.07.2018

2.1.3. Kopje plani

REPUBLIKA E KOSOVËS / REPUBLIKA KOSOVA / REPUBLIC OF KOSOVO

QEVERIA E KOSOVËS / VLADA KOSOVA /GOVERNMENT OF KOSOVA

MINISTRIA E MJEDISIT, PLANIFIKIMIT HAPËSINOR DHE INFRASTRUKTURËS
MINISTARSTVO ŽIVOTNE SREDINE, PROSTORNOG PLANIRANJA I INFRASTRUKTURE
MINISTRY OF ENVIRONMENT, SPATIAL PLANNING AND INFRASTRUCTURE

AGJENCIA KADASTRALE E KOSOVËS/ KATASTARSKA AGENCIJA KOSOVA/ KOSOVA CADASTRAL AGENCY

KOPJA E PLANIT / KOPIJA PLANA / COPY PLAN

Zyra Kadastrale Komunale/ Opštinska Katastarska Kancelarija /Municipal Cadastral Office : PRIZREN
Zona Kadastrale / Katastarska Zona / Cadastral Zone: Lubizhdë e Hasit I

Njësia/Jedinica/Unit	Tipi/Vrsta/Type	Sipërfaqja/Površina/Area m²
P-71813047-01323-0	Parcelë / Parcela / Parcel	8410

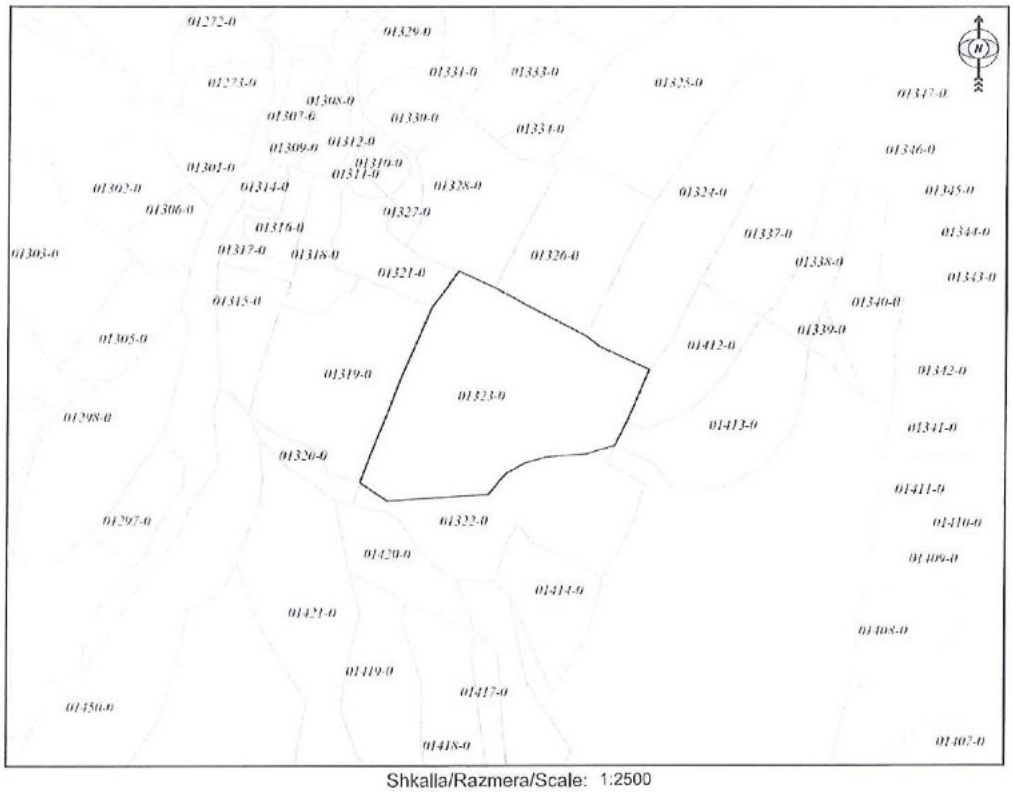

Shkalla/Razmera/Scale: 1:2500

Punoi/Obradio/Created:
Data/ Data/Date: 03.07.2023
Koha/ Vreme/ Time: 02:53:48
Nënshkrimi/Potpis/Signature:

Aprovoi/Usvojio/Aproved: Drejtori/Direktor/Director
Nënshkrimi/Potpis/Signature:

Përfundim

Kjo arsyeshmëri profesionale e hartuar nga Instituti i Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës paraqet vetëm një pjesë të punës profesionale të këtij instituticioni ne lëmin e mbrojtjes së natyrës. IKMN do të vazhdoje edhe me tutje të angazhohet në njohjen dhe evidentimin e vlerave të natyrës dhe do të marrë nën mbrojtje vlerat e veçanta natyrore, në monitorimin e vazhdueshëm të gjendjes së zonave të mbrojtura në territorin e Komunës suaj si dhe në dhënien e mendimeve profesionale në lëmin e mbrojtjes së natyrës.

IKMN–ja do të jetë gjithmonë e hapur për bashkëpunim edhe për të gjitha çështjet tjera me interes të mbrojtjes së natyrës dhe vlerave të saj.

Me kënaqësi do të pranojmë çdo sugjerim, vërejtje apo këshillë nga ana juaj lidhur me këtë elaborat duke ju sugjeruar që të merrni masa ligjore për mbrojtjen e këtyre vlerave natyrore.

Ju falënderojmë sinqerisht për bashkëpunimin e ofruar gjatë realizimit të punëve në terren dhe në sigurimin e dokumentacionit të nevojshëm.

Referencat:

- Ligji për Mbrojtjen e Natyrës, (Nr. 03/L-233)
- Dokumentacioni nga arkivi i IKMN-se
- Plani Zhvillimir Komunal për Prizrenin, komuna e Prizrenit
- Dokumentacioni nga Shërbimi Kadastral i KK Prizrenit
- Harta topografike e Kosovës 1 : 25000
- Atlas i Bimëve të Kosovës

Ministria e Mjedisit, Planifikimit Hapesinor dhe Infrastrukturës
Agjencia e Kosovës për Mbrojtjen e Mjedisit
Instituti i Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës

Rr. Luan Haradinaj, ish Rilindja, kati XIV nr. 1403/A
10 000 Prishtine, KOSOVË
Tel. 038 200 33 236
http://ammk-rks.net

Republika e Kosovës
Republika Kosova-Republic of Kosovo

Qeveria - Vlada - Government

Ministria e Mjedisit dhe Planifikimit Hapësinor
Ministarstvo Životne Sredine i Prostornog Planiranja
Ministry of Environment and Spatial Planning

AGJENCIA PËR MBROJTJEN E MJEDISIT TE KOSOVËS | KOSOVSKA AGENCIJA ZA ZAŠTITU SREDINE | KOSOVO ENVIRONMENTAL PROTECTION AGENCY

INSTITUTI I KOSOVËS PËR MBROJTJEN E NATYRËS

ELABORAT:

STUDIMI PËR ARSYESHMËRINË PROFESIONALE PËR MARRJEN NËN MBROJTJE TË VLERËS SË NATYRËS: TRUNGU I RRËNJËS *(Quercus robur)* NË FSHATIN ZYM TË HASIT TË PRIZRENIT SI MONUMENT I NATYRËS

Prishtinë,
Qershor 2023

Në përgatitjen e këtij elaborati morrën pjesë:

Udhëheqës i punëve:

Dr. sc. Sami Behrami – Udhëheqës i sektorit të zonave të mbrojtura

Hulumtimi në terren:

Dr. sc. Sami Behrami – Udhëheqës i sektorit të zonave të mbrojtura

Bsc. Shkurte Selimi – Praktikante IKMN

Bsc. Vjollca Hajredini – Praktikante IKMN

Bashkëpunëtor të jashtëm:

Muhamet Bajrami– Udhëheqës i sektorit për mjedis dhe menaxhim të mbeturinave

Galip Belallari– Bashkëpuntor profesional në sektorin e mjedisit dhe mbeturinave

Parathënie

Instituti i Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës është trashëgimtar i Entit të Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës i themeluar me vendimin mbi ndarjen e Seksionit për Mbrojtjen e Natyrës nga Enti i Kosovës për Mbrojtjen e Monumenteve të Kulturës, (GZ. 42/74) dhe ka vazhduar punën me të njëjtin emër sipas ligjit mbi Entin e Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës (GZ. 15/81).

Në vitin 1988 Kuvendi i Kosovës nxjerrë ligjin për Mbrojtjen dhe zhvillimin e vlerave natyrore dhe të vlerave të krijuara me punë të ambientit të njeriut ("GZK"39/88) ku në nenin 78 paragrafi 2 të këtij ligji është përcaktuar veprimtaria e Entit. Në bazë të këtij ligji një vit më vonë Kuvendi i Kosovës nxjerrë Ligjin për Entin e Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës dhe Mjedisit ("GZK"nr. 38/89).

Pas luftës në Kosovë, në vitin 2000 ish Enti i Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës dhe Mjedisit regjistrohet në Administratën e Përkohshme civile të OKB-se me emërtim "Instituti për Mbrojtjen e Natyrës dhe Ambientit të Kosovës".

Nga maji i vitit 2000, Instituti i Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës ka vepruar ne kuadër të Departamenti për Mbrojtjen e Mjedisit, ndërsa pas zgjedhjeve të përgjithshme (2001) dhe formimit të organeve qeverisëse të Kosovës, vepron në kuadër të Ministrisë së Mjedisit dhe Planifikimit Hapësinor (Rreg. 2001/19 dhe 2002/5).

Aktualisht IKMN, vepron në kuadër të Agjencisë së Kosovës për Mbrojtjen e Mjedisit e cila është themeluar duke u bazuar në Ligjin për Mbrojtjen e Mjedisit. (Rreg. 2003/9).

Instituti i Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës[1] në kuadër të veprimtarisë së vetë kryen punët profesionale në mbrojtjen e natyrës që kanë të bëjnë me:

- mbledhjen dhe përpunimin e shënimeve lidhur me mbrojtjen e natyrës
- monitorimin e gjendjes së larmisë biologjike dhe peizazhore dhe propozon masat për mbrojtjen e tyre

[1] Ligji për Mbrojtjen e Natyrës nr. 03/L-233

- hartimin e bazave afatgjata profesionale të mbrojtjes për llojet e bimëve, kërpudhave dhe shtazëve, tipave të vendbanimeve, ekosistemeve dhe peizazheve
- përgatitjen e bazave profesionale për mbrojtjen dhe ruajtjen e pjesëve të natyrës, përkatësisht vlerave të natyrës
- hartimin e bazave profesionale për nevojat e përcaktimit të kushteve për mbrojtjen e natyrës, menaxhimin me zonat e mbrojtura dhe shfrytëzimin e të mirave të natyrës
- kryerjen e analizave statistikore dhe unifikimin e rezultateve si dhe hartimin e raportit për gjendjen dhe mbrojtjen e natyrës
- pjesëmarrje në zbatimin e akteve ndërkombëtare në mbrojtjen e natyrës

Gjatë pranverës së vitit 2019, IKMN në kuadër të aktiviteteve të tij ka bërë njohjen dhe evidentimin e vlerave të natyrës në territorin e Komunës së Prizrenit. Në vitit 2019, IKMN i ka propozuar Kuvendit Komunal të Prizrenit iniciativën për shpalljen e vlerave të natyrës nën mbrojtje.

Gjatë periudhës Mars - Qershor 2023, IKMN ka grumbulluar të dhënat e nevojshme për hartimin e bazës profesionale për vënien në mbrojte të vlerave të natyrës në territorin e Komunës së Prizrenit.

Instituti i Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës si organ qendror për mbrojtjen e natyrës, ka përgatitur Elaboratin: **Studimi për arsyeshmërinë profesionale për marrjen në mbrojtje të vlerës së natyrës Trungut të Rrënjës *(Quercus robur)* në fshatin Zym të Hasit të Prizrenit si Monument i Natyrës.**

Përmbajtja

1. Baza profesionale dhe dokumentimi për marrjen në mbrojtje të vlerës natyrore
    - 1.1. Emërtimi i vlerës natyrore
    - 1.2. Lloji i monumentit
    - 1.3. Kategoria e mbrojtjes
    - 1.4. Klasifikimi sipas IUCN-së
    - 1.5. Pozita
    - 1.6. Kufijtë
    - 1.7. Sipërfaqja
    - 1.8. Përshkrimi i vlerës natyrore
        - 1.8.1. Karakteristikat natyrore
        - *1.8.2.* Karakteristikat biologjike të llojit *Quercus robur*
        - 1.8.3. Karakteristikat tjera
        - 1.8.4. Karakteristikat bazë të vlerës së mbrojtur natyrore
    - 1.9. Shkalla e rrezikimit
    - 1.10. Historiku i Mbrojtjes
    - 1.11. Konceptet bazë për mbrojtje, zhvillim dhe rregullim
    - 1.12. Organet përgjegjëse për mbrojtje
    - 1.13. Regjimi dhe masat mbrojtëse
    - 1.14. Arsyetimi i Propozimit për Kategorizim
    - 1.15. Propozimi i Kategorisë
2. Shtojcat
    - 2.1. Dokumentacioni grafik
        - 2.1.1. Harta e vlerës natyrore
        - 2.1.2. Ekstrakti nga fleteposedimi
        - 2.1.3. Kopja e Planit
    - 2.2. Dokumentacioni Fotografik

Referencat

1. BAZA PROFESIONALE DHE DOKUMENTIMI PËR MARRJEN NË MBROJTJE LIGJORE TË VLERËS NATYRORE

Foto 1

1.1. Emërtimi i vlerës natyrore

Trungu i rrënjës *(Quercus robur*) në fshatin Zym i Hasit të Prizrenit.

1.2. Lloji i monumentit

Monument natyror me karakter botanik.

1.3. Kategoria e mbrojtjes

Kategoria e tretë e mbrojtjes (III) – Monument i Natyrës

1. Monumenti i natyrës është pjesë ose tërësi e pjesëve të pandryshuara të natyrës së gjallë ose të vdekur i cili ka vlerë ekologjike, shkencore, estetike ose kulturo-historike dhe/ose vlera turistike.
2. Monumenti i natyrës mundet me qenë gjeologjik - paleontologjik, mineralogjik, hidrologjik, strukturë gjeologjike, sediment etj, gjeomorfologjik - shpella, humnera, muret shkëmbore, hidrologjik - burime, ujë rrjedhë, ujëvarë, liqe, botanik - ekzemplarë të rrallë ose të rëndësishëm të botës bimore për një lokalitet, lokalitet i vogël botanik ose zoologjik i rëndësishëm për vlerat e tij shkencore.

(Ligji për Mbrojtjen e Natyrës, (Nr. 03/L-233) Neni 14.

1.4. Klasifikimi sipas IUCN-së

Kategoria e tretë (III).
Monument natyror (Natural Monument/Natural Landmark)
("Korniza për klasifikimin e zonave te mbrojtura tokësore dhe detare, IUCN, 1990)

1.5. Pozita

Monumenti natyror Trungu i rrënjës *(Quercus robur)*, gjendet në qendër të fshatit afër shkollës fillore dhe kishës katolike, në pronësi shoqërore, Kuvendit të Komunës së Prizrenit dhe është në gjendje të mirë.

Sipas matjeve me GPS trungu ndodhet në koordinatat:
X = 0469060
Y = 4680203
Lartësia mbidetare = 584 l.m.d

1.6. Kufijtë

Sipërfaqja ku ndodhet Trungu i rrënjës *(Quercus robur)* në fshatin Zym të Hasit të komunës së Prizrenit, gjendet në qendër të fshatit afër shkollës fillore dhe kishës katolike, zona kadastrale Zym i Hasit, nr P-71813027-01303-0 , me sipërfaqe 4909 m^2, e regjistruar si pronësi shoqërore Kuvendit të Komunës së Prizrenit (Drejtoria për Kadastër, Gjeodezi dhe Pronësi, K. K. Prizrenit).

Si kufi për Monumentin e Natyrës – Trungut të rrënjës (Quercus robur) në fshatin Zym i Hasit të merret diametri i rrezes rreth 2.5 metra nga kërcelli i trungut në të gjitha anët (S = 500 m^2).

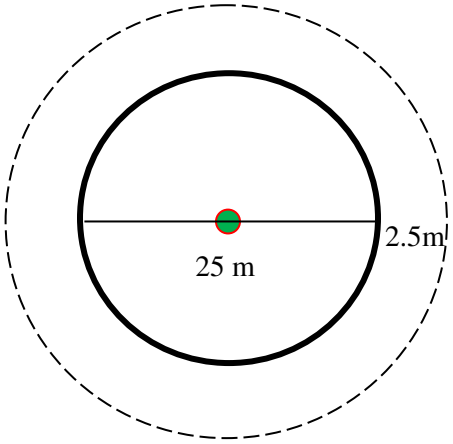

1.7. Sipërfaqja

Sipërfaqja e Monumentit natyror përfshinë hapësirën të cilën e mbulon trungu si dhe hapësirën përreth.
Propozohet për mbrojtje sipërfaqja prej 5 ari.

1.8 Përshkrimi i vlerave

1.8.1 Karakteristikat natyrore

Trungut i Rrënjes *(Quercus robur)* në fshatin Zym i Hasit ka vlera natyrore dhe shkencore. Trashësia e trungut, vjetërsia e tij, si dhe përmasat e kurorës janë vlera natyrore të këtij monumenti.

Trungut të rrenjes (*Quercus robur*) i ka këto karakteristika dendrometrike:
Lartësia e kërcellit ..... rreth 25 m
Perimetri i trungut ..... rreth 2.5 m
Diametri i kurorës..... rreth 20 m
Vjetërsia e trungut ..... mbi 250 – 350 vite

Gjendja natyrore e trungut është e mirë. Karakteristik për këtë trung është fakti se në lartësi 2m trungu ndahet në pesë degë .

1.8.2. Karakteristikat biologjike të llojit

Karakteristikat e llojit *Quercus robur*

Rrënja *(Quercus robur)* Dru gjetherënës i cili mund të rritet deri 40m, me kurorë të gjerë dhe të degëzuar. Lëvorja në fillim e lëmuar më vonë me të qara.
Gjethet të shogëta, me 5 – 7 palë vriguj, me po aq nervura kryesore dhe të ndërmjetme.
Lulet mashkull në gathë 2 – 5 cm të gjata. Lulet famër me nga 3 kreza, të kuqe të zeza, të vetmuara ose në grupe deri në 5. Frytrt me bisht të gjatë.
E përhapur në pyje fushore ndërsa në habitatet të tjera sporadike.

1.8.3. Karakteristikat tjera

Përveç vlerave natyrore trungu ka edhe vlera tjera të rëndësishme si vlera estetike, dekorative dhe turistike.
Madhësia, pamja estetike dhe dekorative e bënë këto trung objekte shumë atraktive për vizitoret.

1.8.4. Karakteristikat bazë të vlerës së mbrojtur natyrore

Trungut të rrënjës *(Quercus robur)* në fshatin Zym i Hasit është trung me vlera të rralla të këtij llojit që mund të gjendet në këtë rajon. Vjetërsia, vitaliteti dhe përmasat e kërcellit dhe kurorës e bëjnë këtë trung një monument me vlera të rralla natyrore, shkencore dhe turistike.
Duke marrë për bazë këto karakteristika ky trung propozohet për mbrojte si Monument i Natyrës me karakter botanik.

1.9. Shkalla e rrezikimit

Në afërsi të trungut nuk ka ndonjë burim të ndotjes që do të mund ta rrezikonte në mënyrë të drejtpërdrejte atë. Gjendja aktuale natyrore e trungut është e mirë, ndërsa në pjesën e kurorës së trungut nuk vërehet ndonjë degë e tharë.

1.10. Historiku i mbrojtjes

Në vitit 2019 IKMN, gjatë njohjes dhe evidentimit të vlerave natyrore në Komunën e Prizrenit ka evidentuar Trungut i Rrënjës *(Quercus robur)* në fshatin Zym i Hasit, si monument me vlera natyrore. Trungu daton qysh nga kohërat e lashta.
Gjatë periudhës Mars – Qershor 2023, IKMN ka grumbulluar të dhënat e nevojshme për hartimin e bazës profesionale për vënien nën mbrojtje të këtij monumenti të natyrës.

1.11. Konceptet bazë për mbrojtje, zhvillim dhe rregullim

Sipas Ligjit për Mbrojtjen e Natyrës (Nr. 03/L-233) Neni 19. paragrafi 3, Monumentet e natyrës i shpallë kuvendi i komunës në territorin e të cilës gjendet, pas marrjes paraprake të pëlqimit nga Ministria.

1.12. Organet përgjegjëse për mbrojtje

(Ligjit për Mbrojtjen e Natyrës; Nenet 19, 77, 143 paragrafi 1 dhe 2)

1. Punët administrative dhe profesionale në mbrojtjen e natyrës i kryen Ministria, përveç atyre punëve të cilat me këtë ligj ose ligj tjetër ju kanë besuar organit kompetent drejtues, Institutit ose komunës.
2. Komunat në pajtim me këtë ligj, strategjinë, programin e mbrojtjes së natyrës dhe dokumentet e rregullimit hapësinor janë të detyruara që të:
   - 2.1. kujdesen për ruajtjen e larmisë biologjike dhe peizazhore për territorin e vet
   - 2.2. shpallin zonat e mbrojtura për të cilat janë kompetente
   - 2.3. sigurojnë kushtet për mbrojtjen dhe ruajtjen e zonave të mbrojtura për të cilat janë kompetente
   - 2.4. marrin pjesë në procedurën e shpalljes të zonave të mbrojtura të cilat i shpallë Qeveria ose Kuvendi
   - 2.5. marrin pjesë në hartimin e planeve të menaxhimit me zonat e mbrojtura për të cilat janë kompetente
   - 2.6. kujdesen për promovimin e mbrojtjes së natyrës dhe japin mbështetje dhe kujdesen për shoqatat, veprimtaria e të cilave është mbrojtja e natyrës
   - 2.7. përcjellin gjendjen e ruajtjes së natyrës dhe për atë Ministrisë dhe Institutit i paraqesin raport
   - 2.8. mbajnë regjistrat për shënimet të rëndësishme për mbrojtjen e natyrës
   - 2.9. informojnë publikun për gjendjen e natyrës në territorin e vetë dhe për masat e ndërmarra për mbrojtjen dhe ruajtjen e sajë
   - 2.10. ofrojnë ndihmë profesionale dhe ndihmë tjetër organeve të pushtetit lokal në mbrojtjen e natyrës në territorin e vetë
   - 2.11. kryejnë dhe punë të tjera të përcaktuara me këtë ligj dhe aktet nën ligjore të nxjerra prej tij

1.12. Regjimi dhe masat e mbrojtjes

Trungu i rrënjës *(Quercus robur)* në fshatin Zym i Hasit i takon kategorisë së tretë (III) sipas IUCN-së, si Monument i Natyrës. Për ruajtjen dhe përparimin e këtij monumenti të natyrës duhet respektuar këto masa mbrojtëse:

Ndalohet:

- Prerja e trungjeve, thyerja e degëve, mbledhja e gjetheve apo frutave, kositja e barit si dhe çfarëdo veprimtarie e cila ndryshon gjendjen e tanishme natyrore
- Ndezja e zjarrit në sipërfaqen e mbrojtur
- Mbjellja e bimëve me qëllim të gjelbërimit të sipërfaqes së mbrojtur
- Ndryshimi i pamjes së sipërfaqen së mbrojtur
- Grumbullimi i mbeturinave në sipërfaqen e mbrojtur
- Punimi (lëvrimi, shfrytëzimi) i tokës në sipërfaqen e mbrojtur dhe
- Aktivitetet tjera të cilat mund të shkaktojnë ndryshime ose dëmtime te monumentit

Lejohet:

- Të gjitha masat e mbrojtjes biologjike-teknike të Monumentit të Natyrës nën kushtet të cilat i përcakton Ligji për Mbrojtjen e Natyrës dhe në bazë të Projektit për sanimin e gjendjes së Monumentit të Natyrës si dhe punët teknike të cilat janë në funksion të mbrojtjes të Monumentit të Natyrës.

1.13. Arsyetimi i propozimit për kategorizim

Propozimi për marrjen nën mbrojtje ligjore të Trungut të rrënjës *(Quercus robur)* në fshatin Zym i Hasit bazohet në vlerat natyrore të këtij trungu. Trungu është karakteristik për nga pamja estetike, trashësia, vjetërsia, vitaliteti dhe pozita shumë e mirë.

Duke u bazuar në faktet e lartpërmendura mund të përfundojmë se Trungu i rrënjës *(Quercus robur)* i plotëson kushtet të merret nën mbrojtje ligjore si Monument Natyror me karakter botanik.

1.14. Propozimi i kategorisë

Në bazë të nenit 19. të Ligjit për Mbrojtjen e Natyrës, (Nr. 03/L-233**), Instituti Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës propozon që Monumenti i natyrës i karakterit botanik Trungu i rrënjës (*Quercus robur*) të merret nën mbrojtje në kategorinë e tretë (III) si zonë e mbrojtur kryesisht për qëllime të konservimit të karakteristikave specifike natyrore.**

3. SHTOJCA

Foto 2

Foto 3

Foto 4

2.1. Dokumentacioni Grafik

2.1. 1. Harta e monumentit të natyrës

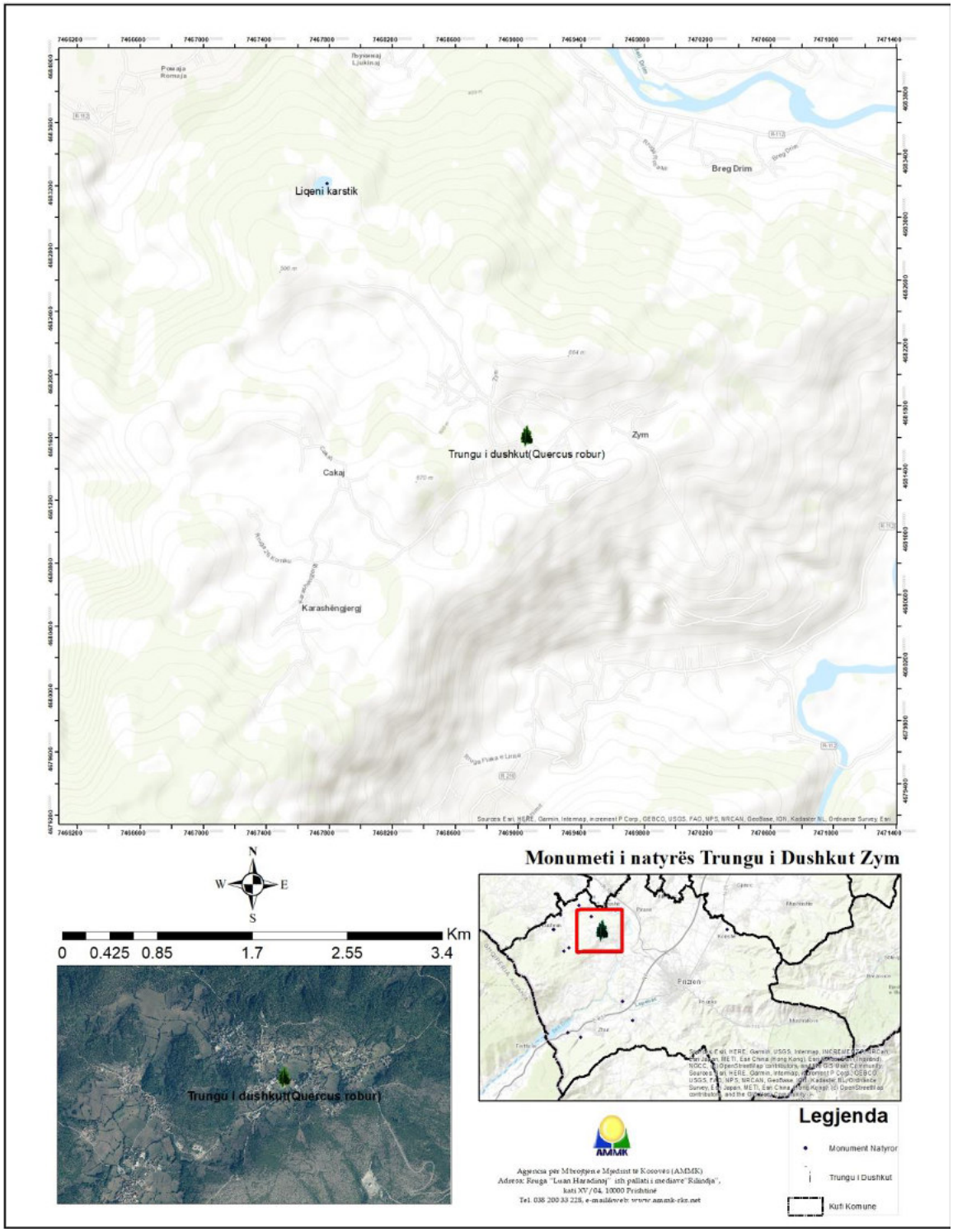

2.1.2. Kopje plani

Përfundim

Kjo arsyeshmëri profesionale e hartuar nga Instituti i Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës paraqet vetëm një pjesë të punës profesionale të këtij instituticioni ne lëmin e mbrojtjes së natyrës. IKMN do të vazhdoje edhe me tutje të angazhohet në njohjen dhe evidentimin e vlerave të natyrës dhe do të marrë nën mbrojtje vlerat e veçanta natyrore, në monitorimin e vazhdueshëm të gjendjes së zonave të mbrojtura në territorin e Komunës suaj si dhe në dhënien e mendimeve profesionale në lëmin e mbrojtjes së natyrës.

IKMN–ja do të jetë gjithmonë e hapur për bashkëpunim edhe për të gjitha çështjet tjera me interes të mbrojtjes së natyrës dhe vlerave të saj.

Me kënaqësi do të pranojmë çdo sugjerim, vërejtje apo këshillë nga ana juaj lidhur me këtë elaborat duke ju sugjeruar që të merrni masa ligjore për mbrojtjen e këtyre vlerave natyrore.

Ju falënderojmë sinqerisht për bashkëpunimin e ofruar gjatë realizimit të punëve në terren dhe në sigurimin e dokumentacionit të nevojshëm.

Referencat:

- Ligji për Mbrojtjen e Natyrës, (Nr. 03/L-233)
- Dokumentacioni nga arkivi i IKMN-së
- Plani Zhvillimir Komunal për Prizrenin, komuna e Prizrenit
- Dokumentacioni nga Shërbimi Kadastral i KK Prizrenit
- Harta topografike e Kosovës 1 : 25000
- Atlas i Bimëve të Kosovës

Ministria e Mjedisit, Planifikimit Hapësinor dhe Infrastrukturës
Agjencia e Kosovës për Mbrojtjen e Mjedisit
Instituti i Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës

Rr. Luan Haradinaj, ish Rilindja, kati XIV nr. 1403/A
10 000 Prishtine, KOSOVË
Tel. 038 200 33 236
http://ammk-rks.net

Republika e Kosovës
Republika Kosova-Republic of Kosovo

Qeveria - Vlada - Government

Ministria e Mjedisit dhe Planifikimit Hapësinor
Ministarstvo Životne Sredine i Prostornog Planiranja
Ministry of Environment and Spatial Planning

AGJENCIA PËR MBROJTJEN E MJEDISIT TE KOSOVËS	KOSOVSKA AGENCIJA ZA ZAŠTITU SREDINE	KOSOVO ENVIRONMENTAL PROTECTION AGENCY

INSTITUTI I KOSOVËS PËR MBROJTJEN E NATYRËS

ELABORAT:

STUDIMI PËR ARSYESHMËRINË PROFESIONALE PËR MARRJEN NËN MBROJTJE TË VLERËS SË NATYRËS: LIQENI KARSTIK NË FSHATIN ZYM I HASIT TE PRIZRENIT SI MONUMENT I NATYRËS

Prishtinë,
Qershor 2023

Në përgatitjen e këtij elaborati morrën pjesë:

Udhëheqës i punëve:

Dr. sc. Sami Behrami – Udhëheqës i sektorit të zonave të mbrojtura

Hulumtimi në terren:

Dr. sc. Sami Behrami – Udhëheqës i sektorit të zonave të mbrojtura

Bsc. Shkurte Selimi – Praktikante IKMN

Bsc. Vjollca Hajredini – Praktikante IKMN

Bashkëpunëtor të jashtëm:

Muhamet Bajrami– Udhëheqës i sektorit për mjedis dhe menaxhim të mbeturinave

Galip Belallari– Bashkëpuntor profesional në sektorin e mjedisit dhe mbeturinave

Parathënie

Instituti i Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës është trashëgimtar i Entit të Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës i themeluar me vendimin mbi ndarjen e Seksionit për Mbrojtjen e Natyrës nga Enti i Kosovës për Mbrojtjen e Monumenteve të Kulturës, (GZ. 42/74) dhe ka vazhduar punën me të njëjtin emër sipas ligjit mbi Entin e Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës (GZ. 15/81).

Në vitin 1988 Kuvendi i Kosovës nxjerrë ligjin për Mbrojtjen dhe zhvillimin e vlerave natyrore dhe të vlerave të krijuara me punë të ambientit të njeriut ("GZK"39/88) ku në nenin 78 paragrafi 2 të këtij ligji është përcaktuar veprimtaria e Entit. Në bazë të këtij ligji një vit më vonë Kuvendi i Kosovës nxjerrë Ligjin për Entin e Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës dhe Mjedisit ("GZK"nr. 38/89).

Pas luftës në Kosovë, në vitin 2000 ish Enti i Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës dhe Mjedisit regjistrohet në Administratën e Përkohshme civile të OKB-se me emërtim "Instituti për Mbrojtjen e Natyrës dhe Ambientit të Kosovës".

Nga maji i vitit 2000, Instituti i Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës ka vepruar ne kuadër të Departamenti për Mbrojtjen e Mjedisit, ndërsa pas zgjedhjeve të përgjithshme (2001) dhe formimit të organeve qeverisëse të Kosovës, vepron në kuadër të Ministrisë së Mjedisit dhe Planifikimit Hapësinor (Rreg. 2001/19 dhe 2002/5).

Aktualisht IKMN, vepron në kuadër të Agjencisë së Kosovës për Mbrojtjen e Mjedisit e cila është themeluar duke u bazuar në Ligjin për Mbrojtjen e Mjedisit. (Rreg. 2003/9).

Instituti i Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës[1] në kuadër të veprimtarisë së vetë kryen punët profesionale në mbrojtjen e natyrës që kanë të bëjnë me:

- mbledhjen dhe përpunimin e shënimeve lidhur me mbrojtjen e natyrës
- monitorimin e gjendjes së larmisë biologjike dhe peizazhore dhe propozon masat për mbrojtjen e tyre

[1] Ligji për Mbrojtjen e Natyrës nr. 03/L-233

- hartimin e bazave afatgjata profesionale të mbrojtjes për llojet e bimëve, kërpudhave dhe shtazëve, tipave të vendbanimeve, ekosistemeve dhe peizazheve
- përgatitjen e bazave profesionale për mbrojtjen dhe ruajtjen e pjesëve të natyrës, përkatësisht vlerave të natyrës
- hartimin e bazave profesionale për nevojat e përcaktimit të kushteve për mbrojtjen e natyrës, menaxhimin me zonat e mbrojtura dhe shfrytëzimin e të mirave të natyrës
- kryerjen e analizave statistikore dhe unifikimin e rezultateve si dhe hartimin e raportit për gjendjen dhe mbrojtjen e natyrës
- pjesëmarrje në zbatimin e akteve ndërkombëtare në mbrojtjen e natyrës

Gjatë pranverës së vitit 2019, IKMN në kuadër të aktiviteteve të tij ka bërë njohjen dhe evidentimin e vlerave të natyrës në territorin e Komunës së Prizrenit. Në vitin 2019, IKMN i ka propozuar Kuvendit Komunal të Prizrenit iniciativën për shpalljen e vlerave të natyrës nën mbrojtje.

Gjatë periudhës Mars - Qershor 2023, IKMN ka grumbulluar të dhënat e nevojshme për hartimin e bazës profesionale për vënien në mbrojte të vlerave të natyrës në territorin e Komunës së Prizrenit.

Instituti i Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës si organ qendror për mbrojtjen e natyrës, ka përgatitur Elaboratin: **Studimi për arsyeshmërinë profesionale për marrjen në mbrojtje të vlerës së natyrës Liqeni karstik në fshatin Zym i Hasit të Prizrenit si Monument i Natyrës.**

Përmbajtja

1. Baza profesionale dhe dokumentimi për marrjen në mbrojtje të vlerës natyrore
    - 1.1. Emërtimi i vlerës natyrore
    - 1.2. Lloji i monumentit
    - 1.3. Kategoria e mbrojtjes
    - 1.4. Klasifikimi sipas IUCN-së
    - 1.5. Pozita
    - 1.6. Kufijtë
    - 1.7. Sipërfaqja
    - 1.8. Përshkrimi i vlerës natyrore
        - 1.8.1. Karakteristikat natyrore
        - 1.8.2. Karakteristikat tjera
        - 1.8.3. Karakteristikat bazë të vlerës së mbrojtur natyrore
    - 1.9. Shkalla e rrezikimit
    - 1.10. Historiku i Mbrojtjes
    - 1.11. Konceptet bazë për mbrojtje, zhvillim dhe rregullim
    - 1.12. Organet përgjegjëse për mbrojtje
    - 1.13. Regjimi dhe masat mbrojtëse
    - 1.14. Arsyetimi i Propozimit për Kategorizim
    - 1.15. Propozimi i Kategorisë
2. Shtojcat
    - 2.1. Dokumentacioni grafik
        - 2.1.1. Harta e vlerës natyrore
        - 2.1.2. Ekstrakti nga fleteposedimi
        - 2.1.3. Kopja e Planit
    - 2.2. Dokumentacioni Fotografik

Referencat

1. BAZA PROFESIONALE DHE DOKUMENTIMI PËR MARRJEN NË MBROJTJE LIGJORE TË VLERËS NATYRORE

Foto 1

1.1. Emërtimi i vlerës natyrore

Liqeni karstik në fshatin Zym i Hasit të Prizrenit

1.2. Lloji i monumentit

Monument natyror me karakter hidrologjik.

1.3. Kategoria e mbrojtjes

Kategoria e tretë e mbrojtjes (III) – Monument i Natyrës

1. Monumenti i natyrës është pjesë ose tërësi e pjesëve të pandryshuara të natyrës së gjallë ose të vdekur i cili ka vlerë ekologjike, shkencore, estetike ose kulturo-historike dhe/ose vlera turistike.
2. Monumenti i natyrës mundet me qenë gjeologjik - paleontologjik, mineralogjik, hidrologjik, strukturë gjeologjike, sediment etj, gjeomorfologjik - shpella, humnera, muret shkëmbore, hidrologjik - burime, ujë rrjedhë, ujëvarë, liqe, botanik - ekzemplarë të rrallë ose të rëndësishëm të botës bimore për një lokalitet, lokalitet i vogël botanik ose zoologjik i rëndësishëm për vlerat e tij shkencore.

(Ligji për Mbrojtjen e Natyrës, (Nr. 03/L-233) Neni 14.

1.4. Klasifikimi sipas IUCN-së

Kategoria e tretë (III).
Monument natyror (Natural Monument/Natural Landmark)
("Korniza për klasifikimin e zonave te mbrojtura tokësore dhe detare, IUCN, 1990)

1.5. Pozita

Monumenti natyror Liqeni karstik në fshatin Zym i Hasit, gjendet në mes të fshatit Zym dhe Lukije, në pronësi shoqërore e regjistruar si Berishaj-Liqeni, në Komunën e Prizrenit.

Sipas matjeve me GPS burimi ndodhet në koordinatat:
X = 0467793
Y = 4681809
Lartësia mbidetare = 518 l.m.d

1.6. Kufijtë

Sipërfaqja ku ndodhet Liqeni karstik në fshatin Zym i Hasit, gjendet në mes të fshatit Zym dhe Lukije, zona kadastrale Prizren, nr. P-71813027-00379-0, me sipërfaqe 13363 m^2, e regjistruar si pronë shoqërore (Drejtoria për Kadastër, Gjeodezi dhe Pronë, K. K. Prizren).

Si kufi për Monumentin e Natyrës – Liqeni karstik në fshatin Zym të merret brenda kufirit të parcelave kadastrale me siperfaqe të pergjishem prej S = 1 ha e 30 ari.

1.7. Sipërfaqja

Sipërfaqja e Monumentit natyror përfshinë hapësirën të cilën e mbulojnë dhe hapësirën përreth.
Propozohet për mbrojtje sipërfaqja prej S = 1 ha e 30 ari

1.8 Përshkrimi i vlerave

1.8.1 Karakteristikat natyrore

Liqeni karstik në Zym është formuar në një gropë (hurdhë) karstike me formë harkore. Origjina e tij lidhet me mbylljen natyrore të kanaleve nëntokësore, të cilat më parë mundësonin depërtimin e ujërave sipërfaqësore në brendësi të masivit gëlqeror. Si rezultat i këtij procesi gjeomorfologjik është krijuar liqeni karstik që ekziston sot.
Liqeni ka një diametër mesatar rreth **90 m**, një sipërfaqe prej afërsisht **11 000 m²** dhe thellësi maksimale deri në **2 m**. Nga reshjet atmosferike dhe burimet sezonale, dimensionet e tij ndryshojnë gjatë vitit. Në periudhën e

dimrit, kur niveli i ujit është më i lartë, sipërfaqja mund të arrijë deri në **15 000 m²**.
Ky liqe përfaqëson një habitat me rëndësi për biodiversitetin lokal. Në të kaluarën ai ka qenë i njohur edhe për praninë e peshqve, ndërsa sot shërben si habitat për organizma të ndryshëm ujorë, si bretkosat, insektet ujore dhe një larmi algash e bimësh ujore të cilat kontribuojnë në funksionimin ekologjik të këtij ekosistemi.

Gjendja natyrore e liqenit karstik është relativisht e mirë.

1.8.2. Karakteristikat tjera

Përveç vlerave natyrore Liqeni Karstik ka edhe vlera tjera të rëndësishme si vlera hidrologjike, gjeomorfologjike, peizazhore, turistike etj.

1.8.3. Karakteristikat bazë të vlerës së mbrojtur natyrore

Liqeni Karstik është monument me vlera të rralla të këtij llojit që mund të gjendet në këtë rajon me vlera shkencore, shëruese, turistike etj.
Duke marrë për bazë këto karakteristika Liqeni Karstik në Zym propozohet për mbrojte si Monument i Natyrës me karakter hidrologjik.

1.9. Shkalla e rrezikimit

Në afërsi të liqenit karstik nuk ka ndonjë burim të ndotjes që do të mund ta rrezikonte në mënyrë të drejtpërdrejte atë. Gjendja aktuale natyrore e liqenit nuk është e mirë për shkak te intervenimeve te ndryshme në vet liqen.

1.10. Historiku i mbrojtjes

Në vitit 2019 IKMN, gjatë njohjes dhe evidentimit të vlerave natyrore në Komunën e Prizrenit ka evidentuar Liqenin karstik në fshatin Zym i Hasit të Prizrenit, si monument me vlera të rralla natyrore.
Në vitin 2019 IKMN i ka propozuar Kuvendit Komunal të Prizrenit marrjen në mbrojte të këtij Liqeni (Iniciativë për shpalljen e vlerave të natyrës nën mbrojtje).
Gjatë periudhës Mars - Qershor 2023, IKMN ka grumbulluar të dhënat e nevojshme për hartimin e bazës profesionale për vënien nën mbrojtje të këtij monumenti të natyrës.

1.11. Konceptet bazë për mbrojtje, zhvillim dhe rregullim

Sipas Ligjit për Mbrojtjen e Natyrës (Nr. 03/L-233) Neni 19. paragrafi 3, Monumentet e natyrës i shpallë kuvendi i komunës në territorin e të cilës gjendet, pas marrjes paraprake të pëlqimit nga Ministria.

1.12. Organet përgjegjëse për mbrojtje

(Ligji për Mbrojtjen e Natyrës; Nenet 19, 77, 143 paragrafi 1)

1. Punët administrative dhe profesionale në mbrojtjen e natyrës i kryen Ministria, përveç atyre punëve të cilat me këtë ligj ose ligj tjetër ju kanë besuar organit kompetent drejtues, Institutit ose komunës.
2. Komunat në pajtim me këtë ligj, strategjinë, programin e mbrojtjes së natyrës dhe dokumentet e rregullimit hapësinor janë të detyruara që të:
   - 2.1. kujdesen për ruajtjen e larmisë biologjike dhe peizazhore për territorin e vet
   - 2.2. shpallin zonat e mbrojtura për të cilat janë kompetente
   - 2.3. sigurojnë kushtet për mbrojtjen dhe ruajtjen e zonave të mbrojtura për të cilat janë kompetente
   - 2.4. marrin pjesë në procedurën e shpalljes të zonave të mbrojtura të cilat i shpallë Qeveria ose Kuvendi

2.5. marrin pjesë në hartimin e planeve të menaxhimit me zonat e mbrojtura për të cilat janë kompetente
2.6. kujdesen për promovimin e mbrojtjes së natyrës dhe japin mbështetje dhe kujdesen për shoqatat, veprimtaria e të cilave është mbrojtja e natyrës
2.7. përcjellin gjendjen e ruajtjes së natyrës dhe për atë Ministrisë dhe Institutit i paraqesin raport
2.8. mbajnë regjistrat për shënimet të rëndësishme për mbrojtjen e natyrës
2.9. informojnë publikun për gjendjen e natyrës në territorin e vetë dhe për masat e ndërmarra për mbrojtjen dhe ruajtjen e sajë
2.10. ofrojnë ndihmë profesionale dhe ndihmë tjetër organeve të pushtetit lokal në mbrojtjen e natyrës në territorin e vetë
2.11. kryejnë dhe punë të tjera të përcaktuara me këtë ligj dhe aktet nën ligjore të nxjerra prej tij

1.12. Regjimi dhe masat e mbrojtjes

Liqeni karstik ne fshatin Zym i Hasit në Prizren i takon kategorisë së tretë (III) sipas IUCN-së, si Monument i Natyrës. Për ruajtjen dhe përparimin e këtij monumenti të natyrës duhet respektuar këto masa mbrojtëse:

Ndalohet:

- Ndryshimi i pamjes së sipërfaqen së mbrojtur
- Grumbullimi i mbeturinave në sipërfaqen e mbrojtur dhe
- Aktivitetet tjera të cilat mund të shkaktojnë ndryshime ose dëmtime te monumentit

Lejohet:

- Të gjitha masat e mbrojtjes biologjike-teknike të Monumentit të Natyrës nën kushtet të cilat i përcakton Ligji për Mbrojtjen e Natyrës dhe në bazë të Projektit për sanimin e gjendjes së Monumentit të Natyrës si dhe punët teknike të cilat janë në funksion të mbrojtjes të Monumentit të Natyrës.

1.13. Arsyetimi i propozimit për kategorizim

Propozimi për marrjen nën mbrojtje ligjore të Liqenit Karstik i Zymit te Hasit në Prizren bazohet në vlerat natyrore të këtij liqeni.
Duke u bazuar në faktet e lartpërmendura mund të përfundojmë se Liqeni karstik i Zymit plotëson kushtet të merret nën mbrojtje ligjore si Monument Natyror me karakter hidrologjik.

1.14. Propozimi i kategorisë

Në bazë të nenit 19. të Ligjit për Mbrojtjen e Natyrës, (Nr. 03/L-233), **Instituti Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës propozon që Monumenti i natyrës i karakterit hidrologjik Liqeni karstik i Zymit të merret nën mbrojtje në kategorinë e tretë (III) si zonë e mbrojtur kryesisht për qëllime të konservimit të karakteristikave specifike natyrore.**

3. SHTOJCA

Foto 2

Foto 3

2.1. Dokumentacioni Grafik

2.1. 1. Harta e monumentit të natyrës

1. 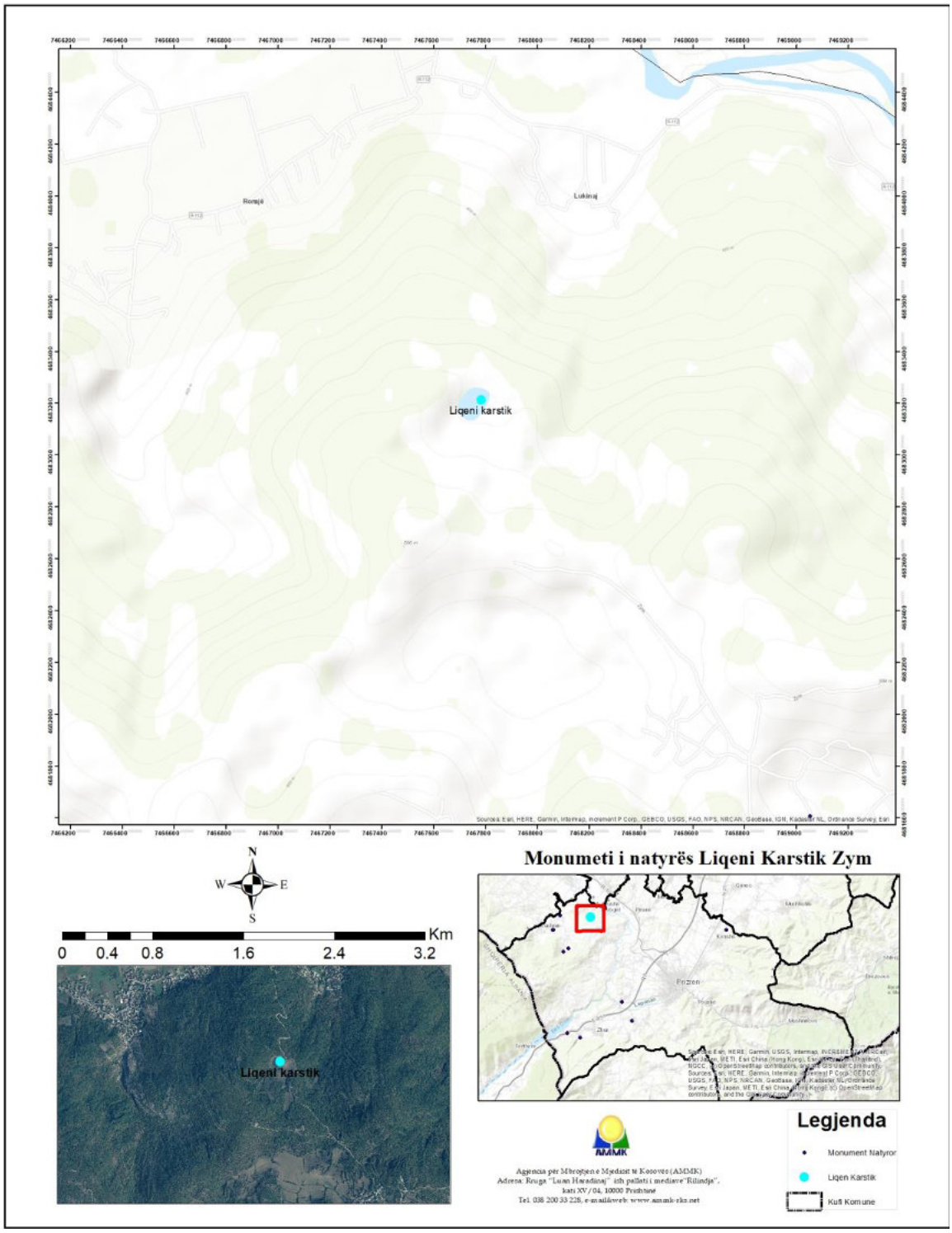

2.1.2. Ekstrakt nga fletë posedimi

Republika e Kosovës
Republika Kosova-Republic of Kosovo
Qeveria - Vlada - Government
Ministria e Mjedisit, Planifikimit Hapësinor dhe Infrastrukturës / Ministarstvo Životne Sredine, Prostornog Planiranja i Infrastrukture / Ministry of Environment, Spatial Planning and Infrastructure
AGJENCIA KADASTRALE E KOSOVËS / KATASTARSKA AGENCIJA KOSOVA / KOSOVO CADASTRAL AGENCY

CERTIFIKATË / CERTIFIKAT / CERTIFICATE

NJËSIA KADASTRALE / KATASTARSKA JEDINICA / CADASTRAL UNIT : P-71813027-00379-0

Numri i lëndës / Broj Predmet / Case Referent Number:	07-942-05/88663/
Data dhe koha e lëshimit / Datum i vreme izdavanja / Date and time of submission:	03.07.2023 - 15:41
Komuna / Opština / Municipality:	PRIZREN / PRIZREN / PRIZREN
Zona kadastrale / Katastarska Zona / Cadastral Zone:	Zym / Zjum / Zym
Zyra Kadastrale Komunale / Opštinska Katastarska Kancelarija / Municipal Cadastral Office:	PRIZREN / PRIZREN / PRIZREN

A. TË DHËNAT PËR NJËSINË KADASTRALE / PODACI O KATASTARSKOJ JEDINICI / CADASTRAL UNIT DATA

Numri i njësisë kadastrale Broj katastarske jedinice Cad. Unit. No.	Lloji i njësisë Vrsta Jedinice Unit Type	Lloji i pronës Vrsta imovine Property Type	Zona U/R G/S U/R	Sipërfaqja Površina Area (m²)	Përshkrim Opis Description	Krijuar më datën Uradjeno na dan Created On	Azhuruar Ažurirano Updated
P-71813027-00379-0	PARCELË / PARCELA / PARCEL	Pronë shoqërore / Društvena imovina / Socially owned Land		13363			

A.1 ADRESA E NJËSISË KADASTRALE / ADRESA KATASTARSKE JEDINICE /CADASTRAL UNIT ADDRESS

Vendi i quajtur Mesto zvano Called place	Kodi Postal Poštanski Kod Postal Code	Emri i rrugës Nazív ulice Street name	Krijuar më datën Uradjeno na dan Created On	Azhuruar Ažurirano Updated
BERISHA-LIQENI				

Printuar nga / Odštampani od / Printed by: Deniz.Krasnic | P-71813027-00379-0 |

Zyrtari përgjegjës / Odgovorno lice / Official person

1 / 2

A.2 LLOJI I SHFRYTËZIMIT / VRSTA KORISCENJA / TYPE OF USE

Numri Broj Number	Lloji i shfrytëzimit të parcelës Vrsta korisćenja parcele Parcel Type Of Use	Shfrytëzimi aktual i parcelës Trenutno korisćenje parcele Parcel Current Use	Kualiteti i klasës Kvalitet klase Quality Class	Sipërfaqja (m²) Površina (m²) Area (m²)
1	Rajon Ujor/Vodeni Region/Water	Liqeni/Jezero/lake		13363

B. PRONARI/POSEDUESI - VLASNIK/DRŽALAC - OWNER/POSSESSOR

Të drejtat Prava Rights	Emri Ime Name	Nr. personal Licni broj ID. No.	Vendbanimi Prebivaliste Resident	Kodi postal Poštanski kod Postal code	Hollësitë e adresës Pojedinosti adrese Address details	Pjesa e pronës Deo imovine Share quota	Përshkrimi Opis Description	Azhuruar Azurirano Updated
Posedim individual / Individualna Državina / Single possession	PASURIA SHOQRORE - UJRAT	KCID1807235	ZYM / ZJUM / ZYM /			1/1		

2.1.4. Kopje plani

REPUBLIKA E KOSOVËS / REPUBLIKA KOSOVA / REPUBLIC OF KOSOVO

QEVERIA E KOSOVËS / VLADA KOSOVA /GOVERNMENT OF KOSOVA

MINISTRIA E MJEDISIT, PLANIFIKIMIT HAPËSINOR DHE INFRASTRUKTURËS
MINISTARSTVO ŽIVOTNE SREDINE, PROSTORNOG PLANIRANJA I INFRASTRUKTURE
MINISTRY OF ENVIRONMENT, SPATIAL PLANNING AND INFRASTRUCTURE

AGJENCIA KADASTRALE E KOSOVËS/ KATASTARSKA AGENCIJA KOSOVA/ KOSOVA CADASTRAL AGENCY

KOPJA E PLANIT / KOPIJA PLANA / COPY PLAN

Zyra Kadastrale Komunale/ Opštinska Katastarska Kancelarija /Municipal Cadastral Office : PRIZREN
Zona Kadastrale / Katastarska Zona / Cadastral Zone: Zym

Njësia/Jedinica/Unit	Tipi/Vrsta/Type	Sipërfaqja/Površina/Area m²
P-71813027-00379-0	Parcelë / Parcela / Parcel	13363

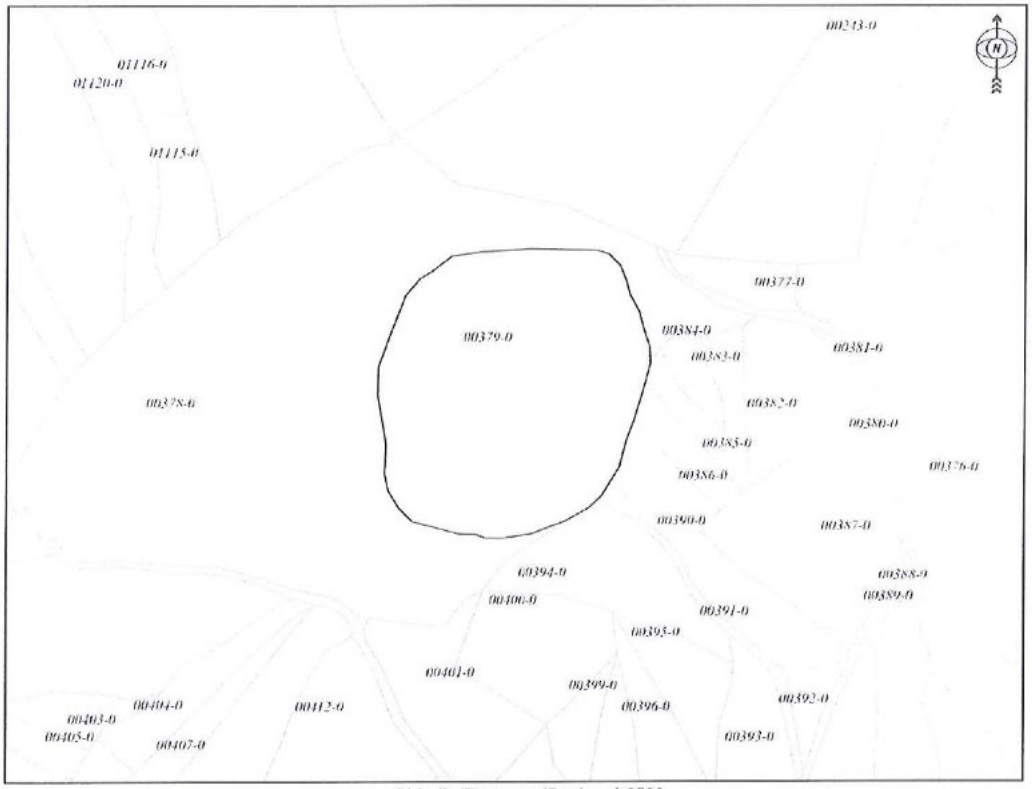

Shkalla/Razmera/Scale: 1:2500

Punoi/Obradio/Created:
Data/ Data/Date: 07.07.2023
Koha/ Vreme/ Time: 11:14:57
Nënshkrimi/Potpis/Signature:
Shënim/Beleška/Note:

Aprovoi/Usvojio/Aproved/ Drejtori/Direktor/Director
Nënshkrimi/Potpis/Signature:

Përfundim

Kjo arsyeshmëri profesionale e hartuar nga Instituti i Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës paraqet vetëm një pjesë të punës profesionale të këtij instituticioni ne lëmin e mbrojtjes së natyrës. IKMN do të vazhdoje edhe me tutje të angazhohet në njohjen dhe evidentimin e vlerave të natyrës dhe do të marrë nën mbrojtje vlerat e veçanta natyrore, në monitorimin e vazhdueshëm të gjendjes së zonave të mbrojtura në territorin e Komunës suaj si dhe në dhënien e mendimeve profesionale në lëmin e mbrojtjes së natyrës.

IKMN–ja do të jetë gjithmonë e hapur për bashkëpunim edhe për të gjitha çështjet tjera me interes të mbrojtjes së natyrës dhe vlerave të saj.

Me kënaqësi do të pranojmë çdo sugjerim, vërejtje apo këshillë nga ana juaj lidhur me këtë elaborat duke ju sugjeruar që të merrni masa ligjore për mbrojtjen e këtyre vlerave natyrore.

Ju falënderojmë sinqerisht për bashkëpunimin e ofruar gjatë realizimit të punëve në terren dhe në sigurimin e dokumentacionit të nevojshëm.

Referencat:

- Ligji për Mbrojtjen e Natyrës, (Nr. 03/L-233)
- Dokumentacioni nga arkivi i IKMN-se
- Plani Zhvillimir Komunal për Prizrenin, komuna e Prizrenit
- Dokumentacioni nga Shërbimi Kadastral i KK Prizrenit
- Harta topografike e Kosovës 1 : 25000
- Atlas i Bimëve të Kosovës

Ministria e Mjedisit, Planifikimit Hapësinor dhe Infrastrukturës
Agjencia e Kosovës për Mbrojtjen e Mjedisit
Instituti i Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës

Rr. Luan Haradinaj, ish Rilindja, kati XIV nr. 1403/A
10 000 Prishtine, KOSOVË
Tel. 038 200 33 236
http://ammk-rks.net

Republika e Kosovës
Republika Kosova-Republic of Kosovo

Qeveria - Vlada - Government

Ministria e Mjedisit dhe Planifikimit Hapësinor
Ministarstvo Životne Sredine i Prostornog Planiranja
Ministry of Environment and Spatial Planning

AGJENCIA PËR MBROJTJEN E MJEDISIT TE KOSOVËS	KOSOVSKA AGENCIJA ZA ZAŠTITU SREDINE	KOSOVO ENVIRONMENTAL PROTECTION AGENCY

INSTITUTI I KOSOVËS PËR MBROJTJEN E NATYRËS

ELABORAT:

STUDIMI PËR ARSYESHMËRINË PROFESIONALE PËR MARRJEN NËN MBROJTJE TË VLERËS SË NATYRËS: SHPELLA NË ZYM TË PRIZRENIT SI MONUMENT I NATYRËS

Prishtinë,
Qershor 2023

Në përgatitjen e këtij elaborati morrën pjesë:

Udhëheqës i punëve:

Dr. sc. Sami Behrami – Udhëheqës i sektorit të zonave të mbrojtura

Hulumtimi në terren:

Dr. sc. Sami Behrami – Udhëheqës i sektorit të zonave të mbrojtura

Bsc. Shkurte Selimi – Praktikante IKMN

Bsc. Vjollca Hajredini – Praktikante IKMN

Bashkëpunëtor të jashtëm:

Muhamet Bajrami– Udhëheqës i sektorit për mjedis dhe menaxhim të mbeturinave

Galip Belallari– Bashkëpuntor profesional në sektorin e mjedisit dhe mbeturinave

Parathënie

Instituti i Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës është trashëgimtar i Entit të Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës i themeluar me vendimin mbi ndarjen e Seksionit për Mbrojtjen e Natyrës nga Enti i Kosovës për Mbrojtjen e Monumenteve të Kulturës, (GZ. 42/74) dhe ka vazhduar punën me të njëjtin emër sipas ligjit mbi Entin e Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës (GZ. 15/81).

Në vitin 1988 Kuvendi i Kosovës nxjerrë ligjin për Mbrojtjen dhe zhvillimin e vlerave natyrore dhe të vlerave të krijuara me punë të ambientit të njeriut ("GZK"39/88) ku në nenin 78 paragrafi 2 të këtij ligji është përcaktuar veprimtaria e Entit. Në bazë të këtij ligji një vit më vonë Kuvendi i Kosovës nxjerrë Ligjin për Entin e Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës dhe Mjedisit ("GZK"nr. 38/89).

Pas luftës në Kosovë, në vitin 2000 ish Enti i Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës dhe Mjedisit regjistrohet në Administratën e Përkohshme civile të OKB-se me emërtim "Instituti për Mbrojtjen e Natyrës dhe Ambientit të Kosovës".

Nga maji i vitit 2000, Instituti i Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës ka vepruar ne kuadër të Departamenti për Mbrojtjen e Mjedisit, ndërsa pas zgjedhjeve të përgjithshme (2001) dhe formimit të organeve qeverisëse të Kosovës, vepron në kuadër të Ministrisë së Mjedisit dhe Planifikimit Hapësinor (Rreg. 2001/19 dhe 2002/5).

Aktualisht IKMN, vepron në kuadër të Agjencisë së Kosovës për Mbrojtjen e Mjedisit e cila është themeluar duke u bazuar në Ligjin për Mbrojtjen e Mjedisit. (Rreg. 2003/9).

Instituti i Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës[1] në kuadër të veprimtarisë së vetë kryen punët profesionale në mbrojtjen e natyrës që kanë të bëjnë me:

- mbledhjen dhe përpunimin e shënimeve lidhur me mbrojtjen e natyrës
- monitorimin e gjendjes së larmisë biologjike dhe peizazhore dhe propozon masat për mbrojtjen e tyre

[1] Ligji për Mbrojtjen e Natyrës nr. 03/L-233

- hartimin e bazave afatgjata profesionale të mbrojtjes për llojet e bimëve, kërpudhave dhe shtazëve, tipave të vendbanimeve, ekosistemeve dhe peizazheve
- përgatitjen e bazave profesionale për mbrojtjen dhe ruajtjen e pjesëve të natyrës, përkatësisht vlerave të natyrës
- hartimin e bazave profesionale për nevojat e përcaktimit të kushteve për mbrojtjen e natyrës, menaxhimin me zonat e mbrojtura dhe shfrytëzimin e të mirave të natyrës
- kryerjen e analizave statistikore dhe unifikimin e rezultateve si dhe hartimin e raportit për gjendjen dhe mbrojtjen e natyrës
- pjesëmarrje në zbatimin e akteve ndërkombëtare në mbrojtjen e natyrës

Gjatë pranverës së vitit 2019, IKMN në kuadër të aktiviteteve të tij ka bërë njohjen dhe evidentimin e vlerave të natyrës në territorin e Komunës së Prizrenit. Në vitit 2019, IKMN i ka propozuar Kuvendit Komunal të Prizrenit iniciativën për shpalljen e vlerave të natyrës nën mbrojtje.

Gjatë periudhës Mars - Qershor 2023, IKMN ka grumbulluar të dhënat e nevojshme për hartimin e bazës profesionale për vënien në mbrojte të vlerave të natyrës në territorin e Komunës së Prizrenit.

Instituti i Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës si organ qendror për mbrojtjen e natyrës, ka përgatitur Elaboratin: **Studimi për arsyeshmërinë profesionale për marrjen në mbrojtje të vlerës së natyrës Shpella në fshatin Zym të Prizrenit si Monument i Natyrës.**

Përmbajtja

1. Baza profesionale dhe dokumentimi për marrjen në mbrojtje të vlerës natyrore
    - 1.1. Emërtimi i vlerës natyrore
    - 1.2. Lloji i monumentit
    - 1.3. Kategoria e mbrojtjes
    - 1.4. Klasifikimi sipas IUCN-së
    - 1.5. Pozita
    - 1.6. Kufijtë
    - 1.7. Sipërfaqja
    - 1.8. Përshkrimi i vlerës natyrore
        - 1.8.1. Karakteristikat natyrore
        - 1.8.2. Karakteristikat tjera
        - 1.8.3. Karakteristikat bazë të vlerës së mbrojtur natyrore
    - 1.9. Shkalla e rrezikimit
    - 1.10. Historiku i Mbrojtjes
    - 1.11. Konceptet bazë për mbrojtje, zhvillim dhe rregullim
    - 1.12. Organet përgjegjëse për mbrojtje
    - 1.13. Regjimi dhe masat mbrojtëse
    - 1.14. Arsyetimi i Propozimit për Kategorizim
    - 1.15. Propozimi i Kategorisë
2. Shtojcat
    - 2.1. Dokumentacioni grafik
        - 2.1.1. Harta e vlerës natyrore
        - 2.1.2. Dokumentacioni Fotografik

Referencat

1. BAZA PROFESIONALE DHE DOKUMENTIMI PËR MARRJEN NË MBROJTJE LIGJORE TË VLERËS NATYRORE

Foto 1

1.1. Emërtimi i vlerës natyrore

Shpella në fshatin Zym të Prizrenit.

1.2. Lloji i monumentit

Monument natyror me karakter speleologjik.

1.3. Kategoria e mbrojtjes

Kategoria e tretë e mbrojtjes (III) – Monument i Natyrës

1. Monumenti i natyrës është pjesë ose tërësi e pjesëve të pandryshuara të natyrës së gjallë ose të vdekur i cili ka vlerë ekologjike, shkencore, estetike ose kulturo-historike dhe/ose vlera turistike.
2. Monumenti i natyrës mundet me qenë gjeologjik - paleontologjik, mineralogjik, hidrologjik, strukturë gjeologjike, sediment etj, gjeomorfologjik - shpella, humnera, muret shkëmbore, hidrologjik - burime, ujë rrjedhë, ujëvarë, liqe, botanik - ekzemplarë të rrallë ose të rëndësishëm të botës bimore për një lokalitet, lokalitet i vogël botanik ose zoologjik i rëndësishëm për vlerat e tij shkencore.

(Ligji për Mbrojtjen e Natyrës, (Nr. 03/L-233) Neni 14.

1.4. Klasifikimi sipas IUCN-së

Kategoria e tretë (III).
Monument natyror (Natural Monument/Natural Landmark)
("Korniza për klasifikimin e zonave te mbrojtura tokësore dhe detare, IUCN, 1990)

1.5. Pozita

Monumenti natyror Shpella gjendet në fshatin Zym në pronësi privat dhe është në gjendje të mirë, por që kërkon monitorim të vazhdueshem.

Sipas matjeve me GPS shpella I ndodhet në koordinatat:
X = 04766557
Y = 4680505
Lartësia mbidetare = 690 l.m.d

1.6. Kufijtë

Sipërfaqja ku ndodhen Shpella në fshatin Zym shtrihen në parcelën nr. P- 71813047-01474-0 zona kadastrale Lubizhdë e Hasit, me sipërfaqe 13165270 m^2 ,e regjistruar si pronë shoqërore (Drejtoria për Kadastër, Gjeodezi dhe Pronë, K. K. Prizren). Monumenti natyror Shpella e Zymit, objekti speleologjik është i lokalizuar në vendin e quajtur Shilur – Karashëngjergj. Zona kodrinore në të cilën është lokalizuar objekti njihet me emrin Buka e Gatë

Si kufi për Monumentin e Natyrës – Shpella të merret një pjesë e parcelës kadastrale.

1.7. Sipërfaqja

Sipërfaqja e Monumentit natyror përfshinë hapësirën të cilën e mbulojnë hapësirën përreth, si para zonë mbrojtëse (Zonë buferike).
Propozohet për mbrojtje sipërfaqja prej S = 50 ari

1.8 Përshkrimi i vlerave

1.8.1 Karakteristikat natyrore

Monumenti natyror Shpella e Zymit, objekti speleologjik është i lokalizuar në vendin e quajtur Shilur – Karashëngjergj. Zona kodrinore në të cilën është lokalizuar objekti njihet me emrin Buka e Gatë e cila është terren

qëlqeror. Shpella është e zbuluar në vitet e ’80 të shekullit të kaluar por përveq banorëve vendas objekti nuk ishte i njohur nga opinioni i gjerë.

Përshkrimi i shpellës – hyrja në objektin speleologjik është vertikale me thellësi rreth 7m. Pas zbritjes vertikale kanali kryesor i shpellës karakterizohet me zhvillim horizontal me gjatësi rreth 80m. Kanali kryesor shtrihet në drejtim të jugut dhe krakterizohet me ngritje të lehtë. Zgjerimet e kanalit janë të ndryshme që arrijnë deri në 4m lartësi dhe 3m gjerësi. Shpella karakterizohet me prezencë të dekoreve shpellore si: stalagmitet, stalagtitet, kolona, shtylla, orxhaqe etj.

Shpellat kanë vlera natyrore spelologjike, gjeomorfologjike dhe shkencore.

1.8.2. Karakteristikat tjera

Përveç vlerave natyrore Shpella e Zymit ka edhe vlera tjera të rëndësishme si vlera speleologjike, gjeomorfologjike, turistike etj.

1.8.3. Karakteristikat bazë të vlerës së mbrojtur natyrore

Shpella në fshatin Zym është monument me vlera të rralla speleologjike, vlera shkencore, turistike etj.
Duke marrë për bazë këto karakteristika Shpella e Zymit propozohet për mbrojte si Monument i Natyrës me karakter botanik.

1.9. Shkalla e rrezikimit

Në afërsi të Shpella e Zymit nuk ka ndonjë burim të ndotjes që do të mund ta rrezikonte në mënyrë të drejtpërdrejte atë. Gjendja aktuale natyrore e shpellës është e mirë.

1.10. Historiku i mbrojtjes

Në vitit 2019 IKMN, gjatë njohjes dhe evidentimit të vlerave natyrore në Komunën e Prizrenit ka evidentuar Shpella në fshatin Zym, si monument me vlera të rralla natyrore.
Në vitin 2019 IKMN i ka propozuar Kuvendit Komunal të Prizrenit marrjen në mbrojte të kësaj shpelle (Iniciativë për shpalljen e vlerave të natyrës nën mbrojtje).
Gjatë periudhës Mars – Qershor 2023, IKMN ka grumbulluar të dhënat e nevojshme për hartimin e bazës profesionale për vënien nën mbrojtje të këtij monumenti të natyrës.

1.11. Konceptet bazë për mbrojtje, zhvillim dhe rregullim

Sipas Ligjit për Mbrojtjen e Natyrës (Nr. 03/L-233) Neni 19. paragrafi 3, Monumentet e natyrës i shpallë kuvendi i komunës në territorin e të cilës gjendet, pas marrjes paraprake të pëlqimit nga Ministria.

1.12. Organet përgjegjëse për mbrojtje

(Ligjit për Mbrojtjen e Natyrës; Nenet 19, 77, 143 paragrafi 1 dhe 2)

1. Punët administrative dhe profesionale në mbrojtjen e natyrës i kryen Ministria, përveç atyre punëve të cilat me këtë ligj ose ligj tjetër ju kanë besuar organit kompetent drejtues, Institutit ose komunës.
2. Komunat në pajtim me këtë ligj, strategjinë, programin e mbrojtjes së natyrës dhe dokumentet e rregullimit hapësinor janë të detyruara që të:
   - 2.1. kujdesen për ruajtjen e larmisë biologjike dhe peizazhore për territorin e vet
   - 2.2. shpallin zonat e mbrojtura për të cilat janë kompetente
   - 2.3. sigurojnë kushtet për mbrojtjen dhe ruajtjen e zonave të mbrojtura për të cilat janë kompetente
   - 2.4. marrin pjesë në procedurën e shpalljes të zonave të mbrojtura të cilat i shpallë Qeveria ose Kuvendi
   - 2.5. marrin pjesë në hartimin e planeve të menaxhimit me zonat e mbrojtura për të cilat janë kompetente
   - 2.6. kujdesen për promovimin e mbrojtjes së natyrës dhe japin mbështetje dhe kujdesen për shoqatat, veprimtaria e të cilave është mbrojtja e natyrës
   - 2.7. përcjellin gjendjen e ruajtjes së natyrës dhe për atë Ministrisë dhe Institutit i paraqesin raport
   - 2.8. mbajnë regjistrat për shënimet të rëndësishme për mbrojtjen e

natyrës

2.9. informojnë publikun për gjendjen e natyrës në territorin e vetë dhe për masat e ndërmarra për mbrojtjen dhe ruajtjen e sajë

2.10. ofrojnë ndihmë profesionale dhe ndihmë tjetër organeve të pushtetit lokal në mbrojtjen e natyrës në territorin e vetë

2.11. kryejnë dhe punë të tjera të përcaktuara me këtë ligj dhe aktet nën ligjore të nxjerra prej tij

1.12. Regjimi dhe masat e mbrojtjes

Shpella në fshatin Zym i takon kategorisë së tretë (III) sipas IUCN-së, si Monument i Natyrës. Për ruajtjen dhe përparimin e këtij monumenti të natyrës duhet respektuar këto masa mbrojtëse:

Ndalohet:

- Hyrja e personave të pa autorizuar në shpellë
- Ndryshimi i pamjes së sipërfaqen së mbrojtur
- Grumbullimi i mbeturinave në sipërfaqen e mbrojtur
- Nderhyrjet në sipërfaqen e mbrojtur të cilat mundë të rrezikojnë vlerat e shpellës dhe
- Aktivitetet tjera të cilat mund të shkaktojnë ndryshime ose dëmtime te monumentit

Lejohet:

- Të gjitha masat e mbrojtjes biologjike-teknike të Monumentit të Natyrës nën kushtet të cilat i përcakton Ligji për Mbrojtjen e Natyrës dhe në bazë të Projektit për sanimin e gjendjes së Monumentit të Natyrës si dhe punët teknike të cilat janë në funksion të mbrojtjes të Monumentit të Natyrës.

1.13. Arsyetimi i propozimit për kategorizim

Propozimi për marrjen nën mbrojtje ligjore të Shpella në fshatin Zym bazohet në vlerat natyrore të këtyre objekteve speleologjike. Shpella karakterizohet për nga pamja estetike, vjetërsia, rëndësi speleoleologjike, zhvillime karstike dhe pozita shumë e mirë.
Duke u bazuar në faktet e lartpërmendura mund të përfundojmë se Shpella e Zymit i plotësojnë kushtet të merret nën mbrojtje ligjore si Monument Natyror me karakter speleologjik.

1.14. Propozimi i kategorisë

Në bazë të nenit 19. të Ligjit për Mbrojtjen e Natyrës, (Nr. 03/L-233), **Instituti Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës propozon që Monumenti i natyrës i karakterit speleologjik Shpella Zym të merret nën mbrojtje në kategorinë e tretë (III) si zonë e mbrojtur kryesisht për qëllime të konservimit të karakteristikave specifike natyrore.**

3. SHTOJCA

Foto 2

Foto 3

Foto 4

2.1. Dokumentacioni Grafik

2.1. 1. Harta e monumentit të natyrës

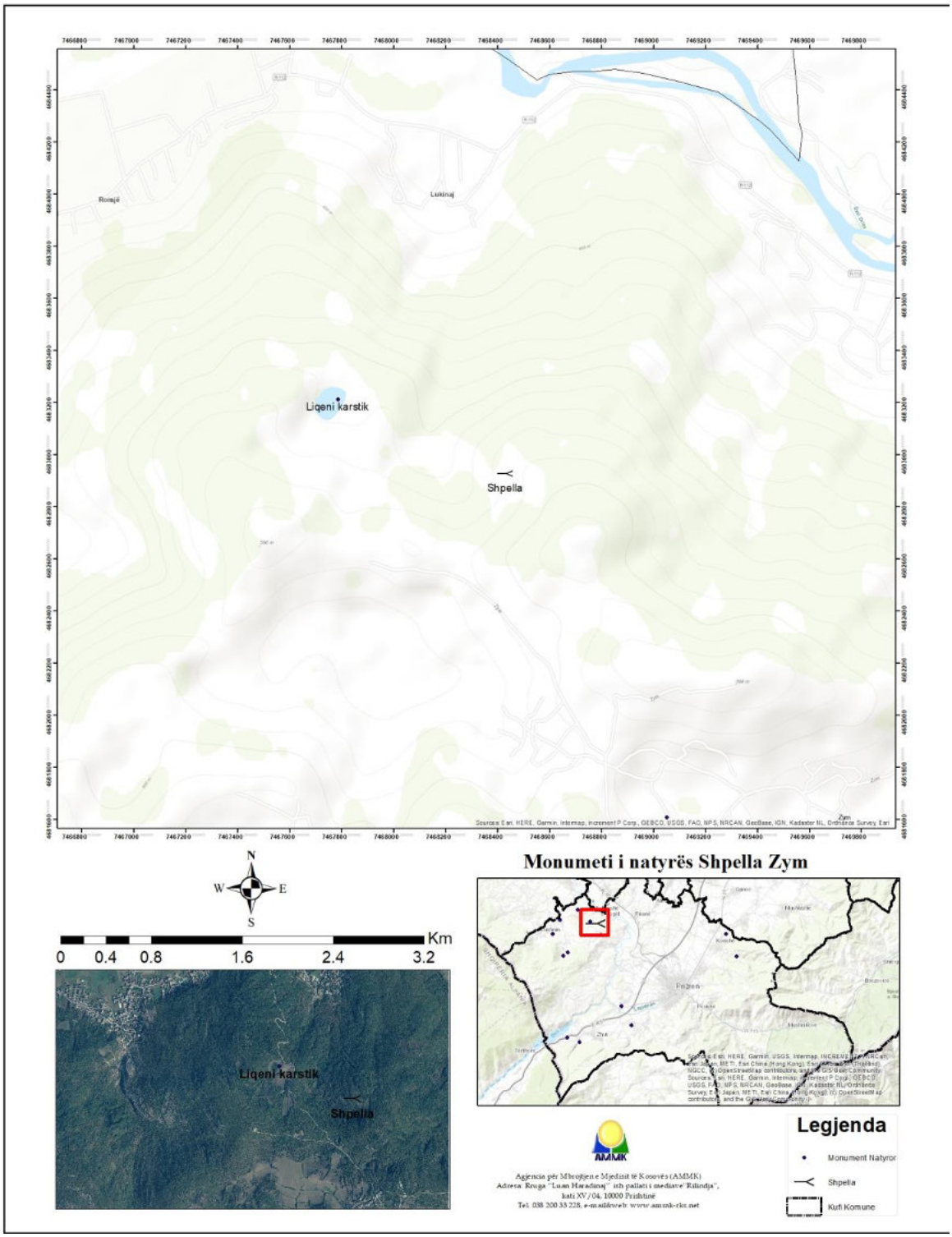

2.1.2. Ekstrakt nga fletë posedimi

Republika e Kosovës
Republika Kosova-Republic of Kosovo
Qeveria - Vlada - Government
Ministria e Mjedisit, Planifikimit Hapësinor dhe Infrastrukturës / Ministarstvo Životne Sredine, Prostornog Planiranja i Infrastrukture / Ministry of Environment, Spatial Planning and Infrastructure
AGJENCIA KADASTRALE E KOSOVËS / KATASTARSKA AGENCIJA KOSOVA / KOSOVO CADASTRAL AGENCY

CERTIFIKATË / CERTIFIKAT / CERTIFICATE

NJËSIA KADASTRALE / KATASTARSKA JEDINICA / CADASTRAL UNIT : P-71813047-01474-0

Numri i lëndës / Broj Predmet / Case Referent Number:	**07-029-2183-24-Ç**
Data dhe koha e lëshimit / Datum i vreme izdavanja / Date and time of submission:	22.03.2024 - 15:10
Komuna / Opština / Municipality:	PRIZREN / PRIZREN / PRIZREN
Zona kadastrale / Katastarska Zona / Cadastral Zone:	Lubižhdë E Hasit I / Ljubižda Has / Lubizhdë E Hasit I
Zyra Kadastrale Komunale / Opštinska Katastarska Kancelarija / Municipal Cadastral Office:	PRIZREN / PRIZREN / PRIZREN

A. TË DHËNAT PËR NJËSINË KADASTRALE / PODACI O KATASTARSKOJ JEDINICI / CADASTRAL UNIT DATA

Numri i njësisë kadastrale Broj katastarske jedinice Cad. Unit. No.	Lloji i njësisë Vrsta Jedinice Unit Type	Lloji i pronës Vrsta imovine Property Type	Zona U/R G/S U/R	Sipërfaqja Površina Area (m²)	Përshkrim Opis Description	Krijuar më datën Uradjeno na dan Created On	Azhuruar Ažurirano Updated
P-71813047-01474-0	PARCELË / PARCELA / PARCEL	Pronë shoqërore / Društvena Imovina / Socially owned Land		13165270			

A.1 ADRESA E NJËSISË KADASTRALE / ADRESA KATASTARSKE JEDINICE /CADASTRAL UNIT ADDRESS

Vendi i quajtur Mesto zvano Called place	Kodi Postal Poštanski Kod Postal Code	Emri i rrugës Naziv ulice Street name	Krijuar më datën Uradjeno na dan Created On	Azhuruar Ažurirano Updated
BOKA-BOKA				

Printuar nga / Odštampani od / Printed by: Deniz.Krasnic | P-71813047-01474-0 |

Zyrtari përlegjës / Odgovorno lice / Official person

1 / 2

A.2 LLOJI I SHFRYTËZIMIT / VRSTA KORISCENJA / TYPE OF USE

Numri Broj Number	Lloji i shfrytëzimit të parcelës Vrsta koriscenja parcele Parcel Type Of Use	Shfrytëzimi aktual i parcelës Trenutno koriscenje parcele Parcel Current Use	Kualiteti i klasës Kvalitet klase Quality Class	Sipërfaqja (m²) Površina (m²) Area (m²)
1	Pyjor/Šumsko/Forestry	Tokat Pyjore/Šumsko zemljište/Forest	Mal I Klasës 5/Suma 5 Klase/5th Class Forest	1.050892E+07
2	Pyjor/Šumsko/Forestry	Tokat Pyjore/Šumsko zemljište/Forest	Mal I Klasës 6/Suma 6 Klase/6th Class Forest	1752640
3	Pyjor/Šumsko/Forestry	Tokat Pyjore/Šumsko zemljište/Forest	Mal I Klasës 7/Suma 7 Klase/7th Class Forest	902167
4	Tokë Tjetër/Ostalo Zemljiste/OtherLand	Jo Pjellore/Neplodno/Unproductive		1538

B. PRONARI/POSEDUESI - VLASNIK/DRŽALAC - OWNER/POSSESSOR

Të drejtat Prava Rights	Emri Ime Name	Nr. personal Licni broj ID. No.	Vendbanimi Prebivaliste Resident	Kodi postal Poštanski kod Postal code	Hollësitë e adresës Pojedinosti adrese Address details	Pjesa e pronës Deo imovine Share quota	Përshkrimi Opis Description	Azhuruar Ažurirano Updated
Posedim individual / Individualno Drzavina / Single possessor	**D.S.RADNA ORG. SHARI OOUR PRISHTINA SHUMSKO GAZDINSTVO PRIZREN**	KCID1811134	PRIZREN / PRIZREN / PRIZREN /		BAJRAM CURRI	**1/1**		

Printuar nga / Odštampani od / Printed by: Deniz.Krasnic | P-71813047-01474-0 |

Zyrtari përgjegjës / Odgovorno lice / Official person

2 / 2

2.1.3. Kopje plani

REPUBLIKA E KOSOVËS / REPUBLIKA KOSOVA / REPUBLIC OF KOSOVO

QEVERIA E KOSOVËS / VLADA KOSOVA /GOVERNMENT OF KOSOVA

MINISTRIA E MJEDISIT, PLANIFIKIMIT HAPËSINOR DHE INFRASTRUKTURËS
MINISTARSTVO ŽIVOTNE SREDINE, PROSTORNOG PLANIRANJA I INFRASTRUKTURE
MINISTRY OF ENVIRONMENT, SPATIAL PLANNING AND INFRASTRUCTURE

AGJENCIA KADASTRALE E KOSOVËS/ KATASTARSKA AGENCIJA KOSOVA/ KOSOVA CADASTRAL

KOPJA E PLANIT / KOPIJA PLANA / COPY PLAN

Zyra Kadastrale Komunale/ Opštinska Katastarska Kancelarija /Municipal Cadastral Office : PRIZR

Zona Kadastrale / Katastarska Zona / Cadastral Zone: Lubizhdë e Hasit I

Njësia/Jedinica/Unit	Tipi/Vrsta/Type	Sipërfaqja/
P-71813047-01474-0	Parcelë / Parcela / Parcel	13165270

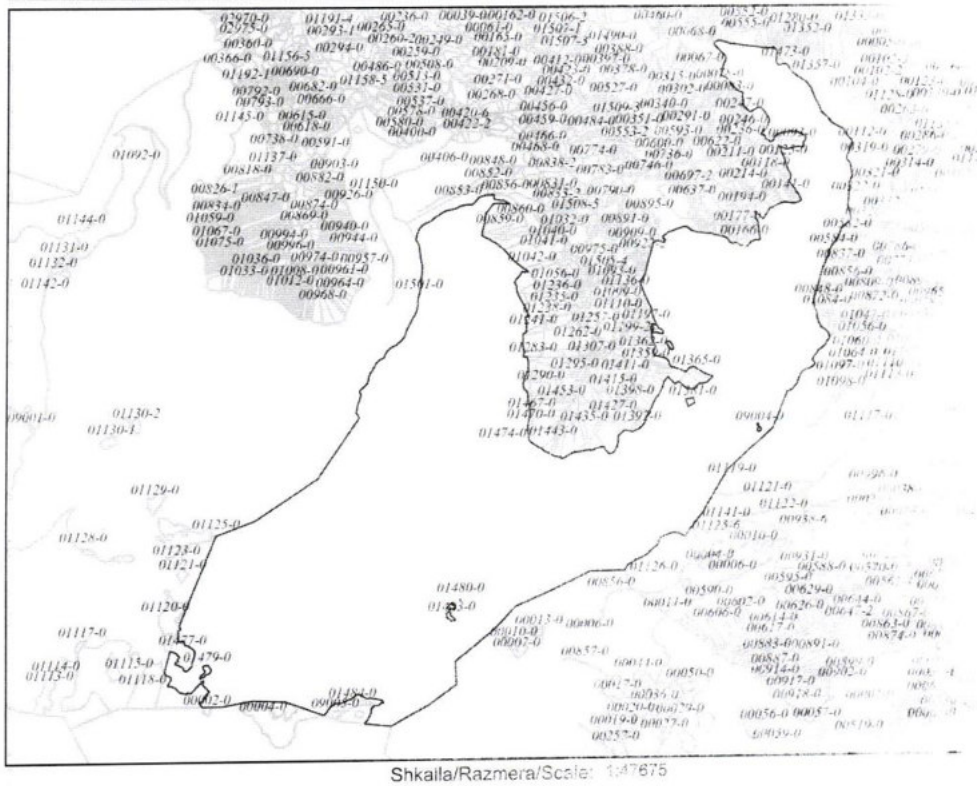

Shkalla/Razmera/Scale: 1:47675

Punoi/Obradio/Created: Luljeta

Nënshkrimi/Potpis/Signature:

Shënim/Beleška/Note:

Data/ Data/ Date: 22.03.2024

Koha/ Vreme/ Time:

Përfundim

Kjo arsyeshmëri profesionale e hartuar nga Instituti i Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës paraqet vetëm një pjesë të punës profesionale të këtij instituticioni ne lëmin e mbrojtjes së natyrës. IKMN do të vazhdoje edhe me tutje të angazhohet në njohjen dhe evidentimin e vlerave të natyrës dhe do të marrë nën mbrojtje vlerat e veçanta natyrore, në monitorimin e vazhdueshëm të gjendjes së zonave të mbrojtura në territorin e Komunës suaj si dhe në dhënien e mendimeve profesionale në lëmin e mbrojtjes së natyrës.

IKMN–ja do të jetë gjithmonë e hapur për bashkëpunim edhe për të gjitha çështjet tjera me interes të mbrojtjes së natyrës dhe vlerave të saj.

Me kënaqësi do të pranojmë çdo sugjerim, vërejtje apo këshillë nga ana juaj lidhur me këtë elaborat duke ju sugjeruar që të merrni masa ligjore për mbrojtjen e këtyre vlerave natyrore.

Ju falënderojmë sinqerisht për bashkëpunimin e ofruar gjatë realizimit të punëve në terren dhe në sigurimin e dokumentacionit të nevojshëm.

Referencat:

- Ligji për Mbrojtjen e Natyrës, (Nr. 03/L-233)
- Dokumentacioni nga arkivi i IKMN-se
- Plani Zhvillimor Komunal për Prizrenin, komuna e Prizrenit
- Dokumentacioni nga Shërbimi Kadastral i KK Prizren
- Harta topografike e Kosovës 1 : 25000

Ministria e Mjedisit, Planifikimit Hapësinor dhe Infrastrukturës
Agjencia e Kosovës për Mbrojtjen e Mjedisit
Instituti i Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës

Rr. Luan Haradinaj, ish Rilindja, kati XIV nr. 1403/A
10 000 Prishtine, KOSOVË
Tel. 038 200 33 236
http://ammk-rks.net

Republika e Kosovës
Republika Kosova-Republic of Kosovo

Qeveria - Vlada - Government

Ministria e Mjedisit dhe Planifikimit Hapësinor
Ministarstvo Životne Sredine i Prostornog Planiranja
Ministry of Environment and Spatial Planning

AGJENCIA PËR MBROJTJEN E MJEDISIT TE KOSOVËS	KOSOVSKA AGENCIJA ZA ZAŠTITU SREDINE	KOSOVO ENVIRONMENTAL PROTECTION AGENCY

INSTITUTI I KOSOVËS PËR MBROJTJEN E NATYRËS

ELABORAT:

STUDIMI PËR ARSYESHMËRINË PROFESIONALE PËR MARRJEN NËN MBROJTJE TË VLERËS SË NATYRËS: TRUNGU I RRËNJËS *(Quercus robur)* NË FSHATIN ROMAJË TË PRIZRENIT SI MONUMENT I NATYRËS

Prishtinë,
Qershor 2023

Në përgatitjen e këtij elaborati morrën pjesë:

Udhëheqës i punëve:

Dr. sc. Sami Behrami – Udhëheqës i sektorit të zonave të mbrojtura

Hulumtimi në terren:

Dr. sc. Sami Behrami – Udhëheqës i sektorit të zonave të mbrojtura

Bsc. Shkurte Selimi – Praktikante IKMN

Bsc. Vjollca Hajredini – Praktikante IKMN

Bashkëpunëtor të jashtëm:

Muhamet Bajrami– Udhëheqës i sektorit për mjedis dhe menaxhim të mbeturinave

Galip Belallari– Bashkëpuntor profesional në sektorin e mjedisit dhe mbeturinave

Parathënie

Instituti i Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës është trashëgimtar i Entit të Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës i themeluar me vendimin mbi ndarjen e Seksionit për Mbrojtjen e Natyrës nga Enti i Kosovës për Mbrojtjen e Monumenteve të Kulturës, (GZ. 42/74) dhe ka vazhduar punën me të njëjtin emër sipas ligjit mbi Entin e Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës (GZ. 15/81).

Në vitin 1988 Kuvendi i Kosovës nxjerrë ligjin për Mbrojtjen dhe zhvillimin e vlerave natyrore dhe të vlerave të krijuara me punë të ambientit të njeriut ("GZK"39/88) ku në nenin 78 paragrafi 2 të këtij ligji është përcaktuar veprimtaria e Entit. Në bazë të këtij ligji një vit më vonë Kuvendi i Kosovës nxjerrë Ligjin për Entin e Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës dhe Mjedisit ("GZK"nr. 38/89).

Pas luftës në Kosovë, në vitin 2000 ish Enti i Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës dhe Mjedisit regjistrohet në Administratën e Përkohshme civile të OKB-se me emërtim "Instituti për Mbrojtjen e Natyrës dhe Ambientit të Kosovës".

Nga maji i vitit 2000, Instituti i Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës ka vepruar ne kuadër të Departamenti për Mbrojtjen e Mjedisit, ndërsa pas zgjedhjeve të përgjithshme (2001) dhe formimit të organeve qeverisëse të Kosovës, vepron në kuadër të Ministrisë së Mjedisit dhe Planifikimit Hapësinor (Rreg. 2001/19 dhe 2002/5).

Aktualisht IKMN, vepron në kuadër të Agjencisë së Kosovës për Mbrojtjen e Mjedisit e cila është themeluar duke u bazuar në Ligjin për Mbrojtjen e Mjedisit. (Rreg. 2003/9).

Instituti i Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës[1] në kuadër të veprimtarisë së vetë kryen punët profesionale në mbrojtjen e natyrës që kanë të bëjnë me:

- mbledhjen dhe përpunimin e shënimeve lidhur me mbrojtjen e natyrës
- monitorimin e gjendjes së larmisë biologjike dhe peizazhore dhe propozon masat për mbrojtjen e tyre

[1] Ligji për Mbrojtjen e Natyrës nr. 03/L-233

- hartimin e bazave afatgjata profesionale të mbrojtjes për llojet e bimëve, kërpudhave dhe shtazëve, tipave të vendbanimeve, ekosistemeve dhe peizazheve
- përgatitjen e bazave profesionale për mbrojtjen dhe ruajtjen e pjesëve të natyrës, përkatësisht vlerave të natyrës
- hartimin e bazave profesionale për nevojat e përcaktimit të kushteve për mbrojtjen e natyrës, menaxhimin me zonat e mbrojtura dhe shfrytëzimin e të mirave të natyrës
- kryerjen e analizave statistikore dhe unifikimin e rezultateve si dhe hartimin e raportit për gjendjen dhe mbrojtjen e natyrës
- pjesëmarrje në zbatimin e akteve ndërkombëtare në mbrojtjen e natyrës

Gjatë pranverës së vitit 2019, IKMN në kuadër të aktiviteteve të tij ka bërë njohjen dhe evidentimin e vlerave të natyrës në territorin e Komunës së Prizrenit. Në vitit 2019, IKMN i ka propozuar Kuvendit Komunal të Prizrenit iniciativën për shpalljen e vlerave të natyrës nën mbrojtje.

Gjatë periudhës Mars - Qershor 2023, IKMN ka grumbulluar të dhënat e nevojshme për hartimin e bazës profesionale për vënien në mbrojte të vlerave të natyrës në territorin e Komunës së Prizrenit.

Instituti i Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës si organ qendror për mbrojtjen e natyrës, ka përgatitur Elaboratin: **Studimi për arsyeshmërinë profesionale për marrjen në mbrojtje të vlerës së natyrës Trungut të Rrënjës *(Quercus robur)* në fshatin Romajë të Prizrenit si Monument i Natyrës.**

Përmbajtja

1. Baza profesionale dhe dokumentimi për marrjen në mbrojtje të vlerës natyrore
    - 1.1. Emërtimi i vlerës natyrore
    - 1.2. Lloji i monumentit
    - 1.3. Kategoria e mbrojtjes
    - 1.4. Klasifikimi sipas IUCN-së
    - 1.5. Pozita
    - 1.6. Kufijtë
    - 1.7. Sipërfaqja
    - 1.8. Përshkrimi i vlerës natyrore
        - 1.8.1. Karakteristikat natyrore
        - *1.8.2.* Karakteristikat biologjike të llojit *Quercus robur*
        - 1.8.3. Karakteristikat tjera
        - 1.8.4. Karakteristikat bazë të vlerës së mbrojtur natyrore
    - 1.9. Shkalla e rrezikimit
    - 1.10. Historiku i Mbrojtjes
    - 1.11. Konceptet bazë për mbrojtje, zhvillim dhe rregullim
    - 1.12. Organet përgjegjëse për mbrojtje
    - 1.13. Regjimi dhe masat mbrojtëse
    - 1.14. Arsyetimi i Propozimit për Kategorizim
    - 1.15. Propozimi i Kategorisë
2. Shtojcat
    - 2.1. Dokumentacioni grafik
        - 2.1.1. Harta e vlerës natyrore
    - 2.2. Dokumentacioni Fotografik

Referencat

1. BAZA PROFESIONALE DHE DOKUMENTIMI PËR MARRJEN NË MBROJTJE LIGJORE TË VLERËS NATYRORE

Foto 1

1.1. Emërtimi i vlerës natyrore

Trungu i rrënjës *(Quercus robur*) në fshatin Romajë të Prizrenit.

1.2. Lloji i monumentit

Monument natyror me karakter botanik.

1.3. Kategoria e mbrojtjes

Kategoria e tretë e mbrojtjes (III) – Monument i Natyrës

1. Monumenti i natyrës është pjesë ose tërësi e pjesëve të pandryshuara të natyrës së gjallë ose të vdekur i cili ka vlerë ekologjike, shkencore, estetike ose kulturo-historike dhe/ose vlera turistike.
2. Monumenti i natyrës mundet me qenë gjeologjik - paleontologjik, mineralogjik, hidrologjik, strukturë gjeologjike, sediment etj, gjeomorfologjik - shpella, humnera, muret shkëmbore, hidrologjik - burime, ujë rrjedhë, ujëvarë, liqe, botanik - ekzemplarë të rrallë ose të rëndësishëm të botës bimore për një lokalitet, lokalitet i vogël botanik ose zoologjik i rëndësishëm për vlerat e tij shkencore.

(Ligji për Mbrojtjen e Natyrës, (Nr. 03/L-233) Neni 14.

1.4. Klasifikimi sipas IUCN-së

Kategoria e tretë (III).
Monument natyror (Natural Monument/Natural Landmark)
("Korniza për klasifikimin e zonave te mbrojtura tokësore dhe detare, IUCN, 1990)

1.5. Pozita

Monumenti natyror Trungu i rrënjës *(Quercus robur)*, gjendet në rrugen kryesore në hyrje të fshatit Romajë nga fshati Rogovë përball varrezave të fshatit në pronësi publike dhe karkterizohet me gjendje të mirë.

Sipas matjeve me GPS trungu ndodhet në koordinatat:
X = 0466365
Y = 4683193
Lartësia mbidetare = 325 l.m.d

1.6. Kufijtë

Sipërfaqja ku ndodhet Trungu i rrënjës *(Quercus robur)* në fshatin Romajë të komunës së Prizrenit, gjendet në rrugen kryesore, zona kadastrale Romajë, nr. P- 718113072-0773K-2, me sipërfaqe 5781.3 m^2, e regjistruar si pronësi shoqërore, Kuvendit të Komunës së Prizrenit (Drejtoria për Kadastër, Gjeodezi dhe Pronësi, K. K. Prizrenit).

Si kufi për Monumentin e Natyrës – Trungut të rrnjës (Quercus robur) në fshatin Romajë të merret diametri i rrezes rreth 2.5 metra nga kërcelli i trungut në të gjitha anët (S = 500 m^2).

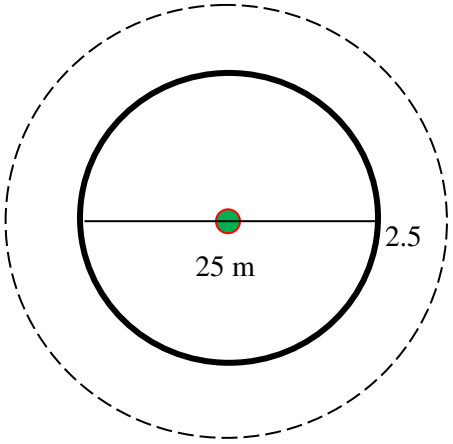

1.7. Sipërfaqja

Sipërfaqja e Monumentit natyror përfshinë hapësirën të cilën e mbulon trungu si dhe hapësirën përreth.
Propozohet për mbrojtje sipërfaqja prej 5 ari.

1.8 Përshkrimi i vlerave

1.8.1 Karakteristikat natyrore

Trungut i Rrenjes *(Quercus robur)* në fshatin Romajë. Trungu ka vlera natyrore dhe shkencore. Trashësia e trungut, vjetërsia e tij, si dhe përmasat e kurorës janë vlera natyrore të këtij monumenti.

Trungu i rrënjes (*Quercus robur*) i ka këto karakteristika dendrometrike:
Lartësia e kërcellit ..... rreth 25 m
Perimetri i trungut ..... rreth 2.5 m
Diametri i kurorës..... rreth 20 m
Vjetërsia e trungut ..... mbi 250 – 350 vite

Gjendja natyrore e trungut është e mirë. Karakteristik për këtë trung është fakti se në lartësi 2m trungu ndahet në shume degë .

1.8.2. Karakteristikat biologjike të llojit

Karakteristikat e llojit *Quercus robur*

Rrënja *(Quercus robur)* Dru gjetherënës i cili mund të rritet deri 40m, me kurorë të gjerë dhe të degëzuar. Lëvorja në fillim e lëmuar më vonë me të qara.
Gjethet të shogëta, me 5 – 7 palë vriguj, me po aq nervura kryesore dhe të ndërmjetme.
Lulet mashkull në gathë 2 – 5 cm të gjata. Lulet famër me nga 3 kreza, të kuqe të zeza, të vetmuara ose në grupe deri në 5. Frytrt me bisht të gjatë.
E përhapur në pyje fushore ndërsa në habitatet të tjera sporadike.

1.8.3. Karakteristikat tjera

Përveç vlerave natyrore trungu ka edhe vlera tjera të rëndësishme si vlera estetike, dekorative dhe turistike.
Madhësia, pamja estetike dhe dekorative e bënë këto trung objekte shumë atraktive për vizitoret.

1.8.4. Karakteristikat bazë të vlerës së mbrojtur natyrore

Trungut të rrënjës *(Quercus robur)* në fshatin Romajë është trung me vlera të rralla të këtij llojit që mund të gjendet në këtë rajon. Vjetërsia, vitaliteti dhe përmasat e kërcellit dhe kurorës e bëjnë këtë trung një monument me vlera të rralla natyrore, shkencore dhe turistike.
Duke marrë për bazë këto karakteristika ky trung propozohet për mbrojte si Monument i Natyrës me karakter botanik.

1.9. Shkalla e rrezikimit

Në afërsi të trungut nuk ka ndonjë burim të ndotjes që do të mund ta rrezikonte në mënyrë të drejtpërdrejte atë. Gjendja aktuale natyrore e trungut është e mirë, ndërsa në pjesën e kurorës së trungut nuk vërehet ndonjë degë e tharë.

1.10. Historiku i mbrojtjes

Në vitit 2019 IKMN, gjatë njohjes dhe evidentimit të vlerave natyrore në Komunën e Prizrenit ka evidentuar Trungut i Rrënjës *(Quercus robur)* në fshatin Romajë, si monument me vlera natyrore. Trungu daton qysh nga kohërat e lashta.
Gjatë periudhës Mars – Qershor 2023, IKMN ka grumbulluar të dhënat e nevojshme për hartimin e bazës profesionale për vënien nën mbrojtje të këtij monumenti të natyrës.

1.11. Konceptet bazë për mbrojtje, zhvillim dhe rregullim

Sipas Ligjit për Mbrojtjen e Natyrës (Nr. 03/L-233) Neni 19. paragrafi 3, Monumentet e natyrës i shpallë kuvendi i komunës në territorin e të cilës gjendet, pas marrjes paraprake të pëlqimit nga Ministria.

1.12. Organet përgjegjëse për mbrojtje

(Ligjit për Mbrojtjen e Natyrës; Nenet 19, 77, 143 paragrafi 1 dhe 2)

1. Punët administrative dhe profesionale në mbrojtjen e natyrës i kryen Ministria, përveç atyre punëve të cilat me këtë ligj ose ligj tjetër ju kanë besuar organit kompetent drejtues, Institutit ose komunës.
2. Komunat në pajtim me këtë ligj, strategjinë, programin e mbrojtjes së natyrës dhe dokumentet e rregullimit hapësinor janë të detyruara që të:
   - 2.1. kujdesen për ruajtjen e larmisë biologjike dhe peizazhore për territorin e vet
   - 2.2. shpallin zonat e mbrojtura për të cilat janë kompetente
   - 2.3. sigurojnë kushtet për mbrojtjen dhe ruajtjen e zonave të mbrojtura për të cilat janë kompetente
   - 2.4. marrin pjesë në procedurën e shpalljes të zonave të mbrojtura të cilat i shpallë Qeveria ose Kuvendi
   - 2.5. marrin pjesë në hartimin e planeve të menaxhimit me zonat e mbrojtura për të cilat janë kompetente
   - 2.6. kujdesen për promovimin e mbrojtjes së natyrës dhe japin mbështetje dhe kujdesen për shoqatat, veprimtaria e të cilave është mbrojtja e natyrës
   - 2.7. përcjellin gjendjen e ruajtjes së natyrës dhe për atë Ministrisë dhe Institutit i paraqesin raport
   - 2.8. mbajnë regjistrat për shënimet të rëndësishme për mbrojtjen e natyrës
   - 2.9. informojnë publikun për gjendjen e natyrës në territorin e vetë dhe për masat e ndërmarra për mbrojtjen dhe ruajtjen e sajë
   - 2.10. ofrojnë ndihmë profesionale dhe ndihmë tjetër organeve të pushtetit lokal në mbrojtjen e natyrës në territorin e vetë
   - 2.11. kryejnë dhe punë të tjera të përcaktuara me këtë ligj dhe aktet nën ligjore të nxjerra prej tij

1.12. Regjimi dhe masat e mbrojtjes

Trungu i rrënjës *(Quercus robur)* në fshatin Romajë i takon kategorisë së tretë (III) sipas IUCN-së, si Monument i Natyrës. Për ruajtjen dhe përparimin e këtij monumenti të natyrës duhet respektuar këto masa mbrojtëse:

Ndalohet:

- Prerja e trungjeve, thyerja e degëve, mbledhja e gjetheve apo frutave, kositja e barit si dhe çfarëdo veprimtarie e cila ndryshon gjendjen e tanishme natyrore
- Ndezja e zjarrit në sipërfaqen e mbrojtur
- Mbjellja e bimëve me qëllim të gjelbërimit të sipërfaqes së mbrojtur
- Ndryshimi i pamjes së sipërfaqen së mbrojtur
- Grumbullimi i mbeturinave në sipërfaqen e mbrojtur
- Punimi (lëvrimi, shfrytëzimi) i tokës në sipërfaqen e mbrojtur dhe
- Aktivitetet tjera të cilat mund të shkaktojnë ndryshime ose dëmtime te monumentit

Lejohet:

- Të gjitha masat e mbrojtjes biologjike-teknike të Monumentit të Natyrës nën kushtet të cilat i përcakton Ligjit për Mbrojtjen e Natyrës dhe në bazë të Projektit për sanimin e gjendjes së Monumentit të Natyrës si dhe punët teknike të cilat janë në funksion të mbrojtjes të Monumentit të Natyrës.

1.13. Arsyetimi i propozimit për kategorizim

Propozimi për marrjen nën mbrojtje ligjore të Trungut të rrënjës *(Quercus robur)* në fshatin Romajë bazohet në vlerat natyrore të këtij trungu. Trungu është karakteristik për nga pamja estetike, trashësia, vjetërsia, vitaliteti dhe pozita shumë e mirë.

Duke u bazuar në faktet e lartpërmendura mund të përfundojmë se Trungu i rrënjës *(Quercus robur)* i plotëson kushtet të merret nën mbrojtje ligjore si Monument Natyror me karakter botanik.

1.14. Propozimi i kategorisë

3. Në bazë të nenit 19. të Ligjit për Mbrojtjen e Natyrës, (Nr. 03/L-233**), Instituti Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës propozon që Monumenti i natyrës i karakterit botanik Trungu i rrënjës (*Quercus robur*) të merret nën mbrojtje në kategorinë e tretë (III) si zonë e mbrojtur kryesisht për qëllime të konservimit të karakteristikave specifike natyrore.**

4. SHTOJCA

Foto 2

Foto 3

2.1. Dokumentacioni Grafik

2.1. 1. Harta e monumentit të natyrës

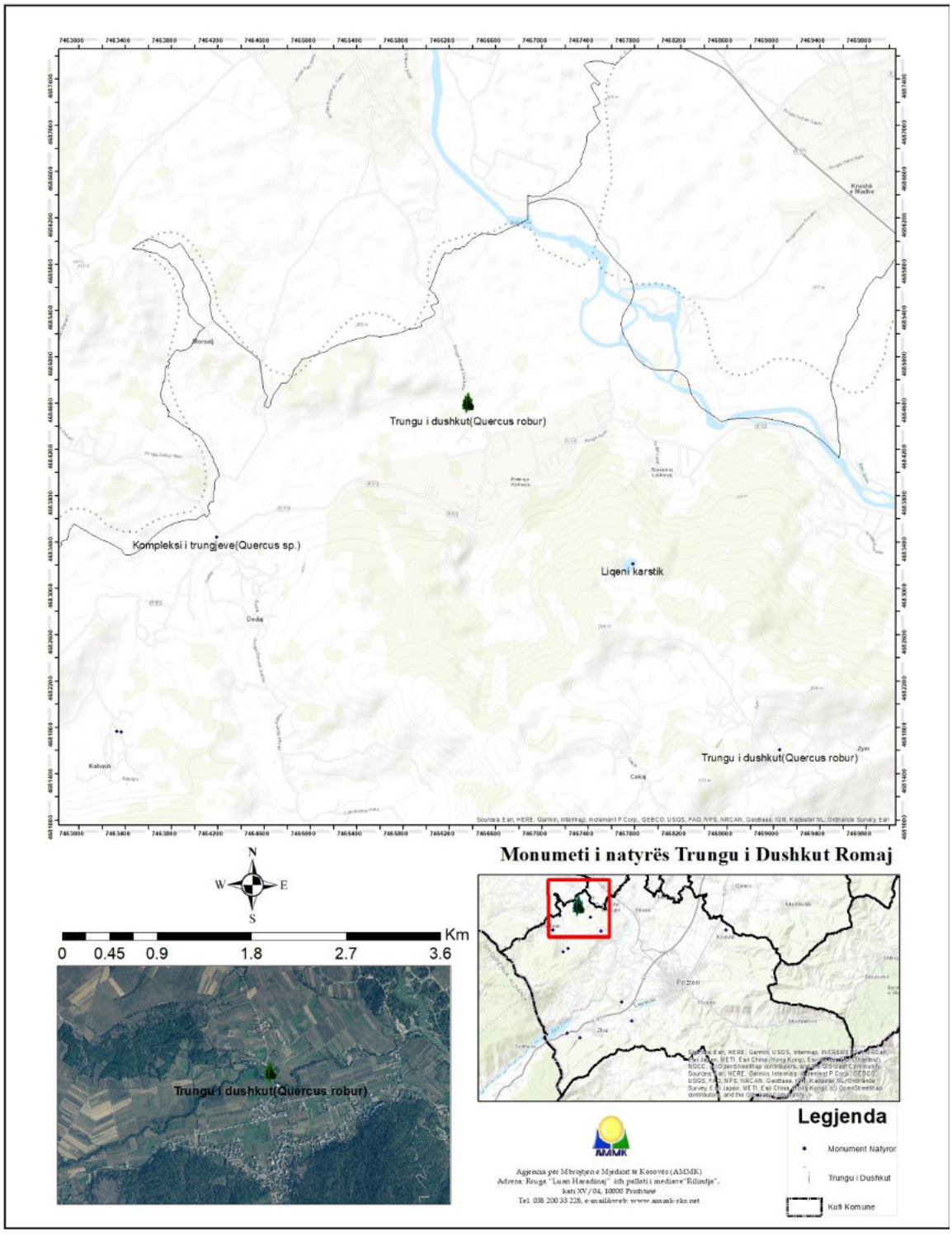

2.1.2. Kopje plani

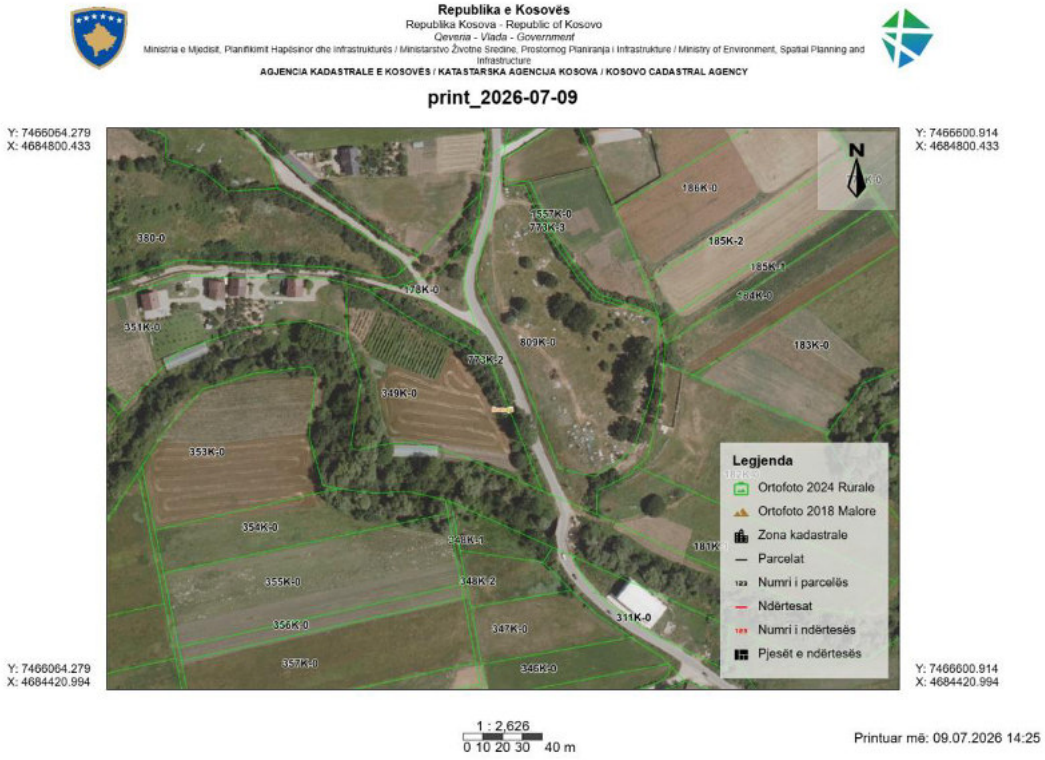

Përfundim

Kjo arsyeshmëri profesionale e hartuar nga Instituti i Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës paraqet vetëm një pjesë të punës profesionale të këtij instituticioni ne lëmin e mbrojtjes së natyrës. IKMN do të vazhdoje edhe me tutje të angazhohet në njohjen dhe evidentimin e vlerave të natyrës dhe do të marrë nën mbrojtje vlerat e veçanta natyrore, në monitorimin e vazhdueshëm të gjendjes së zonave të mbrojtura në territorin e Komunës suaj si dhe në dhënien e mendimeve profesionale në lëmin e mbrojtjes së natyrës.

IKMN–ja do të jetë gjithmonë e hapur për bashkëpunim edhe për të gjitha çështjet tjera me interes të mbrojtjes së natyrës dhe vlerave të saj.

Me kënaqësi do të pranojmë çdo sugjerim, vërejtje apo këshillë nga ana juaj lidhur me këtë elaborat duke ju sugjeruar që të merrni masa ligjore për mbrojtjen e këtyre vlerave natyrore.

Ju falënderojmë sinqerisht për bashkëpunimin e ofruar gjatë realizimit të punëve në terren dhe në sigurimin e dokumentacionit të nevojshëm.

Referencat:

- Ligji për Mbrojtjen e Natyrës, (Nr. 03/L-233)
- Dokumentacioni nga arkivi i IKMN-se
- Plani Zhvillimir Komunal për Prizrenin, komuna e Prizrenit
- Dokumentacioni nga Shërbimi Kadastral i KK Prizrenit
- Harta topografike e Kosovës 1 : 25000
- Atlas i Bimëve të Kosovës

Ministria e Mjedisit, Planifikimit Hapësinor dhe Infrastrukturës
Agjencia e Kosovës për Mbrojtjen e Mjedisit
Instituti i Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës

Rr. Luan Haradinaj, ish Rilindja, kati XIV nr. 1403/A
10 000 Prishtine, KOSOVË
Tel. 038 200 33 236
http://ammk-rks.net

Tel. 038 200 33 236
http://ammk-rks.net

Republika e Kosovës
Republika Kosova-Republic of Kosovo

Qeveria - Vlada - Government

Ministria e Mjedisit dhe Planifikimit Hapësinor
Ministarstvo Životne Sredine i Prostornog Planiranja
Ministry of Environment and Spatial Planning

AGJENCIA PËR MBROJTJEN E MJEDISIT TE KOSOVËS | KOSOVSKA AGENCIJA ZA ZAŠTITU SREDINE | KOSOVO ENVIRONMENTAL PROTECTION AGENCY

INSTITUTI I KOSOVËS PËR MBROJTJEN E NATYRËS

ELABORAT:

STUDIMI PËR ARSYESHMËRINË PROFESIONALE PËR MARRJEN NËN MBROJTJE TË VLERËS SË NATYRËS: KOMPLEKSI I TRUNGJEVE (*Quercus sp.*) NË FSHATIN DEDAJ TË PRIZRENIT SI MONUMENT I NATYRËS

Prishtinë,
Qershor 2023

Në përgatitjen e këtij elaborati morrën pjesë:

Udhëheqës i punëve:

Dr. sc. Sami Behrami – Udhëheqës i sektorit të zonave të mbrojtura

Hulumtimi në terren:

Dr. sc. Sami Behrami – Udhëheqës i sektorit të zonave të mbrojtura

Bsc. Shkurte Selimi – Praktikante IKMN

Bsc. Vjollca Hajredini – Praktikante IKMN

Bashkëpunëtor të jashtëm:

Muhamet Bajrami– Udhëheqës i sektorit për mjedis dhe menaxhim të mbeturinave

Galip Belallari– Bashkëpuntor profesional në sektorin e mjedisit dhe mbeturinave

Parathënie

Instituti i Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës është trashëgimtar i Entit të Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës i themeluar me vendimin mbi ndarjen e Seksionit për Mbrojtjen e Natyrës nga Enti i Kosovës për Mbrojtjen e Monumenteve të Kulturës, (GZ. 42/74) dhe ka vazhduar punën me të njëjtin emër sipas ligjit mbi Entin e Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës (GZ. 15/81).

Në vitin 1988 Kuvendi i Kosovës nxjerrë ligjin për Mbrojtjen dhe zhvillimin e vlerave natyrore dhe të vlerave të krijuara me punë të ambientit të njeriut ("GZK"39/88) ku në nenin 78 paragrafi 2 të këtij ligji është përcaktuar veprimtaria e Entit. Në bazë të këtij ligji një vit më vonë Kuvendi i Kosovës nxjerrë Ligjin për Entin e Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës dhe Mjedisit ("GZK"nr. 38/89).

Pas luftës në Kosovë, në vitin 2000 ish Enti i Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës dhe Mjedisit regjistrohet në Administratën e Përkohshme civile të OKB-se me emërtim "Instituti për Mbrojtjen e Natyrës dhe Ambientit të Kosovës".

Nga maji i vitit 2000, Instituti i Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës ka vepruar ne kuadër të Departamenti për Mbrojtjen e Mjedisit, ndërsa pas zgjedhjeve të përgjithshme (2001) dhe formimit të organeve qeverisëse të Kosovës, vepron në kuadër të Ministrisë së Mjedisit dhe Planifikimit Hapësinor (Rreg. 2001/19 dhe 2002/5).

Aktualisht IKMN, vepron në kuadër të Agjencisë së Kosovës për Mbrojtjen e Mjedisit e cila është themeluar duke u bazuar në Ligjin për Mbrojtjen e Mjedisit. (Rreg. 2003/9).

Instituti i Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës[1] në kuadër të veprimtarisë së vetë kryen punët profesionale në mbrojtjen e natyrës që kanë të bëjnë me:

- mbledhjen dhe përpunimin e shënimeve lidhur me mbrojtjen e natyrës
- monitorimin e gjendjes së larmisë biologjike dhe peizazhore dhe propozon masat për mbrojtjen e tyre

[1] Ligji për Mbrojtjen e Natyrës nr. 03/L-233

- hartimin e bazave afatgjata profesionale të mbrojtjes për llojet e bimëve, kërpudhave dhe shtazëve, tipave të vendbanimeve, ekosistemeve dhe peizazheve
- përgatitjen e bazave profesionale për mbrojtjen dhe ruajtjen e pjesëve të natyrës, përkatësisht vlerave të natyrës
- hartimin e bazave profesionale për nevojat e përcaktimit të kushteve për mbrojtjen e natyrës, menaxhimin me zonat e mbrojtura dhe shfrytëzimin e të mirave të natyrës
- kryerjen e analizave statistikore dhe unifikimin e rezultateve si dhe hartimin e raportit për gjendjen dhe mbrojtjen e natyrës
- pjesëmarrje në zbatimin e akteve ndërkombëtare në mbrojtjen e natyrës

Gjatë pranverës së vitit 2019, IKMN në kuadër të aktiviteteve të tij ka bërë njohjen dhe evidentimin e vlerave të natyrës në territorin e Komunës së Prizrenit. Në vitit 2019, IKMN i ka propozuar Kuvendit Komunal të Prizrenit iniciativën për shpalljen e vlerave të natyrës nën mbrojtje.

Gjatë periudhës Mars - Qershor 2023, IKMN ka grumbulluar të dhënat e nevojshme për hartimin e bazës profesionale për vënien në mbrojte të vlerave të natyrës në territorin e Komunës së Prizrenit.

Instituti i Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës si organ qendror për mbrojtjen e natyrës, ka përgatitur Elaboratin: **Studimi për arsyeshmërinë profesionale për marrjen në mbrojtje të vlerës së natyrës Kompleksi i trungjeve *(Quercus sp.)* në fshatin Dedaj të Prizrenit si Monument i Natyrës.**

Përmbajtja

1. Baza profesionale dhe dokumentimi për marrjen në mbrojtje të vlerës natyrore
    - 1.1. Emërtimi i vlerës natyrore
    - 1.2. Lloji i monumentit
    - 1.3. Kategoria e mbrojtjes
    - 1.4. Klasifikimi sipas IUCN-së
    - 1.5. Pozita
    - 1.6. Kufijtë
    - 1.7. Sipërfaqja
    - 1.8. Përshkrimi i vlerës natyrore
        - 1.8.1. Karakteristikat natyrore
        - 1.8.2. Karakteristikat tjera
        - 1.8.3. Karakteristikat bazë të vlerës së mbrojtur natyrore
    - 1.9. Shkalla e rrezikimit
    - 1.10. Historiku i Mbrojtjes
    - 1.11. Konceptet bazë për mbrojtje, zhvillim dhe rregullim
    - 1.12. Organet përgjegjëse për mbrojtje
    - 1.13. Regjimi dhe masat mbrojtëse
    - 1.14. Arsyetimi i Propozimit për Kategorizim
    - 1.15. Propozimi i Kategorisë
2. Shtojcat
    - 2.1. Dokumentacioni grafik
        - 2.1.1. Harta e vlerës natyrore
        - 2.1.2. Ekstrakti nga fleteposedimi
        - 2.1.3. Kopja e Planit
    - 2.2. Dokumentacioni Fotografik

Referencat

1. BAZA PROFESIONALE DHE DOKUMENTIMI PËR MARRJEN NË MBROJTJE LIGJORE TË VLERËS NATYRORE

Foto 1

1.1. Emërtimi i vlerës natyrore

Kompleksi i trungjeve (*Quercus sp.*) në fshatin Dedaj të Prizrenit.

1.2. Lloji i monumentit

Monument natyror me karakter botanik.

1.3. Kategoria e mbrojtjes

Kategoria e tretë e mbrojtjes (III) – Monument i Natyrës

1. Monumenti i natyrës është pjesë ose tërësi e pjesëve të pandryshuara të natyrës së gjallë ose të vdekur i cili ka vlerë ekologjike, shkencore, estetike ose kulturo-historike dhe/ose vlera turistike.
2. Monumenti i natyrës mundet me qenë gjeologjik - paleontologjik, mineralogjik, hidrologjik, strukturë gjeologjike, sediment etj, gjeomorfologjik - shpella, humnera, muret shkëmbore, hidrologjik - burime, ujë rrjedhë, ujëvarë, liqe, botanik - ekzemplarë të rrallë ose të rëndësishëm të botës bimore për një lokalitet, lokalitet i vogël botanik ose zoologjik i rëndësishëm për vlerat e tij shkencore.

(Ligji për Mbrojtjen e Natyrës, (Nr. 03/L-233) Neni 14.

1.4. Klasifikimi sipas IUCN-së

Kategoria e tretë (III).
Monument natyror (Natural Monument/Natural Landmark)
("Korniza për klasifikimin e zonave te mbrojtura tokësore dhe detare, IUCN, 1990)

1.5. Pozita

Monumenti natyror Kompleksi i trungjeve përbëhet nga mbi 11 trungjeve me madhësi dhe vjetërsi të ndryshme *(Quercus sp.)* dhe gjenden në varrezat e fshatit në lagjen Karashëngjergj, në pronësi shoqërore, Kuvendit të Komunës së Prizrenit dhe janë në gjendje jo të mirë.

Sipas matjeve me GPS trungu ndodhet në koordinatat:
X = 0467618
Y = 4679382
Lartësia mbidetare = 632 l.m.d

1.6. Kufijtë

Sipërfaqja ku ndodhet Kompleksi i trungjeve (*Quercus sp*.) në fshatin Dedaj të komunës së Prizrenit, gjenden në gjenden në varrezat e fshatit në lagjen Karashëngjergj, zona kadastrale Dedaj, nr. P-71813018-00071-0, me sipërfaqe 21854m^2, e regjistruar si pronësi shoqërore, Kuvendit të Komunës së Prizrenit (Drejtoria për Kadastër, Gjeodezi dhe Pronësi, K. K. Prizrenit).

Si kufi për Monumentin e Natyrës – Kompleksi i trungjeve (*Quercus sp*.) në fshatin Dedja të merret siperfaqja e parceles kadastrale.

1.7. Sipërfaqja

Sipërfaqja e Monumentit natyror përfshinë hapësirën të cilën e mbulojnë trungjet si dhe hapësirën përreth.
Propozohet për mbrojtje sipërfaqja prej 70 ari.

1.8 Përshkrimi i vlerave

1.8.1 Karakteristikat natyrore

Kompleksi i trungjeve (*Quercus sp*.) në fshatin Dedaj, dhe gjendet në varrezat e fshatit në lagjen Karashëngjergj të fshatit Dedaj. Trungjet ka vlera natyrore dhe shkencore. Trashësia e trungjeve, vjetërsia e tij, si dhe përmasat e kurorës janë vlera natyrore të këtij monumenti.

Kompleksi i trungjeve (*Quercus sp*.) i kanë këto karakteristika dendrometrike:

Lartësia e kërcellit ..... nga 15 deri 25 m
Perimetri i trungut ..... nga 2.0 deri 5.5 m
Diametri i kurorës..... nga 12 deri 25 m
Vjetërsia e trungut ..... nga 150 deri 250 vite

Gjendja natyrore e trungjeve është relativisht jo e mirë.

1.8.2. Karakteristikat tjera

Përveç vlerave natyrore trungjet kanë edhe vlera tjera të rëndësishme si vlera estetike, dekorative dhe turistike.
Madhësia, pamja estetike dhe dekorative e bënë këto trungje objekte shumë atraktive për vizitoret.

1.8.3. Karakteristikat bazë të vlerës së mbrojtur natyrore

Kompleksi i trungjeve (*Quercus sp*.) në fshatin Dedaj janë trungje me vlera të rralla të këtij llojit që mund të gjendet në këtë rajon. Vjetërsia, vitaliteti dhe përmasat e kërcellit dhe kurorës e bëjnë këtë trung një monument me vlera të rralla natyrore, shkencore dhe turistike.
Duke marrë për bazë këto karakteristika këto trungje propozohet për mbrojte si Monument i Natyrës me karakter botanik.

1.9. Shkalla e rrezikimit

Në afërsi të trungut nuk ka ndonjë burim të ndotjes që do të mund ta rrezikonte në mënyrë të drejtpërdrejte atë. Gjendja aktuale natyrore e trungjeve është e mirë, ndërsa në pjesën e kurorës së trungjeve nuk vërehet ndonjë degë e tharë.

1.10. Historiku i mbrojtjes

Në vitit 2019 IKMN, gjatë njohjes dhe evidentimit të vlerave natyrore në Komunën e Prizrenit ka evidentuar Kompleksin e trungjeve (*Quercus sp*.) në fshatin Dedaj, si monument me vlera natyrore. Trungjet daton qysh nga kohërat e lashta.
Në vitin 2019 IKMN i ka propozuar Kuvendit Komunal të Prizrenit marrjen në mbrojte të këtij Kompleksi te trungjeve (Iniciativë për shpalljen e vlerave të natyrës nën mbrojtje).
Gjatë periudhës Mars - Qershor 2023, IKMN ka grumbulluar të dhënat e nevojshme për hartimin e bazës profesionale për vënien nën mbrojtje të këtij monumenti të natyrës.

1.11. Konceptet bazë për mbrojtje, zhvillim dhe rregullim

Sipas Ligjit për Mbrojtjen e Natyrës (Nr. 03/L-233) Neni 19. paragrafi 3, Monumentet e natyrës i shpallë kuvendi i komunës në territorin e të cilës gjendet, pas marrjes paraprake të pëlqimit nga Ministria.

1.12. Organet përgjegjëse për mbrojtje

(Ligjit për Mbrojtjen e Natyrës; Nenet 19, 77, 143 paragrafi 1 dhe 2)

1. Punët administrative dhe profesionale në mbrojtjen e natyrës i kryen Ministria, përveç atyre punëve të cilat me këtë ligj ose ligj tjetër ju kanë besuar organit kompetent drejtues, Institutit ose komunës.
2. Komunat në pajtim me këtë ligj, strategjinë, programin e mbrojtjes së natyrës dhe dokumentet e rregullimit hapësinor janë të detyruara që të:
   - 2.1. kujdesen për ruajtjen e larmisë biologjike dhe peizazhore për territorin e vet
   - 2.2. shpallin zonat e mbrojtura për të cilat janë kompetente
   - 2.3. sigurojnë kushtet për mbrojtjen dhe ruajtjen e zonave të mbrojtura për të cilat janë kompetente
   - 2.4. marrin pjesë në procedurën e shpalljes të zonave të mbrojtura të cilat i shpallë Qeveria ose Kuvendi
   - 2.5. marrin pjesë në hartimin e planeve të menaxhimit me zonat e mbrojtura për të cilat janë kompetente
   - 2.6. kujdesen për promovimin e mbrojtjes së natyrës dhe japin mbështetje dhe kujdesen për shoqatat, veprimtaria e të cilave është mbrojtja e natyrës
   - 2.7. përcjellin gjendjen e ruajtjes së natyrës dhe për atë Ministrisë dhe Institutit i paraqesin raport
   - 2.8. mbajnë regjistrat për shënimet të rëndësishme për mbrojtjen e natyrës
   - 2.9. informojnë publikun për gjendjen e natyrës në territorin e vetë dhe për masat e ndërmarra për mbrojtjen dhe ruajtjen e sajë
   - 2.10. ofrojnë ndihmë profesionale dhe ndihmë tjetër organeve të pushtetit lokal në mbrojtjen e natyrës në territorin e vetë
   - 2.11. kryejnë dhe punë të tjera të përcaktuara me këtë ligj dhe aktet nën ligjore të nxjerra prej tij

1.12. Regjimi dhe masat e mbrojtjes

Kompleksi i trungjeve (*Quercus sp*.) në fshatin Dedaj i takon kategorisë së tretë (III) sipas IUCN-së, si Monument i Natyrës. Për ruajtjen dhe përparimin e këtij monumenti të natyrës duhet respektuar këto masa mbrojtëse:

Ndalohet:

- Prerja e trungjeve, thyerja e degëve, mbledhja e gjetheve apo frutave, kositja e barit si dhe çfarëdo veprimtarie e cila ndryshon gjendjen e tanishme natyrore
- Ndezja e zjarrit në sipërfaqen e mbrojtur
- Mbjellja e bimëve me qëllim të gjelbërimit të sipërfaqes së mbrojtur
- Ndryshimi i pamjes së sipërfaqen së mbrojtur
- Grumbullimi i mbeturinave në sipërfaqen e mbrojtur
- Punimi (lëvrimi, shfrytëzimi) i tokës në sipërfaqen e mbrojtur dhe
- Aktivitetet tjera të cilat mund të shkaktojnë ndryshime ose dëmtime te monumentit

Lejohet:

- Të gjitha masat e mbrojtjes biologjike-teknike të Monumentit të Natyrës nën kushtet të cilat i përcakton Ligji për Mbrojtjen e Natyrës dhe në bazë të Projektit për sanimin e gjendjes së Monumentit të Natyrës si dhe punët teknike të cilat janë në funksion të mbrojtjes të Monumentit të Natyrës.

1.13. Arsyetimi i propozimit për kategorizim

Propozimi për marrjen nën mbrojtje ligjore të Kompleksit të trungjeve (*Quercus sp*.) në fshatin Dedaj bazohet në vlerat natyrore të trungjeve. Trungjet karakterizohen për nga pamja estetike, trashësia, vjetërsia, vitaliteti dhe pozita shumë e mirë.

Duke u bazuar në faktet e lartpërmendura mund të përfundojmë se Kompleksi i trungjeve *(Quercus sp.)* i plotëson kushtet të merret nën mbrojtje ligjore si Monument Natyror me karakter botanik.

1.14. Propozimi i kategorisë

Në bazë të nenit 19. të Ligjit për Mbrojtjen e Natyrës, (Nr. 03/L-233**), Instituti Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës propozon që Monumenti i natyrës i karakterit botanik Kompleksi i trungjeve (*Quercus sp*.) të merret nën mbrojtje në kategorinë e tretë (III) si zonë e mbrojtur kryesisht për qëllime të konservimit të karakteristikave specifike natyrore.**

3. SHTOJCA

Foto 2

Foto 3

2.1. Dokumentacioni Grafik

2.1. 1. Harta e monumentit të natyrës

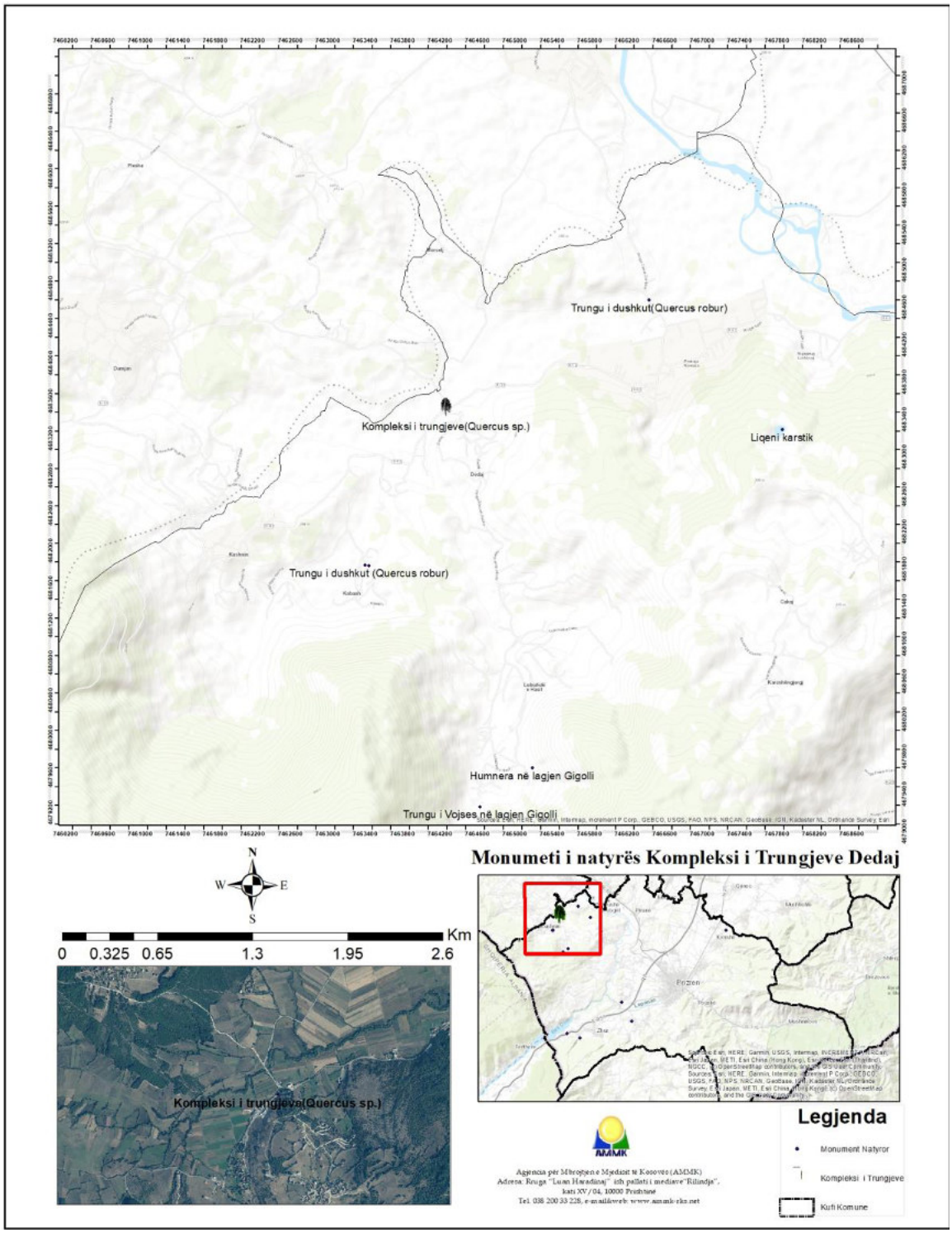

2.1.2. Ekstrakt nga fletë posedimi

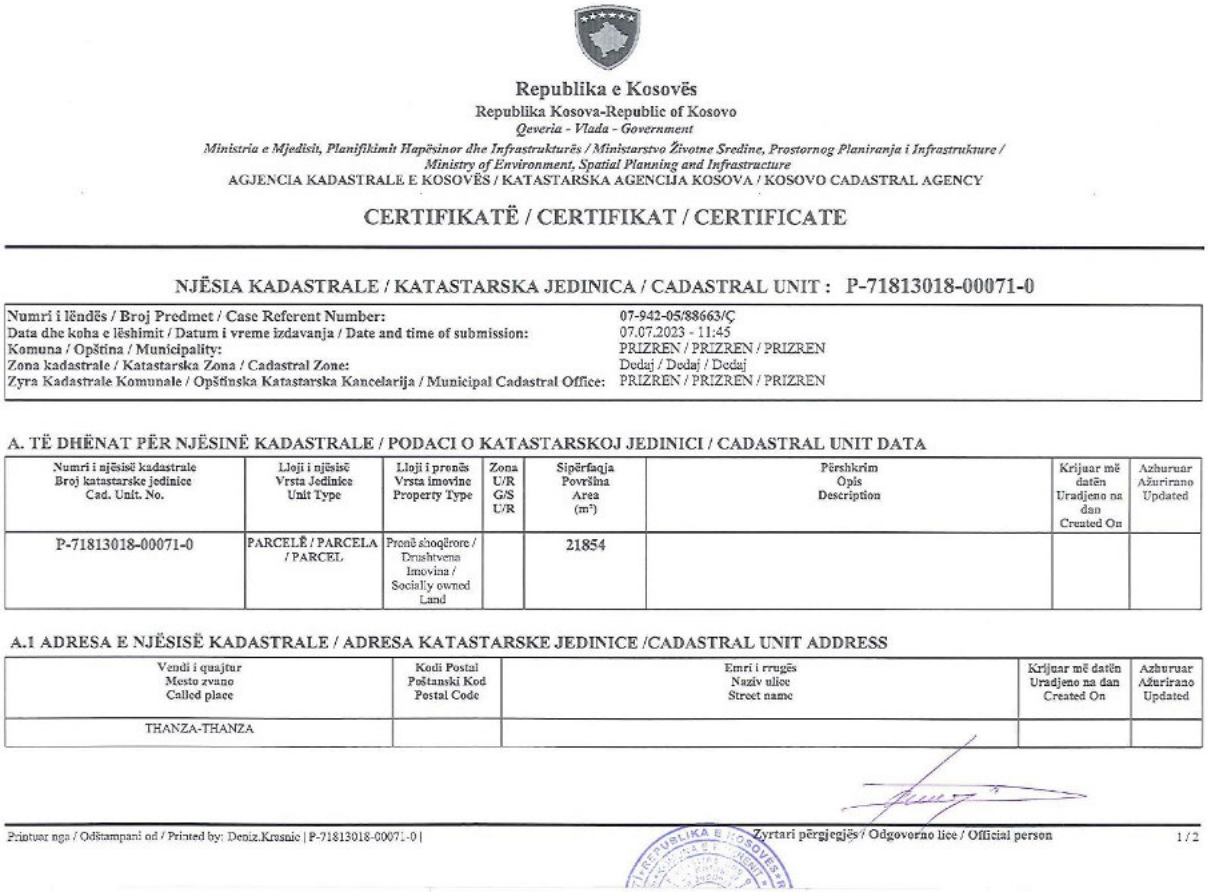

Republika e Kosovës
Republika Kosova-Republic of Kosovo
Qeveria - Vlada - Government
Ministria e Mjedisit, Planifikimit Hapësinor dhe Infrastrukturës / Ministarstvo Životne Sredine, Prostornog Planiranja i Infrastrukture / Ministry of Environment, Spatial Planning and Infrastructure
AGJENCIA KADASTRALE E KOSOVËS / KATASTARSKA AGENCIJA KOSOVA / KOSOVO CADASTRAL AGENCY

CERTIFIKATË / CERTIFIKAT / CERTIFICATE

NJËSIA KADASTRALE / KATASTARSKA JEDINICA / CADASTRAL UNIT : P-71813018-00071-0

Numri i lëndës / Broj Predmet / Case Referent Number:	07-942-05/88663/Ç
Data dhe koha e lëshimit / Datum i vreme izdavanja / Date and time of submission:	07.07.2023 - 11:45
Komuna / Opština / Municipality:	PRIZREN / PRIZREN / PRIZREN
Zona kadastrale / Katastarska Zona / Cadastral Zone:	Dedaj / Dedaj / Dedaj
Zyra Kadastrale Komunale / Opštinska Katastarska Kancelarija / Municipal Cadastral Office:	PRIZREN / PRIZREN / PRIZREN

A. TË DHËNAT PËR NJËSINË KADASTRALE / PODACI O KATASTARSKOJ JEDINICI / CADASTRAL UNIT DATA

Numri i njësisë kadastrale Broj katastarske jedinice Cad. Unit. No.	Lloji i njësisë Vrsta Jedinice Unit Type	Lloji i pronës Vrsta imovine Property Type	Zona U/R G/S U/R	Sipërfaqja Površina Area (m²)	Përshkrim Opis Description	Krijuar më datën Uradjeno na dan Created On	Azhuruar Ažurirano Updated
P-71813018-00071-0	PARCELË / PARCELA / PARCEL	Pronë shoqërore / Društvena Imovina / Socially owned Land		21854			

A.1 ADRESA E NJËSISË KADASTRALE / ADRESA KATASTARSKE JEDINICE /CADASTRAL UNIT ADDRESS

Vendi i quajtur Mesto zvano Called place	Kodi Postal Poštanski Kod Postal Code	Emri i rrugës Naziv ulice Street name	Krijuar më datën Uradjeno na dan Created On	Azhuruar Ažurirano Updated
THANZA-THANZA				

Printuar nga / Odštampani od / Printed by: Deniz.Krasnic | P-71813018-00071-0 |

Zyrtari përgjegjës / Odgovorno lice / Official person

1 / 2

A.2 LLOJI I SHFRYTËZIMIT / VRSTA KORISCENJA / TYPE OF USE

Numri Broj Number	Lloji i shfrytëzimit të parcelës Vrsta koriscenja parcele Parcel Type Of Use	Shfrytëzimi aktual i parcelës Trenutno koriscenje parcele Parcel Current Use	Kualiteti i klasës Kvalitet klase Quality Class	Sipërfaqja (m²) Površina (m²) Area (m²)
1	Shërbimet Publike/Javne Usluge/PublicServices	Park/Park/park		21854

B. PRONARI/POSEDUESI - VLASNIK/DRŽALAC - OWNER/POSSESSOR

Të drejtat Prava Rights	Emri Ime Name	Nr. personal Licni broj ID. No.	Vendbanimi Prebivaliste Resident	Kodi postal Poštanski kod Postal code	Hollësitë e adresës Pojedinosti adrese Address details	Pjesa e pronës Deo imovine Share quota	Përshkrimi Opis Description	Azhuruar Ažurirano Updated
Posedim individual / Individualna Drzavina / Single possessor	**Komuna e Prizrenit**	600292057	/ / /		ADEM JASHARI	1/1		

2.1.3. Kopje plani

REPUBLIKA E KOSOVËS / REPUBLIKA KOSOVA / REPUBLIC OF KOSOVO

QEVERIA E KOSOVËS / VLADA KOSOVA /GOVERNMENT OF KOSOVA

MINISTRIA E MJEDISIT, PLANIFIKIMIT HAPËSINOR DHE INFRASTRUKTURËS
MINISTARSTVO ŽIVOTNE SREDINE, PROSTORNOG PLANIRANJA I INFRASTRUKTURE
MINISTRY OF ENVIRONMENT, SPATIAL PLANNING AND INFRASTRUCTURE

AGJENCIA KADASTRALE E KOSOVËS/ KATASTARSKA AGENCIJA KOSOVA/ KOSOVA CADASTRAL AGENCY

KOPJA E PLANIT / KOPIJA PLANA / COPY PLAN

Zyra Kadastrale Komunale/ Opštinska Katastarska Kancelarija /Municipal Cadastral Office : PRIZREN

Zona Kadastrale / Katastarska Zona / Cadastral Zone: Dedaj

Njësia/Jedinica/Unit	Tipi/Vrsta/Type	Sipërfaqja/Površina/Area m²
P-71813018-00071-0	Parcelë / Parcela / Parcel	21854

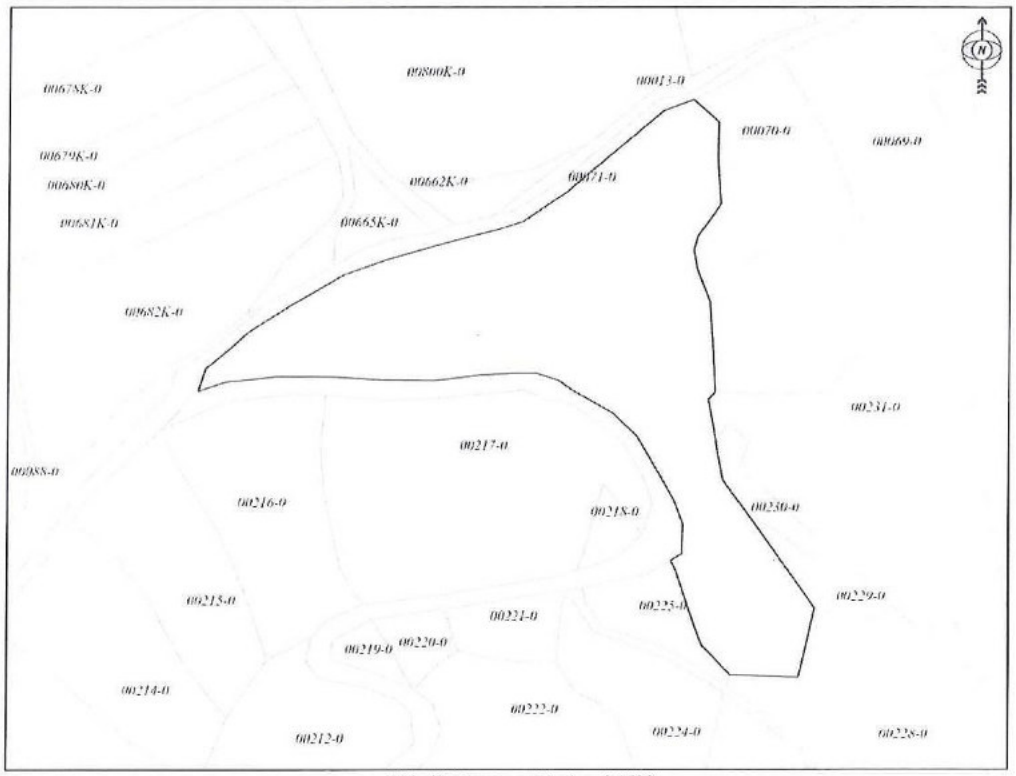

Shkalla/Razmera/Scale: 1:2500

Punoi/Obradio/Created:

Data/ Data/Date: 07.07.2023

Koha/ Vreme/ Time: 11:18:07

Nënshkrimi/Potpis/Signature:

Shënim/Beleška/Note:

Aprovoi/Usvojio/Aproved: Drejtori/Direktor/Director

Nënshkrimi/Potpis/Signature:

Përfundim

Kjo arsyeshmëri profesionale e hartuar nga Instituti i Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës paraqet vetëm një pjesë të punës profesionale të këtij instituticioni ne lëmin e mbrojtjes së natyrës. IKMN do të vazhdoje edhe me tutje të angazhohet në njohjen dhe evidentimin e vlerave të natyrës dhe do të marrë nën mbrojtje vlerat e veçanta natyrore, në monitorimin e vazhdueshëm të gjendjes së zonave të mbrojtura në territorin e Komunës suaj si dhe në dhënien e mendimeve profesionale në lëmin e mbrojtjes së natyrës.

IKMN–ja do të jetë gjithmonë e hapur për bashkëpunim edhe për të gjitha çështjet tjera me interes të mbrojtjes së natyrës dhe vlerave të saj.

Me kënaqësi do të pranojmë çdo sugjerim, vërejtje apo këshillë nga ana juaj lidhur me këtë elaborat duke ju sugjeruar që të merrni masa ligjore për mbrojtjen e këtyre vlerave natyrore.

Ju falënderojmë sinqerisht për bashkëpunimin e ofruar gjatë realizimit të punëve në terren dhe në sigurimin e dokumentacionit të nevojshëm.

Referencat:

- Ligji për Mbrojtjen e Natyrës, (Nr. 03/L-233)
- Dokumentacioni nga arkivi i IKMN-së
- Plani Zhvillimir Komunal për Prizrenin, komuna e Prizrenitt
- Dokumentacioni nga Shërbimi Kadastral i KK Prizrenit
- Harta topografike e Kosovës 1 : 25000
- Atlasi i bimëve të Kosovës

Ministria e Mjedisit, Planifikimit Hapësinor dhe Infrastrukturës
Agjencia e Kosovës për Mbrojtjen e Mjedisit
Instituti i Kosovës për Mbrojtjen e Natyrës
Rr. Luan Haradinaj, ish Rilindja, kati XIV nr. 1403/A
10 000 Prishtine, KOSOVË
Tel. 038 200 33 236
http://ammk-rks.net